

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Feladós szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapestén 8, vidéken 10 fillér.

Furcsa hir.

Budapest, január 4.

(v.) Bolondgombának tulmerész, ballon d'essaynek tulbolond az a hir, amelyet az agrár sajtó bocsát világgá egy pártközi szövetségnek állítólag küszöbön álló alakulásáról. E szövetség célját látható zavarodottsággal, szinte hebegve írja körül az agrár árnyalat hirlapja. Rendelgetése az lenne a szövetségnek, hogy a vámpolitikai tárgyalásoknál a mezőgazdasági érdeket nagyobb nyomattal képviselje, mint ezt a kormány tehetné. De a szövetség nem pusztán a kiegyezés előkészítésének idejére fungálna, hanem állandó intézményül honosulna meg, hogy a gazdaságpolitikai kérdéseken kívül közjogi és külpolitikai ügyekben is szilárdabb állásfoglalásra serkentse a kormányt. A szövetségnek tervezői a koalíció alkotóelemeiül a néppártot, az Ugron-törédéket, a tündöklő elszigettségű Beöthy Ákóst veszik számításba, mint feltétlenül biztos tényezőket. De a zömét a szövetségnek a szabadelvűpártból akarják megnyerni, természetesen kizárólag az agráriusokra gondolván. A Kossuth-párttól sem feledkeznek meg a tervkövácok, de úgy látszik, sok biztatást erről a részről eddig nem kaptak, mert különben nem iktatták volna a koalíció feladatai közé azt, hogy a kormányhatalomtól való teljes függetlenségben olyan erőre kell szert tenni, mely esetleg pótolhassa a függetlenségi párt erejét, ha emez a kormányval szemben tulenedékenynek bizonyulna.

Igy szól a terv. Az első szempillantásra felismerhetni, hogy itt a pártközi agrárpárt eszméjével van dolgunk, melyet tavaly a gazdaságsadalom vezetői lakoma után való hangulatban hevenyészve fölvetettek, de amelyet a miniszterelnök elutasító állásfoglalása

következtében, nehéz szívvel bár, de tüstént elejtettek. Most előszedik az akkor féltett gondolatot s felmelegítve másodsor is megpróbálják a feltalalását. Talán azért, mert az eszméket összetévesztik a káposztával, mely fölmelegítve jobb, mint frissen főtt állapotában. Avagy talán azért, mert hiszen most már tul vagyunk a választásokon és Széll Kálmán neheztelése a mandátumok sorsát immár nem veszélyeztetheti. Akár így áll a dolog, akár amugy, az idea mindenképp a politikai kép-telességek birodalmába tartozik. Nemcsak azért, mert az állandó pártkereteknek szétrepesztését jelenti s a politikai elvek szerint való sorakozásnak egészséges hagyományát az anyagi helyettesíteni, noha ez egymaga is elegendő lenne a felmerült eszmének feltétlen és gyökeres elvetésére. Mert hiszen ha szabad a gazdáknak a különböző pártkötelek mellő-zésével külön tömörülők a parlamentben, akkor ugyanez a jog az egyéb érdekkörök-től sem vitatható el; s akkor létrejöhetne a poli-tikai pártok mellett, vagy inkább ellenük egy pártközi ügyvédpárt is, egy pártközi gyá-rospárt, egy pártközi újságírópárt is s ezen módon a régi pártkeretek csupán névleg ma-radnának meg, a parlament pedig de facto elaprózódna érdekeltégi csoportokra, amelyek nem a politikai elvek, hanem az anyagi érde-kek azonosságán épülnének fel. De abszurd az eszme más szempontból is.

A koalíció serkenteni akarja a kormányt. Tehát abból indul ki, hogy erre a serkentésre szükség is van, ok is van. A kiinduló pont tehát bizalmatlanság a kormány iránt. Még pedig akkora foku, hogy feltételezi még azt a furcsa eshetőséget is, hogy a függetlenségi párt, amely végre is a kisebbség legnagyobb pártja, a kormányval szemben nem fog ele-

gendő energiát kifejtteni. Ami világosan vagy azt jelenti, hogy jöhet olyan kiegyezés is, amelynek elvetésére az ellenzék leghatalma-sabb pártja sem lesz elegendő, vagy pedig azt, hogy a kormány egy rossz kiegyezés keresztülszorítása érdekében esetleg hajlandó lesz az ellenzék nagyobb részével titkos cim-borásra lépni. Ilyesmit a kormányról fel-tehet a néppárt is, az Ugron-törédék is, Beöthy Ákos is. Sőt azt, hogy jó kiegyezést a kor-mány nem tud csinálni, hiheti és hirdetheti a függetlenségi és 48-as párt is. Elvégre az ellenzéknek a bizalmatlanság a kenyerere. S hogy a kisebbség hü marad hivatásához és teljesíteni akarja ellenőrző feladatát, azon senkinek sincs joga sem csodálkozni, sem megütközni. De a pártközi szövetségbe ime belekombinálják a szabadelvűpártot levő agráriusokat is. Ezen a ponton — ki kell mon-danunk — erős tévedésben vannak a koalíció tervezői. A szabadelvűpárt tagjai, amennyiben továbbra is eme párt kötelekéhez akarnak tartozni, bajosan fognak az esellenül kimódolt frigybe bevonulhatni. Akik a többséghez tartoz-nak, azoknak nem lehet osztozkodniuk a kiseb-bség amaz ellenőrző munkájában, amelynek tar-talmat is, rendeltetést is, formát is a kormány iránt való bizalmatlanság ad. Serkenteni, ha épp ugy akarják, igenis serkenthetik a kor-mányt, hogy álljon meg erősen az ország érdekei mellett, de erre elégséges teret nyújt a párt belső élete, a parlamentnek és a klub-nak nyilvánossága. Aki azért serkenté a kor-mányt, mert bizik benne s mert a serkenté-sével csupán fokozni kívánja a nyomatlakát a kabinet kétségbe nem vont hozzáértésének és kötelelességtudásának, az nem szűrheti össze a levét az ellenzékkel, mely saját magát ta-gadná meg, ha a kormányzat szellemi ké-pességében, szándékainak helyességében és

TÁRCA.

A második nász.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Gergely István.

Éppen le akarta vetni a frakkját, amikor pillantása az úgyra esett. A párnájára egy árkus papiros volt túvel odaerősítő, rajta ideges, kusza, nagy betűk, — alig tudott ráismerni a felesége irására.

— Akármily későn, akármily korán is érkezel haza, jere át rögtön hozzám. Fontos beszélni valónk van, nagyon fontos.

Minden egyes szó külön kétszer is vastagon aláhuzva!

— Mi ez? — kérdezte meghökkenve és valami haragos érzés fogta el a felesége ellen, az önző léhák ideges elkoseredése azok iránt, akik öket komoly helyzetbe sodorják, amely esetleg elhatározást vagy eszelekvést követel. Mert hogy valami nagyon komoly dologról lehet szó, azt megérezte.

— Mi történt? Tizenegy óra, elég korán van különben, de most már bizonyára alszik, én pedig mindenesetre álmos vagyok, holnap kilenckor meg tárgyalásom lesz a hetediknél... — eh! Majd holnap...

Es nagy elhatározással levette a frakkját, — 6 lefekszik, 6 álmos.

Csakhogy most már ideges volt, nyugtalan, gondolata ide-oda ugrándozott, hogy tulajdonképpen miről is lehet szó.

— Kiment szememből az álom, — konstaltta részvétellel maga iránt. Benéztek. — Ismét fölöltötte a frakkját és ugy érezte, hogy áldozata a feleségének.

A felesége hálószobájának ajtaja alatt nem látott világosságot. Alszik, gondolta öntudatlan kárörömmel, de most már azért is felköltöm. Mintha bosszút kellene állania a feleségén, a miért az komoly dolgot akar vele közölni!

Kopogott és benyitott.

A sötét szobában egyszerre vörös világosság támadt. Felesége teljesen fölöltözve a kis divánon ült, megigazította a lámpácska vörös ernyőjét, mialatt valami zokogó sóháj tört ki szívéből.

— Jó estét, édes, — mi kell, kérlek? Parancsolj, — holnap reggel már kilenckor tárgyalásom van a hetediknél... Te is lefeküdhetsz, édes, holnap sápadt leszel. Éjfélre jár.

Es az óráját vette elő.

Az asszony bánatos szemmel nézett föl erre a negyvenkét éves rossz fiúra, aki künn a világban más emberekkel szemben olyan jó fiu tudott lenni, bájos, elragadó, elnéző, előzékeny, idegen bajok iránt lázasan érdeklődő. Azok közé a férjek közé tartozott, akik csak otthon veszik elő zseb-órájukat.

— Ha holnap sápadt leszel, — felelt az asszony — azt te ugy is alig veszed majd észre. Különben alig lesz tárgyalásod kilenckor, bizonyára tizenegykor lesz, vagy egyáltalán nem lesz, de feltétlenül bizonyos, hogy nem te mégy el, hanem valamelyik az irodából, — aztán...

— De kérlek, — szólt a férj közbe, lábával idegesen toporzékolva, de az asszony harcokész nyugalommal tovább folytatta:

— Arról is meg vagyok győződve, hogy még távol vagyunk az éjféltől, legfeljebb negyed-tizenkettőre jár az idő... Megint tóditottál.

Az asszonynak szörül-szóra igaza volt, — minek következtében a sértődöttség kétségbeesése fogta el a férjét.

— Hát kérlek, most áthozom az irodából a naplót, majd meglátod, hogy áll a dolog. Itt az

óráam, épp negyvedtizenkettőt mutat, azt pedig tudod, hogy az óráam háromnegyed órát késik, mindig késik...

— Ne mondd?! — szólt az asszony ki-pirulva.

— Engedelmet, — tehát éjfél van. Különben is csak azt mondtam, hogy éjfélre jár az idő...

Evek óta már itt tartottak. Bevonult ebbe a családba is az az ellenséges türelmetlenség és harorakész gyűlölet, amely minden házasetlet-ben lappang, ahol egyik hitesztárs, esetleg mind a kettő hűtlen és hazug. Ez a gyűlölet azon a napon születik, amikor az első hazugságra rájönnek. Gyűlölet, amelyik rajtakap, még inkább gyű-löl az, amelyiket rajtakaptak.

— Ismerem a szót: tagadom! Ne légy most rabulista, hadd el, — folytatta az asszony, pedig jól tudta, hogy ezzel a legféltetlenebb idegességbe kergeti az urát, — beszélj az esküdtnek. — ha nem ismernek, majd hisznek neked. — Hirtelen riva fakadt: — Nagy szerencsétlenség történt, irítózató szerencsétlenség, boldogtalanok vagyunk mind a ketten!

Ez igazi sírás volt, megindító zokogás, mély-séges kétségbeesés.

Az ura már valami nagy, szemenszedett, furfangos ügyvédi gorombaságra készült, amikor ez a fájdalom lefegyverezte. Nem ijedt meg, az ilyen ember sohase fél szerencsétlenségtől, csak az a kényelmetlen érzés fogta el, amely elhatá-rozó pillanatok előtt szinte elviselhetetlenül szori-totta össze a torkát.

— Miről van szó? — szólt erélyre töre-ke-dve.

— A furól... A fiu... — zokogott esze-vezsetten az asszony.

De most aztán felugrott az ember, hogy csak ugy reszketett a ház az éjjeli csöndben. És mintha ő is a rengő falakra ügyelne, csak figyolt egy-

energiájának elegendő voltában nem kételkednek. Aki pedig azért akarja a kormányt serkenteni, mert felteszi róla, hogy a pártköteléken belül visszaél híveinek lekötöttségével, vagyis a saját pártjából nem fogad el jó tanácsokat, hanem a helyes utra csakis kívülről jövő nyomás által terelhető, — aki ilyen furcsa célzattal serkenti a kabinetet, annak csonka és feltételes a bizalma, a félbizalom pedig egyúttal félbizalmatlanság is, ami azt vonja szükségszerűen maga után, hogy az ilyen serkentő törekvésnek a szabadelvű párt kötelékén kívül kell elhelyezkednie.

Gróf Andrassy Gyula a többség tetszése közben hangsúlyozta újévi beszédében, hogy Széll Kálmán a független meggyőződést respektálja pártbíveiben, s a szabadelvű párt bizalma tehát a párttagok független meggyőződésének önként nyújtott ajándéka. Ez a definíció valóban találó. De épp ezért merőben kizárja még a lehetőségét is annak, hogy a párt tagjainak egy része állandó szerves együttműködést fejtson ki a parlament ama tényezőivel, amelyek köteleseket szegnek meg, ha a kormány minden cselekvését és minden mulasztását nem az a priori feltételezett bizalmatlanság mértékével mérnék. Hisz az örületes egy állapot volna, ha a pártközi szövetségben a kormány híveinek egy része arról tanácskozná az ellenzékkel, mi módon kellene a kabinetet kötelesegeinek erélyesebb teljesítésére, az ország érdekeinek hathatósabb megvédésére szorítani. Hiszen megeshetnék, hogy egyazon estén bizonyos urak a szabadelvű pártkörben bizalmat szavaznának a kormánynak, a pártközi agrárszövetség tanácskozásain pedig arról értekezzenek az ellenzékkel, hogy miféle utómódon lenne a kormány helyesebb állásfoglalásra kényszeríthető. Világos tehát, hogy a szabadelvű párt tagjaira nézve az abszolút politikai összeférhetetlenség áll fenn a pártközi zagyalékkal szemben. Hideget is, meleget is egy szájból egyszerre nem lehet fújni. S aki az ellenzékkel is operál a kormány ellen, a többséggel is az ellenzék ellen, az két dolog közül egyben nem bíz: vagy a kormánypolitika helyességében, vagy a saját kormánypártiságában. Mindkét állapotból pedig le kell vonni a levonandó konzekvenciákat.

Ezek után azt hisszük, hogy a pártközi szövetség káposztásbögőreje megint csak visszakerül a külön agrárszövetség éléskamrájába. A másodszor való fölmelegítés révén sem vált

ez az eledel izletesebbé és emészthetőbbé. Különben is korai még az új kiegyezés ellen való sorakozás. Hat ha olyan jó talál lenni, hogy akár Beöthy Ákos sem lel benne kivetni való? Ha az ellenzék tagadja ennek még az elméleti lehetőségét is és förtelmentlenségében már most fujja a riadót, ám hagyján. De akiket, alig néhány hét előtt szabadelvű párti programmal választottak be a képviselőházba, azoknak illik a kormánykiegyezési javaslatait bevárniok.

Politikai mozaik.

Budapest, január 4.

A mezőgazdaságot érdeklő kérdések mindenképpen aktuálisak most, nemcsak abból az alkalmából, hogy a *Daranyi* költségvetését tárgyalja a Ház pénzügyi bizottsága. Talán éppen megfordítva, azért érdekes ez a bizottsági budgetvita, mert az agrárkérdésnek manapság egyáltalán érdekesek. Jellemző vonása a pénzügyi bizottság eddigi vitájának, hogy a kisemberek dolgát állítja előtérbe. A legsűrűbben emlegetett témája a tanácskozásnak a telepités, a parcellázás, a termény-záloghitel, egyszóval mindaz, ami a magyar paraszt földhességének csillapításával kapcsolatos. Érzik az emberek, hogy ez a kérdés az, amely a legfontosabb szociális problémák között is a legelső, a legégetőbbek közt foglal helyet.

Abban körülbelül egyetért mindenki, hogy az eddig megpróbált módszerek közül egyik sem vált be, az a telepités, ami eddig volt Magyarországon, nemhogy megszüntette volna a bajokat, hanem új bajoknak lett szülője. A mentőszénék között legsűrűbben a latifundiumok parcellázását, az örökbérletet, a járadékirtokok alakítását halljuk emlegetni.

A parcellázásról, az örökbérletről ma egy politikusközből álló társaságban érdekesen nyilatkozott egy szabadelvű párti nagyirtokos.

— A parcellázások eddigi balsikerének — ugymond — nem utolsó oka az, hogy nálunk minden parcellázásnak az ügyvéd, meg a mérnök veszik le a tojást. A felosztás költségei így körülbelül egy ötödésére emelkednek az egész ingatlan értékének. Ezt a mérődrága miveletet szután a tulajdonos a vevőkre igyekszik áthárítani, aminek az a következménye, hogy a kisgazdák rendszerint nemcsak nem csinálhatnak jó vásárt, hanem belepusztnak az ilyen drága telepitésbe.

Ennek az orvoszere csakis az lehetne, ha a parcellázást az állam végeztetné el s így az eladó is, a vevők is megszabadulnának egy aránytalan megterheléstől.

Ami az örökbérletet illeti, amelynek ma a pénzügyi bizottságban is voltak szószólói, ez közelebről megnézve, semmi egyéb, mint a jobbágyságnak modernizált feltámasztása. Az örökös bérlő örökös függésre van kárhoztatva; valóságos jobbágya a földesúrnak, azzal a különbséggel, hogy a robotot és a dézsmát a haszonbér pótolja. Hogy ez az állapot a földesúr szempontjából is kívánatos volna-e, az legalább is kérdéses. Az örökös bérfizetés idők folytán éppen olyan terhes szolgálattá válnék, mint az örökös jobbágyság; és valamint a régi ur hatalom alól szabadulni igyekeztek a jobbágyok, épp úgy nem lehetetlen, hogy husz-huszonöt esztendő múlva a bérlők is szabadulni igyekezzenek a bérfizetés alól. A legtermészetesebben elgondolható egy ilyen általános rőzszalom, amely az örökhaszonbér megtagadására irányulna. Aminthogy Irországnak tudvalevőleg meg is esett. Ebből következik, hogy gyökeres és áldásos megoldás csak az lehet, amely a tulajdonjog megszerzését, ha nem is azonnal, de idők múltán nemcsak lehetővé teszi, hanem egyenesen biztosítja.

Konstatáljuk, hogy ennek a felfogásnak nagyon mély talaja van a telepités kérdésével foglalkozó politikusköri körében. Valamint élénk visszhangja támadt annak a felszólalásnak is, amely Románia példájára utalva, olyan mezőgazdasági bank létesítését ajánlotta, amelynek privilégiuma volna arra, hogy az eladásra kerülő birtokokat parasztlak közt leendő eladós végett megszerezze. Mindenesetre nagyon érdemteljes jelensége a mai napnak, hogy a politikai körök, még pedig a birtokososztályból való politikusköri is, mint el nem maradható reformmal vetnek számot a földmegosztás kérdésének rendszeres organizálásával.

Általános megnyugvást okozott, hogy a földművelésügyi miniszternek a pénzügyi bizottság mai ülésén tett az a kijelentése, hogy a telepitésről szóló törvényjavaslat már munkában van. A mi értesülésünk szerint a törvényjavaslat előadói tervezete már kész és legközelebb egy e célra egybehívandó szaktanácskozmány elé kerül. A miniszter a törvényjavaslat tartalmáról nem adott közelebbi felvilágosítást, csupán annyit mondott, hogy a megoldásnak minden

ideig, utóljára már csak a vörösernyős lámpácska reszketett az asztalon, az asszony meg visszahagyott a diván vánkósára, foga közé szorította zsebkenőjét, szemét a plafondra meresztve sirt néma, hangtalan, patakzó könnyeket.

A fiu! . . . Mi van vele?! . . . Hitestársához odault a férj, megtogta kezét és végtelenül szelid, remegő hangon kérdezte:

— Akármilyen van, mondd el, de egy szóval, hamar!

Az összeharapott, átázott csipkegombolyagot kivette a eszillogó, fehér fogak közül és évek óta először csókolta száján a feleségét. Ugy érezte, mintha ez a csók most végig keringene minden erén át egész testében!

Az meg odaborult ura vállára és most még keservesebben zokogott.

— Beteg? — kérdezte az asszonyt és fölállt, hogy szaladjon fia szobájába.

— Maradhatsz, — nincs is itthon, hallottam volna . . .

— Hova ment?

Az asszony vállalt vont.

— A Nemzeti Színházba. Azt mondta legálább. Már régen itthon lehetne. — Most már abbahagyta a sírást, tompan, érzéketlenül, fásult kétségbeeséssel magába rogyott.

Az apa pedig föllélekzett és ismét új — most már a harmadik — hangnemben kérdezte:

— Szemtelenkedett a kölyök? Engedély nélkül ment el?

— Mit csináljak?! Tartóztassam, mikor hiába?! Azt mondta, hogy megbukik a magyar

irodalomból, ha nem jár gyakran színházba, hogy a tanár az egész nyolcadik osztályt oda küldi . . .

— Ez ugyan sült hazugság, amiért nyakon ütöm, de nem baj.

— Más a baj! — És most megragadta ura kezét: — Elvesztettük a fiunkat, a fiunk elzúllott, erkölestelen, romlott lélek, a mi szegény fiunk, — ilyen korán, tizenhétéves! és . . .

— Hogyan?

— A mi szegény fiunknak viszonya van!

— Ugyan, ne beszélj!

— Bizonyos, nos bizonyos.

— Kivel?

— Valami színésznővendék-lánnyal!

Az apa nyitva felejtette a száját, nagyon ostoba arcot vágott, maga elé meredt, elpirult, aztán megint a feleségére bámolt, aki szánakozva nézett rá, — majd hitetlenül dadogni kezdett:

— Mit nem mondasz?! A gazember?! Nagyszerű.

Végül nevetnie kellett. (Léha ember, annyi bizonyos, erről nem is kell beszélni.)

Még mindig nevetett, hébe-hóba elkomolyodott és ráta a fejét, mialatt felesége némán hüledezett és kezét törtelte.

— Hallgass, suttogott az asszony, — hazajött, hallom. — Igaza volt, pedig nem hallhatta, csak megérezte, hogy itthon van a fiu és nem lehet máshol. Anyai szíve rögtön nyugodtabb lett.

Az apa nagyokat ütött a falra.

— Jere át rögtön, — ordította.

— Jövék, — hallzott át valami gyöngye hang.

Az asszony mélységes pirulással ki akart rohanni, de az ura visszatartotta.

— Ne beszélj erről előttem a fiuval! — esengett csudásan leányos szemérmességgel az asszony és losütötte a szemét. Valami angyali szépség sugározta körül deli termetét és az ura akadozó lélekzettel és szinte ájtatos meghatottsággal nézett rá, mint valami sohase látott, megragadó jelenségre: a fájdalmas anyára, a szűzies asszonyra!

A lurkó pediglen bejött. Eléggé szemtelenül és leselkedő sunyisággal.

— Kezét csókolom, mama, — jó estét papa! Még ébren vagytok? — igyekezett a társalgást folyamatba hozni.

Az anyja elfordult. Az apja nézte.

Nézte. Egyáltalán nem haragosan, inkább valami pajtásos kíváncsisággal. Keresett a fiu arcán valami új kifejezést.

— Mit néz, papa?

— Azt a fiatal urat, akit föl fogok pofozni, ha még egyszer éjjel kinarad és a bizonyítványban három elégségest hoz haza.

— Három elégséges, az is baj?! A papának a nyolcadik osztályban, kivéve a hittant, csupa elégséges volt, a viseletből pedig kettese. Megvan még az értesítő, kérem.

— Legközelebb Aszódra adlak. Most tessék lefeküdni, holnap ebéd előtt jere be az irodába.

— Tehát viszontlátásra, papa — feleltek a lurkó, — anyjának pedig dacos szeretettel csókolt kezét: — kezét csókolom, mama.

Az ajtó már rég bezárult a fiu mögött és az apa még mindig utána nézett:

— Igazad van, asszony, mert a kölyök nagyon szemtelen.

UJ IDŐK.

Herczeg Ferenc lapja valóságos album-füzettel indult meg az új negyedben. Közleményeinek a gazdagsága, képeinek a szépsége révén a legnagyobb külföldi képes lapokkal kiállja a versenyt. Januárban pompás, nagyteretű, keretbe való két színes kép ad teljesen díjtalanul előfizetőinek. A magyar háznak magyar művészi díszes lesz ez a gyönyörű reprodukció. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona.

Előfizetheti postautalványon a kiadóhivatalnál Budapesten, Andrassy-ut 10. — Mutatványszámot kérésre szívesen küldünk.

módját felüli. Beavatottak nézete szerint ez nem úgy értendő, hogy az örökhaszonbérlet rendszere is helyet kapott a tervezetben; ezt az illetékes körök határozottan perhorreszkálják. Aligha jár távol a valósínűségtől az a föltevés, hogy a tervezet készítői a járadékirtokok eszméjéből indultak ki, ami tagadhatatlanul a leg-helyesebb kiinduló pont ennek a mélyreható gazdasági és szociális reformnak a helyes megvalósításához. Egyébként a találgatásokokra sem szükség nincs, sem idő, mert ha értesüléseink nem csalnak, a tervezetet már a közeli időben publikálják, nagyon helyesen módot nyújtván arra, hogy a közvélemény minden hivatott faktora hozzájárulhasson, mielőtt a törvényhozás bírálata elé kerül.

BELFÖLD.

A költségvetés. Január 16-án ér véget a karácsonyi vakáció, mely idő alatt a pénzügyi bizottság az egyes tárcák költségvetését tárgyalja. 16-án a Ház a vármegyei pénztárak reformjára vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását folytatja, mire még néhány kisebb törvényjavaslat letergyálása után megkezdődik a költségvetés tárgyalása.

A szerb kongresszus. Egyes szerb lapok időnként indulatosan támadják Széll Kálmán miniszterelnököt, azzal vádolván őt, hogy a szerb egyházi kongresszus egybehívását halogatja. Nemrég volt alkalmunk hirt adni arról, hogy a miniszterelnök kijelentette a nála tisztelegő szerb nemzetiségi képviselőnek, Pavlovics Ljubomirnak, hogy a kongresszus egybehívásának a kormány részéről semmi sem állja útját. Ma mégis arról beszél egy budapesti lap tudósítása, hogy a kormány huzza-halasztja a kongresszust. Egyebek közt azt is állítja ez a tudósítás, hogy a Brankovics pátriárka és Zmejanovics versezsi püspök között felmerült és országszerte ismert ügy miatt nem volt összehívható a kongresszus, melyet az ószre ígértek. Ezzel szemben félhivatalosan jelentik, hogy a Brankovics pátriárka a Zmejanovics püspök között felmerült ügy véglegesen és királyi jóváhagyással van befejezve. Ami pedig a kormány álláspontját illeti, a szerb egyházi kongresszus egybehívása tekintetében, erre nézve szintén ismételi a félhivatalos forrás, hogy a szerb egyházi kongresszus összehívásának a magyar kormánynál elvi akadály nincs. Alaptalan tehát az a meg-megújuló ráfogás, hogy Széll Kálmán akadályozza meg a kongresszus egybehívását.

A magyar-igeni választás. A magyar-igeni kerületben ma volt a képviselőválasztás, amely tudva-

Felesége pedig fájdalmas undorral az arcán odatartotta kezét urának az orra alá: valami olcsó parfümnek illatrongya ragadt rá a fü kezéről, — erről a tisztaságtól ragyogó anyai kére, annak a gonosz leánynak az illata, aki fiát elrabolta.

— Erzed?

— Igen. Mosd meg a kezéd. — És a mosdó felé indult ő is, hogy segítsen. — Hát hol a mosdó?

— Már egy éve, hogy ott áll.

Szégyenkező bubánat fogta el a férfi szívét: istenem, milyen keveset is törődik ő ezzel asszép, ezzel a legszebb asszonnyal a világon. És a mikor mostan vigyázva, óvatosan vizet önt a bájos női kére, fáj a szívének, hogy mennyi időt pazarolt el léhán, csunyan, hiába.

— Uj szervizd van?

— Oh már régen...

És milyen különös lett egyszerre az asszony. Szinte féltékeny, gyáván lesütli a szemét, nagyon halkán beszél, szinte suttogva, egész lénye tartózkodó és mégis várakozó; megéri, hogy mi megy végre itt mellette ebben a férfiszívben, tudja, hogy valakit feléje úz a honvágy.

Es amint az asszony kissé előrehajolva, a bolyhos törülközőbe kezét törli, a férfi megcsókolja a haját és szívia, szívia a rég nem érzett illatot, miatt ajka körül valami édes visszaemlékezés mosolya libeg.

— Te, a hajad még mindig ibolyaszagú.

Most már az asszony is mosolyog, enyhe fájdalommal, és tuláradó szeretettel suttogja:

— Nagyon rossz ember vagy. Hozzám is, fíadhöz is. Szégyén fiu, — és a szeme könnybe lábbad. — Ládd, nekem nincs egyebem, csak a

levőleg Werner Gyula lemondása folytán vált szükségessé. Werner Gyulával szemben Munteán Auréli román nemzetiségi párti vállalt jelöltséget, de szavazás közben visszalépett s így Werner Gyula képviselővé választott.

Tisza Kálmán mandátuma. Több választó aláírással ma a következő levelet kaptuk Abrudbányáról:

A Budapest 1901. évi 360-ik számában fenti cím alatt, vezércikkében tanadja nemcsak Tisza Kálmánt, Ebergényi Sándort, hanem Széll Kálmánt és a választókerületet is. Mi, a választók azt hisszük, hogy az efféle jeremiadokra sem Széll Kálmán, sem Tisza Kálmán, sem Ebergényi Sándoriel nem jaidulnak s hogy mi, a választók megjegyezzék nélkül a nagyot mondani akaró vezércikket nem hagyjuk, tesszük az igazságért. Az igazság pedig ez: Velünk Ebergényi Sándor lemondását előre nem közölte, nekünk utódjáról javaslatot nem tett. Velünk a kormány nem rendelkezett. Minket arra, hogy Tisza Kálmánt jelöljük, senki nem utasított. S legyünk bármily igénytelen, vagy ha úgy tetszik, törpe választókerület, annyit mégis tudunk, hogy Tisza Kálmán érdemei nem maradnak hátra semmiéle vezércikkirő érdemei mögött. Tisztán tehát a népakarat megnyilatkozása, az elismert érdem parányi jutalmazása és nem kívülről jövő presszó a Tisza Kálmán egyhangú tulleptése. Azt hisszük különben, hogy az általunk választott képviselők egyenranguk. Parányi kerületünk egyszerű magyar választói hazafiságban sem álanak hátrább a nagyobb kerületek választóinál, sőt merem állítani, hogy ez a kiesinyi sereg a magyar nemzeti ideálért, annak testbe öntéséért, havas vidékünkön a magyar faj fenntartásáért századokon át többet küzdött szenvedve, mint akármelyik ugynevezett „tulleptes“ kerület választói. S ha a parlamentbe nagy embereket tud kerületünk beküldeni, ezáltal is helyes érzékét mutatja a szabad választásnak és a hazafiságnak. Tanácsot egyébként nem kértünk, a kioktatást is visszautasítottuk, sőt kijelentjük azt, hogy örömmel és nagy lelkesedéssel, éppen érdemeiért választjuk meg Tisza Kálmánt képviselőnké.

Több választó.

A földmivvelésügyi költségvetés.

Budapest, január 4.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt, Falk Miksa elnöklele alatt tartott ülésében folytatta a földmivvelésügyi tárcá megvitatását. A vitában Darányi miniszteren kívül Bedő Albert, Miklós Ödön, Hieronymi Károly, Sczitovszky János, Szederkényi Nándor és Néményi Ambrus vettek részt. A bizottság a tárcák költségvetését általánosságban elfogadta, a részletek egy részének megvitatása azonban a hétfői ülésre maradt. Az ülésről a következő tudósítást adjuk.

A kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter és Kiss Pál államtitkár voltak jelen.

Bedő Albert a miniszter székelyföldi akcióját nem tartja elégségesnek és legalább a székely vármegyékre nézve kívánja az állami hitelkonvertáló intézetnek létesítését. Eddigi telepítési politikánkat elhibáztottnak tartja; a román Albina a mienkénél jobb módszerrel működik. A cél volna a földmivvelés munkások helyhez telepítése. A borra nézve kötelezettes-

fiam. Az uramat már régen elveszítettem, nagyon fáj, de végre beletörődtem. A fiam volt mindenne, — és most meg kell élnem a gyötrelmet, hogy jön az élet, az a piszkos élet és elrabolja tőlem.

A férj szépen megfogta a vergődő kis kezeckét:

— De látod, ennek előbb-utóbb be kell következni.

— Ilyen hamar? Hát te mikor voltál először szerelmes? A nyolcadik gimnáziumban?

— En, asszonykám? En? Az ovodában, édes, de ne haragudjál!

Az asszony bággyal szeretettel mosolygott:

— Te léha, édes ember! — Az asszony azt a férfit szereti a legjobban, aki a legtovább keserűséget okozta neki, mintha csak fájdalmát szeretné benne.

Istenem, milyen az asszony! Azért, hogy fiát kiesinyéig elveszítette, megvigasztalja mostan, hogy urát kiesinyéig visszanyerte. Mert gyakran esik meg, hogy elhidegült szülők ismét találkoznak, mikor őket az élet gyermektől fosztja meg. Ez a második nász. Nem olyan édes álom, mint az első, de komoly, vigasztaló valóság.

— Almos vagy?

— Igen, suttogja az asszony.

Es a frakkos férfi odament az ágyhoz és lebontotta, rendezgette a párnát az asszony bánatos feje alá. Nagyon megható a férfi, amikor szeretetből nem neki való munkát végez. Es ügyetlen is.

Es ilyenkor néz rá legszebb tekintetével az asszony.

nek a kocsmárosok annak feltüntetésére, hogy honnan vették boraikat. Az Olt és Maros mellékvizeinek szabályozását kéri.

Rohonyi Gyula dicséri a földmivvelésügyi miniszter által kiadott Néplapot, pártolja a bulgáriai magyarok visszatelepítését és az újvidéki től kikötő kiépítését sürgeti.

Miklós Ödön részletesen foglalkozik a francia és amerikai földhitellel és takarékpénztáraink tulntengéséről panaszodik, melynek megszüntetésére kisebb ömletű járadékkötvények kibocsátását ajánlja. Védi az 1894-iki telepítési törvényt s a közötti birtokoknak örökberletet akar. A szövetkezetek ökszerű fejlesztését szeretné német mintára, míg a mezei bankok tekintetében Románia után példát. A német vántarifával szemben való állástoglalásról és az állítólagos vasúti tarifaemelésről kér nyilatkozatot.

Szederkényi Nándor helyreigazítja a legelők kihasználása ügyében tett nyilatkozatát.

Sczitovszky János a gazdasági érdekképviselet szervezetének megvalósítását a hitelintézmények kiégésítését s az értékesítés irányítását óhajtja, az utóbbit különösen a vasúti közraktárak szaporításával.

Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter első sorban a speciális kérdésekre válaszol. Hangsúlyozza, hogy teli kikötőket nagy költséggel máris létesítenek s a székely vizek szabályozására is ki fog terjedni figyelmé. Ami a Szederkényi által felvetett legelőkérdést illeti, utal az állattenyésztés újabb fejlődésére, a tejszövetkezetekre s hajlandó a havasi legeltes előmozdítására esetleg törvényhozási uton is. A földmivvelési ismereteknek a nép között való terjesztését 200 teli tanító yam szolgálta, melyet 30.000 résztvevő látogatott. A kormány továbbá teljes tudatában van a szőlőfelújítás ügyébe vágó kérdések és így a borkaulzula-kérdés nagy fontosságának is. A magyar bor hitelét külföldön a borhamisítások rontották meg, ugy, hogy a hamisítások kiküszöbölése borkereskedelmünknek is nagy érdeke. A külföld a hamisítások elleni akcióban sokkal messzebb ment még, mint mi mentünk. Hangsúlyozza külsőben a miniszter, hogy borkivitelünk újabban ürvendetes emelkedést mutat, a pincekezelés terén azonban még nagyon hátra vagyunk. Az alsó-kalocsai árverés, mely most elhalasztott, a bíróságok elé tartozik. A miniszter azonban utasította a felvidéki kirendeltséget, hogy neki az ügyről jelentést tegyen. A kormány az uszorával szemben, bárhol is jelentkeztek, hatályosan fog eljárni, az ügyből azonban minden szubjektív momentum mellőzendő.

A nagyobb kérdések közül a miniszter a vámtarifa ügyében utal arra a nyilatkozatra, amelyet a miniszterelnök a szakminiszterek nevében is a pénzügyi bizottságban tett a kereskedelmi tárcá tárgyalása alkalmával. A mezőgazdasági és ipari termények egyenlő oltalomban fognak részesülni. A kereskedelmi miniszteren kívül, ki közvetlenül vezeti a vámtügyeket, ebben a szőlő és a pénzügyminiszter, illetőleg közvegi is az egész vonalon közreműködnek. A tárgyalások jelen stádiumáról azonban nem nyilatkozhatik. A telepítésről új törvényjavaslat készül, amely minden megoldási módot felüli. Barta Ödön földhitel-terveire reflektálva, védelmébe veszi a Kisbirtokosok Hitelintézetét és Országos Központi Hitelszövetkezetet. Ez az utóbbi közel 42 millió korona kölcsönt adott eddig s ebből 19 millió nem váltóra adatott. Egy kölcsön átlaga 320 korona. Ez a központ azonban felül a parcellázások finanszírozásánál is segédkezett. A földhitel kérdéseivel különben a pénzügyminiszterrel együtt szándékozik foglalkozni, különösen a rutén és székely vidékeken. A Székelyföldre a miniszter személyesen is le fog menni a székely akció bevezetésére. Sczitovszky Jánosnak adott felvilágosításai után végül megkészení a bizottság tagjainak a tárcája iránt tanusított érdeklődését.

Hieronymi Károly az államvétel répaszállítási díjainak tolemelését ellenzi. Rövid felszólalása után a bizottság a költségvetést általánosságban elfogadta. A központi igazgatás tételénél Romjathy Béla a működési pótlékok és nyugdíjak ellen szól és kimutatást kér arról, hogy kik kapták a napidíjakat.

Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter kijelenti, hogy a tisztviselői fizetések végleges rendezésével a működési pótlékokat teljesen kiküszöbölük.

Szederkényi Nándor a napidíjakok alkalmazása ellen foglal állást. Hieronymi Károlynak az indítványt pártoló, Néményi Ambrusnak pedig ellenző felszólalása után, Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter felvilágosításai alapján, a tételt ellogadták s a tárgyalás folytatását hétfő délelőtt 11 órára halasztották.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

MOLLSEIDLITZPOR
feltalmlulhatlan háziszer mindama gyomorhajónál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FALE FRANCIA BORSZESZ ES SO
Legjobb fájdalomcsillapító beodrósztés, esuz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ölmomai zárt (plombirt) üvegben 1 korona 90 fillérről kapható. MOLL készítmény kérendő.

KÜLFÖLD.

Bulgária és Ausztria-Magyarország. Éppen ma, amidőn *Karavelov* bolgár miniszterelnök lemondását elfogadta *Ferdinánd* fejedelem, a *Neues Wiener Tagblatt* hosszú cikkben közöl egy beszélgetést, amelyet egyik munkatársa *Karavelov*-val folytatott. A bolgár államférfi a többi közt a macedón kérdéssel is nyilatkozott s utalt arra, hogy több Balkán-állam Macedónia felosztását, parcellázását óhajtja. Véleménye szerint ez a parcellázás *Ausztria-Magyarország* érdeke, de — úgymond — kérdés, hogy a monarchia elérje-e célját. Annyi bizonyos, hogy igyekszik e szándékát megvalósítani.

— Olyasmit mondanak el önnek — szól *Karavelov*, — amelynek autentikus voltáért jóállók. A Sztambul-i kormányzat vége felé, mint ön is tudja, a bolgár kormány jóbarátságot tartott a bécsi kabinettel. Nos egy szép nap, Németország ajánlattal jött, még pedig Ausztria-Magyarország számlájára. Egy magasrangú bolgár személyiségnek azt ajánlotta, hogy Bulgária nyilatkozék késznek a macedón terület délkeleti részének elfoglalására — érte a Sztruma folyó és a határ közt levő részt — azzal a feltétellel, hogy a fennmaradt részt Ausztria-Magyarország kapja meg. A válasz tagadó volt. Ausztria nem ismételte többé az ajánlatot, de megduplázta macedóniai tervekénységét.

A beszélgetés további folyamán *Karavelov* tagadta a szláv Balkán-államok szövetségének fönntállását. Azt nem tagadta, hogy a fejedelem komolyan foglalkozott *Xenia* montenegrói hercegné-kisasszonnyal való házasság tervével, amelyről azonban *Karavelov* sikerrel lebeszélte.

Vatikáni hírek. Rómából táviratozzák: A strassburgi egyetem teológiai fakultása ügyében a német birodalmi kormány és a pápai szentszék között megindult tárgyalások gyorsan haladnak előre, s most már valószínű, hogy a fakultás a jövő iskolai évben megnyílik. *Tarnassi* püspök, akit *Sambuccetti* müncheni nunciust utódjával szemeltek ki, *gyógyíthatatlan beteg*. Az orvosok kijelentették, hogy a püspök *Bright-féle* vesébaja már az utolsó stádiumban van, s a nagybeteg főpap halála minden órában bekövetkezhetik.

A francia hadsereg bírálata. *Picquart* ezredes, aki a Dreyfus-pör idején oly hősiés önfeláldozással dolgozott az igazság kiderítése ügyében, cikksorozatot kezdett a *Grand Revue*-ben, amelyet a nagy pörnek egy másik szereplője, *Labori* ügyvéd szerkeszt. A sorozat első cikke az imént jelent meg. E cikkben *Picquart* azt bizonyítja, hogy Franciaország, alkalmas ujonckor hiányában, már nem emelheti hadseregének a létszámát, míg Németország folyton hatalmasan szaporíthatja haderejét. A legközelebbi cikkeiben azt fogja fejtegetni, hogy mi lesz ennek a politikai következménye.

Crispi politikai hagyatéka. Rómából érkezett hírek szerint azt a csomagot, melyben *Crispinek* politikai vonatkozású levelei okmányai, naplói, íőljegyzései vannak, *jövő csütörtökön bontják fel hivatalosan* s azután a közzevetőket külön kötetben kiadják. Özvegye, *Donna Lina* alaposan meg akarja rostálítani a hagyatékot. *Damiani* szenátoron kívül senkinek sem akarja megengedni, hogy a hagyatékba beletekintson, leánya, *Lingua* hercegné, azonban úgy vélekedik, hogy a tisztán személyes vonatkozású íőljegyzéseken kívül semmit sem szabad a nyilvánosság elől elvonni s mindent publikálni kell. Valószínűleg az ő akaratja fog teljesülni, mert az igazságügyi miniszter is támogatja.

Amily lázas érdeklődéssel várják ez iratok megjelenését a külföldi politikusok és diplomaták, oly egykedűen várják az olaszok, mert tudják, hogy az egész paksamta minden baj nélkül publikálható s nem is lesz valami nagyon érdekes. Nem volt Olaszországban miniszterelnök, kit a párthívei jobban szerettek volna, mint *Crispi*, de gyűlöltebb ember sem volt nála. Nem volt az a vád, amit rá nem kentek volna s nem volt Olaszországban ember, ki azzal dicsekedhetett volna, hogy *Crispi* alaposan ismeri. A király, akinek odaadó, hű szolgája volt, nem volt egészen biztos abban, hogy valaképpen mi rejtezik az erőszakos, önféjű ember lelkének a mélyén. Nem voltak vele tisztában a republikánusok, de még a Vatikán sem. Időnkint nagyon előzékeny viszonyt tartott fenn a szocialistákkal, sőt *De Felice* Giuffridával sem állott érintkezni. Majd *Hohenlohe* bibornokkal keveredett nagy barátságba, aki tudvaleg évekig nem tette be a lábát a Vatikánba s örökösen újat húzott a Kuriával. Igazi barátságok voltak-e ezek, vagy csak arra használta föl az illetőket, hogy a más táborokban történekről is alaposan értesüljön? Senki nem volt vele tisztában, mindenki félt tőle. Amily óvatossá ember volt, már ő maga megsemmisítette leveleinek, íőljegyzéseinek és okmányainak egy tekintélyes részét. A többit el-

végezték beavatott barátai, akik ezt a politikai gyűjteményt *Crispi* hosszas betegsége alatt alaposan átnézték s a javát biztos helyre vitték. Ami most megmaradt, az értéketlen homli lesz. Aligha lesznek benne a *Banca Romana* ügyeire s *Crispinek* a bankkal való összeköttetésére vonatkozó levelek és okmányok. Mert még él az özvegy, *Donna Lina*, aki nagyon ludas ezekből az összeköttetésekben. Nem lesznek benne *Crispinek* *Hohenlohe* és *San Felice* bibornokokkal váltott levelei és hiányozni fognak naplójából is az erre vonatkozó lapok. Végül ami ránk nézve a legérdekesebb lehetne, lesznek ugyan benne a hármasszövetségre vonatkozó lényegtelenebb dolgok, de hiányozni fognak a legfontosabbak, a szövetség megkötéséről szóló jegyzőkönyvvel egyetemben.

Bulgária új kormánya. Hivatalosan jelentik nekünk Szófiából, hogy *Ferdinánd* fejedelem elfogadta a *Karavelov*-kormány lemondását és *Danevet* bízta meg az új kormány alakításával. Egy magántávirat szerint az új kormány kizárólag *Cankov* híveiből fog állani, még pedig a következő tagokból: *Danev* elnökség és külügy, *Szaráfov* belügy és pénzügy, *Luckanov* kereskedelem és forgalom, *Radev* igazságügy, *Kancev* (eddig a szobranye elnöke) közoktatás- és *Paprikov* hadügy. Ez a névsor elárulja a kabinet színét. Heves oroszbarátok ezek az urak és hívei a Macedónia felé való terjeszkedésnek. Nekünk pedig nyílt ellenségeink.

Dr. Danev Sztóján 1859-ban született Sumlaban s Lipcsében, Heidelbergban és Zürichben. Londonban angol alkotmányjogot s Párisban poliikai tudományokat tanult. Hazakerülve, hivatalnok lett a pénzügyminisztériumnak, majd szerkesztője lett az ó-liberális párt lapjának s utóbb a szobranye elnöke; utóbb 1900-ban *Cankov* után a baloldárt vezére lett.

Szaráfov Mihály született 1854-ben Tirnovóban, Zágrábban tanult, majd mint száműzött Münchenben és Párisban s csak 1880-ban tért haza. Csakhamar a statisztikai hivatal feje s nem sokkal utóbb kultuszminiszter lett, 1894-ben a *Cankov*-kormány pénzügyminisztere, 1895-ben a bolgár nemzeti bank vezérigazgatója lett. Nagy pénzügyi kapacitásnak tartják.

Luckanov Sándor 1855-ben született Tirnovóban s Konstantinápolyban és Odesszában tanult. Résztvett az orosz-török háborúban s titkára volt *Cankov*-nak, kinek a leányát nőül vette. Sokáig volt hivatalnok a külügyminisztériumnak.

Dr. Radev Sándor 1864-ben született Bizolban; elnöke volt a macedón bizottságnak.

Paprikov István tábornok 1858-ban született. Péterváron végezte az orosz vezérkar Nikolai-akadémiáját. Résztvett a háborúban, s 1884-ben a hadügyminiszter segédje volt. A cár a múlt évben kihallgatáson fogadta.

Kancev Vaszil 1862-ben született; Münchenben és Stuttgartban tanult, tanító volt Szalonikiban és iskola-felügyelő Macedóniában.

Szófia, január 4.

Danev miniszterelnök a szobranyében kijelentette, hogy az új kabinetátvette a lemondott kormány programját és a pénzügyi válság megoldására szükséges pénzügyi intézkedéseket a szobranyével egyetértőleg és a szobranye nézeteinek megfelelőleg fogja megtenni. A miniszterelnök egyuttal két heti költségvetési provizórium engedélyezését és az ülésszaknak március 1-őig való meghosszabbítását kéri. Ez idő alatt a kormány a felhozott kifogások figyelembe vételével új kölcsöntervet fog előkészíteni. A szobranye az ülésszaknak csak holnapig való meghosszabbítását engedélyezte és holnap a provizóriumot fogja tárgyalni. Minthogy a provizórium elvetése valószínű, a kormány előreláthatólag fel fogja oszlatni a szobranyét.

A wresoheni ítélet és az oroszok. Pétervárról jelentik, hogy a kievi helyőrség tisztjei rokonszenves tüneményt rendeztek a wresoheni ítélettel melett. A helyőrségnek majdnem valamennyi tisztje kisebb-nagyobb összeget irt alá azok családjaik számára, akiket a wresoheni ügy miatt ítélték el. A pétervári tiszték is követték kievi tájarsaik példáját és az e napokban az orosz főváros több tekintélyes német notabilitása által rendezett estélyre szóló meghívást, a wresoheni afférral való megokolással, visszautasították. Ez a tünemény nagyon kellemetlen hatást keltett Berlinben.

Az írek panasza. Írországban az elégtelenség egyre nagyobbodik, úgy hogy az ír nép nyílt zavarásba tör ki. Régi panasza, hogy a szegény földművesnép sorsa Írországban szánalomra méltó; a szüzet mocsaras talaja nem terem annyit, hogy a bérlet bért fizetni és megélni is tudna belőle. A megelöv törvények nem védik meg ezekben az érdekekben és az állam évtizedek óta mit sem tett értük. *Lord Dillon* mayói nagybirtokát parcellázta és bérbeadta olesó

áron 4000 földművesnek, lehetővé téve nekik kedvező íőltételek mellett a föld megvásárlását is; de egybeült egy tagban vannak az óriás birtokok és a lakosság nyomorban van. A nép már sok helyütt lázong és elkeseredésüket lokozza az a rosszindulatú ítélet, amellyel ügyik védőit, *Conor O'Kelly* képviselőit és társait sújtották. *Kelly* egy beszédért kőhávi, két tekintélyes ír polgártársát pedig egy-egy havi fogházra íőlték.

A porta bajai. A *Times*-nak egy konstantinápolyi távirata szerint a porta utasítására a szófiái török biztos komoly előterjesztést tett a bolgár kormánynak a macedón forradalmi bizottság lézító üzenetie miatt, melyeknek elnyomását kívánta. A bolgár kormány visszautasította ezt a kívánságot, arra hivatkozva, hogy a macedón bizottság török területen folytatja működését, ahová a bolgár kormány jurisdiikciója ki nem terjed. A török biztos erre beadta lemondását, de a szultán nem fogadta el.

Gruics konstantinápolyi szerb követ lépéseket tett a török nagyvezérnél és a külügyminiszternél avégre, hogy a porta válaszoljon a fűggőben hagyott új török-szerb kereskedelmi szerződés megkötése ügyében a szerb megbízottak által nébány hónap előtt tett javaslatokra. A kereskedelmi szerződés revizióját azért határozták volt el, mivel a minisztertanács vonatkozott egy a határvidékre vonatkozó vámegegyeményt, amely a kereskedelmi szerződés fűggeléké lett volna, elfogadni.

Delcassé nyilatkozatai.

Budapest, január 4.

A nap külpolitikai eseménye az a beszélgetés, amelyet *Delcassé* francia külügyminiszter a *Giornale d'Italia* párisi levelezőjével folytatott. A miniszter, mint egy tegnapi táviratunk jelentette, az olasz-francia egyezségről szóló s ennek kapcsán nyomatékosan hangsúlyozta azt a kitűnő baráti viszonyt, amelybe a tripoliszi egyezség révén a két latin hatalmasság jutott. Nos, a tripoliszi egyezség korántsem oly aktuális és fontos, hogy tulságosan lekötné figyelmüket. Van azonban a francia külügyminiszter beszédében egy passzus, amely nagyon is érdekel bennünket. Azt mondta *Delcassé*, hogy Franciaországnak és Olaszországnak a Balkán területén is egyetértésre kellene jutnia. Egyetlen hatalom sem méltán jolyhatja és segítheti jobban Oroszországnál Olaszország aspirációit a Balkánon, nevezetesen a Macedónia, Szerbia és az Adriai tenger közt levő vidéken.

Delcassé semmi egyebet nem ígér itt, mint azt, hogy Oroszországnál majd kieszközli, hogy Albánia az olasz hatalmi szférába essék, vagy esetleg Olaszországnak európai gyarmatává legyen. Ez az idézett beszéd világos és félreérthetetlen tartalma.

Ebbe már monárkhianknak is lenne némi beleszóla. Albánia nem esik tőlünk oly távol, hogy egy más hatalom okkupációs terve ki ne hívják érdeklődésünket és szigorú figyelmünket. Albánia azonban kívül nem a Csáky szalmája. Törökország s azé marad, amíg úgy tetszik Törökországnak s vele együtt nekünk. *Delcassé* tehát oly ígértet csillogtatott beszédében, amelynek beváltása semmiképpen sincs módjában Franciaországnak. S ezért felette valószínű, hogy sem a komoly francia politikusok, sem az olasz államférfiak nem veszik kétségbe ezt a biztatást. *Delcassé* nagyon népies és olesó hatásra számított s kisebb politikai érettséget látszik feltételezni az olaszokban, mint amennyi bennük meg van. Bizonyára csak Italia utcai politikusainak megörvendeztetésére beszélt így. Komoly körökben, ahol hisszük, s reméljük is, gyorsan napirendre térnek és szóno ki forduliat felett.

Róma, január 4.

Delcassé francia külügyminiszternek Albániáról tett kijelentését az olasz sajtó nem értelmű szövegről. A lapok legtöbbje annak a sokszor hangoztatott kívánságnak ad kifejezést, vajha Szerbia és Macedónia egészen a tengerpartig egy öndől szerves állammá alakuljon, továbbá, hogy Albánia független állam legyen.

Páris, január 4.

A francia-olasz egyezség történetéről a következőket jelentik: Midőn ezelőtt három esztendővel megkötötték a Szudánra vonatkozó francia-angol egyezségeket, az olasz kormány attól félt, hogy Tripolisz egészen a nyugati hatalmak befolyása alá fog kerülni. *Visconti Venosta* akkori külügyminiszter erre vonatkozó aggodalmát közölte is az angol kormánynyal és garanciát kívánt tőle, hogy egyik hatalom sem fogja Tripoliszt megszállni. Az angol kormány megtagadta ezt a garanciát és *Visconti Venosta* már most a francia kormányhoz fordult, amely sokkal előzékenyebb volt és megadta a kívánt garanciát és csak annak a kijelentését kívánta, hogy Olaszország teljes akciósabadságot enged neki Marokkóban. Így jött létre az orosz-francia középüngerai egyez-

ség, amelynek értelmében Olaszország arra kötelezte magát, hogy Franciaországnak teljes szabadságot enged Marokkóban, Franciaország pedig kijelentette, hogy soha sem fogja kezét rátenni Tripolisra. Olaszország egyébiránt még azt is kijelentette, hogy nem gondol arra, hogy Tripoliszt okkupálja, hanem csupán kereskedelmi érdekeit akarja ott megvédeni.

Berlin, január 4.

Delcassé nyilatkozatait itteni politikai körökben komolyan regisztrálják, a nélkül, hogy nyugtalankodnának miattuk. Azt tartják illetékes helyen, hogy egyáltalán nincs olyan nagy jelentősége a tripoliszi egyezménynek, mint aminőt annak az optimista körök Francia- és Olaszországban tulajdonítanak.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, január 4.

Rosszul állhat az angolok ügye Délafrikában, mert az angol lapok most már azzal iparkodnak a közönséget vizgatni, hogy — Krüger agyilagyalásban szenved. Sovány vizsgatás a kidobott milliárdokért és a temérdek emberért. A hirt egy „előkelő transvaali hölgy” írta egy edinburghi lapba, de a nevet bölösen elhallgattatja. Így hát a kérdéses hölgy valószínűleg férfi, foglalkozása nézve pedig edinburghi újságíró. Cikkében azt írja, hogy Krügernek karácsonykor látogatásban volt Hollandiában. Szerinte Krüger agyilagyalásban szenved; egész nap a dolgozószobájában ül s azzal foglalkozik, hogy a Szentírás egyes fejezetit másolgatja. Már csak ebben az egy dologban telik öröme, s teljesen apatikus minden iránt, ami Délafrikában történik.

Hogy ennek éppen az ellenkezője igaz, azt a múlt hetek táviratai bizonyítják.

A csatatérről kevés hír jön. Egy nevezetesebb eseményről a Reuter-ügynökség a következőket jelenti: Bruce Hamiltonnak sikerült egy éjjeli menetelés után egy boer tábornok elfoglalnia. A boerok észrevették az angolok közeledését és legnagyobb részük a határon át a Szvázi-földre menekült. Huszonkét boert azonban elfogtak s 40 kocsit és 500 marhát zsákmányul ejtettek.

(De Wet csatái.)

A Standard pretoriai tudósítója érdekes cikkben ismerteti De Wet vezér legutóbbi hadműveletét. A cikk szerint a boer tábornok belátta, hogy a további veszteglés veszedelmes lett volna, mert az angol csapatok mindjában körülvevették seregét s e rendszeres hadművelettel szemben guerrilla-harcok nem lehetett kellő eredményt elérni. Mihelyt tehát betegségéből kigyógyult, minden erejét arra koncentráltta, hogy Kitchener támadásait kellő erővel elhárítsa. Eleinte Wilson Heitbronnál tartózkodó csapatait akarta szétverni, de támadását visszaverték, mire seregét apróbb csapatokra osztotta és nyugati irányban Lindley felé indult. Utközben Elliot, de Lisle és Broadwood ezredesek dandarával találkozott, akik félhold alakban körül akarták zárni és arra törekedtek, hogy harcra kényszerítsék.

A boer vezér, mielőtt előérsei meggyőződtek, hogy tekintélyes számu ellenség áll velük szemben, nem akart megütközni s ismételt apróbb csapatokra forgácsolta kisdandárát. Ezenközben Dartnell tábornok, natáli katonai parancsnok, keleti irányban indult el seregével és azon hitben volt, hogy De Wet csapatai hátulról támadhatják meg. Midőn azonban értesült, hogy De Wet feloszlatta seregét, tapasztalt katona léteire belátta, hogy vissza kell vonulnia és seregével három nap alatt 220 kilométernyi utat tett meg, mert sebes menetelést szekerészcsapatok és podgyászvivő kocsik nem akadályozták. Betlehem közelében hírt vette De Wet újabb rendeletről, mely szerint a boer csapatok a Betlehemtől 20 kilométernyire eső Longbergnél újból egyesültek. Dartnell tisztában volt azzal, hogy ezt az alkalmat nem szabad elszalasztania; beszüntette a menetelést, majd Longberg felé indult s a hegyesség közelében megállapodott. Dandárát ekkor az 1. és 2. Imperial Light Horse-ezred és 200 Imperial Yeomanry alkotta. Longbergből kémeket küldött ki, előérseinek számát megkétszerezte s az ellenség felé közeledett.

De Wet a Tigers-Kloof közelében levő föld-sáncok mögé rejtette embereit, de az ellenség előérsei kikémlték hadállását. A boer vezér ekkor riadót fuvatót s két ágyulövessel megkezdte a támadást. A parancssóra a boer katonák kirohantak rejtékhelyeikről s a sik mezőn üldöztek a kémeket, akik a szomszéd halmon várakozó 2-ik Imperial Light Horse ezred hadsora mögé menekültek. A boer csapatok pedig gyorsüzels-ágyúikkal ledeceze mellett folytatták a rohamot, ám alig jutottak háromszáz lépésnyire az angol lovasság hadsora felé, midőn gyilkos sortűz fogadta őket, a boer hadsorok erre szétszórtak és futásnak eredtek. Az angol tisztek ekkor jól láthat-

ták, hogy miként rendezgeti De Wet felbomlott csapatait s hogyan kényszeríti megállásra az üldözötteket. Röviddel ezután nyilván belátta, hogy a támadás nem sikerült s megváltoztatta taktikáját. Irányt változtatott, ezután az első Imperial Light Horse-ezredet támadta meg, de az előbbihez teljesen hasonló kudarc érte.

Midőn De Wet kémei arról értesültek, hogy Campbell ezredes Betlehemből Dartnell segítségére siet, végleg visszavonult longbergi rejtékhelyére. Ott oly erős hadállása volt, hogy Dartnell gyenge dandarával nem támadhatta meg, mire az angol tábornok haladéktalanul Betlehembe indult és sereget Campbell ezredes csapataival egyesítette. De Wet csapata, amely időközben Prinslov és Celliers kőszáló embereivel 1700 emberre szaporodott, északi irányban Reitz felé indult s a longbergi hadállás védelmére csak néhány száz boer maradt Longbergben. Mindezt De Wet csak azért cselekedte, hogy egy támadási tervét palástolja. A harrismith-betlehelemi Őrsáncoknál ugyanis négyszáz főnyi Imperial Yeomanry-csapat táborozott Firman ezredes parancsnoksága alatt. A boer sereg karácsony éjszakáján érkezett a tábor közelébe. Firman ezredes nem volt a táborban, a távolléte alatt Williams Őrnagy helyettesítette, aki résen volt. Őrszemeket állított és megsejtette a boerok közelét. A boer katonák éj idején meztelb osontak a lejtőhöz s nesztelenül kuszak a csuesig, ahol a támadást ugyanugy eszközölték, mint Waggen-Hillnél és husz esztendő előtt Majuba-Hill mellett. Az őrséggel hamarosan elbántak s két órával hajnal előtt megrohanták az alvó tábornok. A villámgyors támadás rémületbe ejtette az álomból ébredő angol katonákat. Az első sortűz után kirohantak sátraikból s rendetlen csoportokban, vitélül harcoltak az ellenséggel, de hasztalan. A boerok győztek s egy félóra lefolyása után De Wet vezér zsákmányul és foglyokkal megrakodva visszatért longbergi sáncai mögé.

London, január 4.

Tegnap nagy feltűnést keltett két délafrikai merénylet. Az első hír, amely a Cityben a délelőtti folyamán terjedt el, azt jelentette, hogy merényletet követtek el Lord Kitchener ellen. Hogy történt azonban a merénylet s ki volt a merénylő, nem mondta meg a hír, amelyet különben estig nem erősítettek meg. S míg a City ez a hír izgatta és tartotta ijedelemben, a börzse másként hírt érkezett, amely azt mondta, hogy Dél-Afrikában gyilkossági kísérletet követtek el Lord Milner főkomandó ellen. A merényletről azonban ez a hír sem tud semmiféle részletet. A gyarmattügyi hivatal kijelenti, hogy erről a merényletről mitsem tud.

London, január 4.

Ma veszteségkimutatást tettek közzé, amelyből kitűnik, hogy a Twofontein mellett megsebesült angolok száma 45-el több, mint eddig jelentették.

London, január 4.

Lord Kitchener jeleni Johannesburgból: Bruce Hamilton hadosztalpa december 29-ike óta Ermelóti keletre 100 boert elfogott, közülük Erasmus tábornokot és sok marhát és kocsit zsákmányul ejtett.

HIREK.

A határon.

Volt nekem, vagy talán még ma is van, nem tudom — egy bácsim. Orvos. Kis szikár emberke, aránytalanul nagy szemekkel, amikkel bele tudott mászni az emberbe, fokról-fokra, beljebb és beljebb, míg semmi titok se maradt titok előtte. Szóval: inkább vizsgálóbírónak született, mert mint orvos, igen sok furesaságot követett el. Hogy ki ő, az mindegy. Mondjuk, egyszerűen csak így: dr. Hókusz Pókusz... Azaz, dehogyan. Inkább így: — doktor Fuzsitus... Hát ez az ember a világ legrosszabb gazdája, a világ legélhetetlenebb embere, de a mellett olyan szikrázó elméjű tudós, akinek még a vidéki orvosi prakszis egyhangúsága se volt képes borzúsítani az agyát, ez az ember ezeltől husz esztendővel kitalálta azt, amit most a drezdai orvosok között talált ki néhány. — Azt mondta, hogy: — a halált csak addig lehet az embertől visszatartani, amíg nem komolyan jön. Mig ott settenkedik az ágy körül, de nem lehet észrevenni a szándékán, hogy le akar telepedni az ágy deszkájára, el lehet hessegetni. Arravalók a mindenféle füvek, porok, olajok és szeszek. Hanem amikor

észreveszi az orvosi tudás, hogy nincs segítség, amikor a halál olyan közelségbe tola-kodik, hogy hallani a foga kocogását, olyan határozottan jelentkezik, hogy kitessékelní többé már nem lehet, nem szabad még föl-sleges kellemetlenségekkel gyötörni a beteget. Akinek okvetlenül meg kell halni és tisztán csak arról van szó, hogy most-e vagy tíz óra múlva, az haljon meg most. Az életben tíz reménység nélküli óra nem idő. Hogy azt végigszenvedje a beteg, azért még egy injekció is kár. Haszon nincs belőle. Az élet hosszú agniával éppen annyi, mint amennyi a röviddel. Az szenvedés, a betegé is meg a hozzátartozóké is sokkal több a hosszu tusával, mint a röviddel... Az orvosnak tehát bizonyos körülmények között nem az a kötelessége, hogy hosszabbítsa, hanem hogy rövidítse az életet.

S az én orvosom egyszer azt cselekedte meg, hogy egy rokonságbeli gyereket, akin kitört a veszttség, végigötöztött egy kanna vízzel. A gyerek egy irtózatot visított — és meghalt — s doktor Fuzsitus, mint aki jól végezte a dolgát, fölvetta a télikabátját és a megelégedett ember nyugalmával ment el szőrözi. Ennek egy kellett lenni. — Ez a már nekem is régen elfelejtett kis emberke jut ma eszembe, olvasva azt, hogy a drezdai parlament elé javaslat került, amit ő se fogalmazhatott volna meg a maga élet-halál-teóriájához hűebben. Azt mondják a drezdai urak is, hogy az élet és az elmulás között megvan az a fölismerhető határ, amin túl már fölösleges a lételebe való kapaszkodás. Egyformán fölösleges a beteg és a tudomány részéről is. Nincs mentség. Fel kell tehát hatalmazni az orvost arra, hogy ennél a határnál megrövidítse a szenvedést. Ez legalább is olyan humanus feladat, mint a már lehetetlenné vált élet percekkel való prolongációja.

A szász parlament azonban se az én orvosomnak nem adott igazat, sem a drezdaiaknak. Es az ő igaza sokkal megbízhatóbb, mint szoké, akik azt mondják, hogy a tudomány mindenhatósága számára meg kell adni az öleléshez a jusst, mivelhogy bizonyos körülmények között az van a helyén. Az egyszerű, és nem csak az ember, hanem a sors gyarlóságával is mindenképpen tisztában levő agy tudnillik ugy okoskodik, hogy a meg szuszog a tüdő, az sínes kizárva, hogy ki munkába fog és a míg a szív dobogni tud, életre éledhet. Sok a csoda, sok az előre nem látható, a tudományal ki nem számítható véletlen eshetőség és minden, de minden egyes ember fizikuma más és más fizikum. Es az energia is más mindenki-ben. Aki nagyon akar élni, talán tud is élni. Aki nem tud nagyon akarni, hamarabb átadja magát a kimerülésnek. Es mindezzel az eshetőséggel szemben egy nagyon is hiányos, egy emberben tökéletesség, általánosság még sohase lett orvosi tudást nem lehet odaállítani a nagy határhoz bakternek, hogy: eddig és ne tovább.

Az idea nem is volna rossz. Ha meg kell halni, hát csak előre. Jobb egy fél nappal előbb, mint egy fél nappal később. De hátha csak az orvos az, aki elérkezettnek látta az időt az e világból való távozásra és a természet rácsfolna, ha ideje volna hozzá? No hát ilyek kellemetlen eshetőségeknek nem teszszük ki magunkat. Jó nekünk élni is.

(Th)

Budapest, január 4.

— BUDAPESTI NAPLO. December 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma a kettős ünnepek következtében kedden reggel jelenik meg.

— Udvari vadászatok. Bécsből jelentik, hogy tegnap reggel odaérkezett Lipót bajor herceg fiaival, György és Konrád hercegekkel és innen ő jelögetével és

Lipót Sasolator főherceggel Mürzstegbe mennek az udvari vadászatokra, a honnan 11-én térnek vissza.

— **A pápa betegsége.** Rómából táviratozzák, hogy a pápa hétfőről kedde virradó éjjel nagyon rosszul lett s azóta nem is kelt föl az ágyból. A pápa rendkívül gyöngye, s nagyon ki van már merülve. A Vatikánban senki sem kap információt, aki a pápa egészségiéről tudakozódik.

— **Udvari ebéd.** Belsőből jelentik; Este a Hofburgban udvari ebéd volt, amelyen ő felségén kívül többek közt Gruscha hercegek, Koerber miniszterelnök az összes miniszterekkel, Schneider és Marschall felszentelt püspökök és az udvari főméltóságok voltak jelen.

— **Az új jaéki apát.** Szombathelyről jelentik; Stegenmüller káptalani helynök e hó 2-án ígtatta be Kollányi Ferenc jaéki apátot új méltóságába. Kollányi gróf Székényi Miklós győri püspök fogja február elején Budapesten apátá szentelni.

— **Kossuth Ferenc állapota.** Kossuth Ferencnek, a függetlenségi és 43-as párt elnökének állapotában, mint örömmel értesülünk, határozott javulás állott be. Betegségéből eredő fájdalmat esillapodtak s ma már rövid időre az ágyból is felkelhetett. Orvosa, Müller Kálmán egyetemi tanár a javulást tartósan tartja, úgy, hogy valószínűleg látszik, hogy a január 18-án megnyíló képviselőház ülésén már Kossuth Ferenc is megjelenhetik. Fájdalmas betegsége ellenére Kossuth a párt ügyeit megszakítás nélkül intézi.

— **A világ vége.** A világ, úgy látszik, kezd már csakugyan megérni arra, hogy elpusztuljon, mert most már szinte naponként jelenti ki valami tekintély, hogy vége lesz. Csak tegnap adtuk hírt arról, hogy a kaliforniai esillagvizsgáló fedezte fel azt a esillagot, amely nekünk ront iszonyú sebességgel és szétrombolja a világot. Ma meg azt olvassuk egy francia lapban, hogy egy amerikai tudós végez a világgal. Ő nem azzal az üstökösrel remítgeti a gyöngeszívűeket, megindul északnak, kímoldítja a földet sarkából, az ő pusztító eleme a jég. A déli sark rengeteg jégömege egy szép napon, nagyon hamarosan, megindul északnak, kímoldítja a földet sarkából, az óceánok elvesztik egyensúlyukat, elárasztják a szárazföldeket vízzel, s az egész globust vastag jégkéreg borítja be. Vége lesz mindennek. Azt mondja a tudós amerikai, hogy az ő jövőbelátása biztos számítási adatokon alapszik s a veszedelem imminens. Mit tehetünk egyebet, várjuk a veszedelmet.

— **Molnár Antal betegsége.** Mint részvétellel értesülünk Molnár Antal országgyűlési képviselő, a képviselőháznak több cikluson át jegyzője és egyik rokonszenves alakja, súlyos betegen fekszik lakásán. Képviselői és újságírói körökben mély részvételt kelt Molnár Antal betegsége s mindenki igaz szívvel óhajtja a köztiszteltetben álló férfinak mielőbbi felgyógyulását.

— **Petőfi koponyája.** A Petőfi koponyájának állítólagos megtalálásáról szóló szenzációs híresztelést most már véglegesen megcáfolja Ferenczy István, a nagyszombati főgimnázium igazgatójának következő távirati nyilatkozata:

Koponya nem Petőfié. Hogy az lenne, arról senki sem tud. A szemfog rendes, vagyis hátra hajló.

Ferenczy.

— **A Fehér-Kereszt állami igazgatásában.** Félhivatalosan megcáfolják azt a hírt, hogy a Fehér Kereszt Egyesület lehelháza január 1-jétől kezdve már állami igazgatásba ment át. A miniszterelnök mint belügyminiszter egyelőre az épületek szakértői becsülését és egészségügyi szempontból való megvizsgálását rendelte el. Ezek az eljárások most folynak és ezek eredményétől függ, hogy a kormány az állami igazgatásba való átvételre minő álláspontot fog elfoglalni.

— **1902.** Esztendő még nem maradt jóslatlanul, sorsát tehát a legújabb sem kerülheti ki. A jóslásokba egyébként néhány megbízható csillagászati és naptári adat is keveredik. Sok lesz a nap- és a holdfogyatkozás 1902-ben. Három nap- és két holdfogyatkozás, de a sok égi jelenségből mi magyarok csak az április 22-iki és az október 17-iki részleges napfogyatkozást látjuk majd. A farsang az idén nagyon rövid lesz, csak öt hétig és két napig fog tartani. Nyilván számol az általánosán pangó pénzügyviszonyokkal. Az idő nagyon rossz lesz az idén. Ezt nem csak Falb mondja, hanem a Vemauer-féle százesztendő naptár, amelynek Németországban nagy a becsülete. Hideg idő lesz, a tavasz nagyon kellemetlen s még májusban is fagygni fog, nyáron pedig sokat fog esni, az ősz nedves és hideg lesz, a tél pedig már október 6-ikán megkezdődik. Így kínálkozik az új esztendő, amely egyébként rendes, szóval csak háromszázhatvanöt napból áll.

— **Haller grófnő egészen tönkrement.** Ennek a hazának egy olyan leányát su totta le tükéletesen a sors, akinél hazaszeretlet, és a honleányi kötelességek lelkes betöltésében aligha akad tiszteltemmelőbb Magyarországon. Haller Lajza grófnőről van szó, a segesvári Petőfi-emlék gondozójáról. A virágos kert, a mi Petőfi emléke körül oázis a segesvári síkon, az ő keze munkája s körösörül a környék egy ismeri ezt a nemeslelkű leányt, mint aki a nemzetiségi rengetegben emberfeletti erővel küzdött a magyarság érdekeiért és szenvedett is érte sokat. Szenvedése kora gyermekességében kezdődött el. Megosztotta apjával, Haller Friggyessel a várótságot s amikor az apja elhunyt, maga vette át a máris zilált viszonyok között levő fejelegyházai birtok vezetését. Nagy gond volt ez, de mostanáig kiküzdött. Szerényen, majdnem szegényesen élt s a mellett, hogy valóságos önteláldozással nemcsak agítált, hanem dolgozott is a magyarság szolgálatában, ennek a birtoknak a megtartása volt az egyetlen gondja. Ez a munkája azonban nem volt sikerese. A birtok lassan-lassan elmerült a terhekben, amikkel a sok rossz esztendő is gyarapította a grófnő gondjait s dobra került. Szomorúan ismélődött meg a túlterhelt birtokon élő tulajdonosok tragédiája. A grófnő leje felől ellicitálták az ősi házat s most megy idegenbe, valahogyan kenyeret keresni.

— **A német-új-guineai gyűjtemény.** Bíró Lajos ezeltől hét évvel indult utnak részben saját, részben a Nemzeti Múzeum költségén, hogy a magyar tudományosságunk új dicsőségét, az európai tudományunk pedig gazdag és megbecsülhetlen adatokat szerezzen. Munkásságának eredménye a német-új-guineai etnográfiai gyűjtemény, melyet Szalay Imre nemzeti muzeumi igazgató támogatásával valdelet össze Bíró.

Számtalan vizontagság után került Bíró Lajos Új-Guinea német tartományába, de letelepülése után csakhamar megtanulta a benszüllöttek nyelvét s szokásait. Háromhavonként kilődözgette haza a Múzeumnak a legérdekesebb etnográfiai s természetrajzi ritkaságokat, úgy hogy ma több, mint négyezer tárgy van küldeményeiből fálhalozva, melyeket most gyűjt rendszerbe Seemayer Vilibáld. A gyűjtemény, mely a Csillag-utca 15. szám alatt lévő etnográfiai tárlatban lesz kiállítva öt termet tölt be.

Az óriás nagy terület különböző vidékein más-más divat uralkodik a szerszámok készítésében és Bíró minden fajtára figyelemmel volt. Csak nyilvessző van vagy szárazja. A kőbalták, elkezdve a nyélhez gyökerek segítségével kötött élesebb kődaraboktól egészen a nyél keresztülvezetésére átfúrt foku oláh fejszék formájáig tíz-husz féle változatban találhatók meg itt. Rendkívül érdekesek a kisebb-nagyobb fábólványok. Egytől-egyig emberi formára készültek. Ezek a szobrocskák, amelyeknek istentiszteletet alkalmával élelt-itált áldoznak, a pap őrzetere vannak bizva, aki azonban nem valami sokra becsülheti a különféle isteneket, mivel szivesen és aránylag ólesen átjászta őket a vásárlók kezébe. Igen értékesek az istentiszteletknél használt álarcok is, értékesebbek talán azért is, mert tarkábbak és fáradságosabb készítéseik, mint maguk az istenszobrok. Az áldozathozatalnál a földolog ott a tánc, ezt pedig álarcban lejtik. Egy-egy láva, amelyet a fejre huznak, — ember-képet ábrázol — nyolcvan-kilencven centiméter magas díszítéssel van ellátva, s ez a díszítmény rendszeren a fülek fantasztikus megnyújtását képezi.

Egyik legérdekesebb tárgya a csoportnak egy óriási dob, amely egy öt hosszú és egy méter vastag fatörzsből van szinte művésziösen kiforgatva. Ezt csak a legnagyobb ünnepségeknél használják s két hatalmas szállával verik. A hajra nagyon sok gondot fordít a nép. Olyan fésűik vannak a tárlaton, amelyek bármely fésűgyárnak becsületére válhatnak, pedig mindcsak fából készült, csán kőbalták, ontszékék segítségével. Tegez, kard, tör, háló, fapajzs, kőbuzogány stb. száz meg százféle kisebb-nagyobb háziser, ami csak ezen a területen előfordul, mind-mind prezentálva van ezen a kiállításon, amely Szalay Imre igazgatójának is, Bíró Lajosnak is hosszú időre emlékeztetés teszi nevét a Nemzeti Múzeum és a magyar tudományos etnográfia történetében.

— **Összevagdalt egyetemi haligató.** Czernoviczből táviratozzák, hogy újv esztéjén egy odaváló szálloda előtt egy főhadnagy és egy egyetemi haligató összeverekedtek. A főhadnagy kardot rántott s halálosan megsebesítette az egyetemi haligatót.

— **Áradó visk.** Sátoralja-Ujhelyről táviratozzák: Az esőzések s az enyhe időjárás a havat a hegyeken megolvasztotta, aminek következtében a főfolyókák árának. A Labore folyó Kisriska és Nagyárka határát elöntötte.

— **A honvédekért.** A mai nemzedék nem ért már az emlékezéshez s hogy az alig multba tudjon visszazánni lelke szárnyain, szükséges legyen valakire, ki e repülésben segítségére legyen. Egy negyvennyolcas szabadsághős leánya s egy másik szabadsághős menyje most fölhiavt intéz a magyar ifjakhoz, a függetlenségi harc még életben maradt, roskadozó katonái érdekében. A szép fölhiavás így szól:

Magyar ifjak! Valahányszor a tavasz meghozza első virágát és beköszönt március 15-ike, ti mindannyiszor lelkes szavakkal hívjátok a nagyközönséget, hogy veletek együtt áldozzon a vértanúk emlékének.

Amidőn pedig október 6-án, a tavasz halottak napján megható módon emlékeztek meg az elhunyt nagyokról: ugyanakkor szintén feldobban szívünk ama hitben, hogy ti igaz fiai vagytok a hazának.

De mondjátok: midőn a letűnt dicső idők és elhunyt magyar férfiak emlékének földidézése szinte költői ihletet kelt bennetek, hogyan van az, hogy a még élő, körülöttek immár csak ingadozva járó, roskatag, névtelen hőskő látása nem kelti föl bennetek sem a lelkesedés, sem a szájalom érzetét?

Mondjátok: midőn ez agy hőskőket, kik a tizenhárommal együtt szereztek vissza a magyar szabadságot, mint koldusokat látjátok alalmiszáért esdeni, mert hisz a Honvédegytel a legujabb és legmesszebbmenő jótéteménye által is csak 3—5 frtot jutathat nekik havonta, — nem pezsdül föl bennetek a lelkesedés heve: ez élő vértanúkért is tenni valamit?

Magyar ifjak! Ha a nemzeti ünnepélyeken elhangzó szavaitokat a valódi honszerellem lángja sugallja s ha igaz szívvel áldoztok az elhunyt vértanúk emlékének: ám hallgassátok meg e szavakat és forduljon ezután igaz magyar szívetek az élő vértanuk felé is. Tegyetek érteük, amit lehet. Adakozatok javukra lehetségek szerint s forduljatok érdekükben egyuttal a nemzet szívéhez is!

Lám! Ezek gyűlnek össze sokszor egy év alatt egy-egy nagy alak szobrára. Hogyne adakoznék hát e nemzet, ha a magyar ifjúság fordul hozzá ama kérelmével: édesítse meg áldozatkészségével legalább utolsó éveit ama névtelen hőskőnek, kik nekünk világra szóló dicsőséget szereztek s kiknek ezért csak nyomor jutott osztályrészül?

Maderspach F. Etel.

— **Háromézer gyermek tüntetése.** Clevelandban, Ohio államban kedves dolog történt. Háromezer gyermek, fiúcskák, leánykák — a minap előadás után hatalmas tüntetést rendeztek, hogy követeljék a korcsolyázáshoz való jogukat. Menetbe sorakoztak, bejárták az utcákat és elmentek a városháza elé. Ott követelték melegített pavilonokat a nyilvános parkokba, hogy felcsatlalhassák és levehessék a korcsolyájukat. Kérték továbbá, hogy a tavak jegét seperjék és hogy bocsássanak a rendezésükre mentőket, akik segítségükre legyenek, ha balcsét történik. A polgármester ott állott a városháza kapuja előtt a lépcsőzetesen beszélt a gyermekcsereghez. Nagy beszédet mondott hozzájuk, amelyet így fejezett be:

— Amit kívántok, az meglesz. Csak kérjétek mindig jogaikatok, kérjétek sokszor, mert kell, hogy teljesíve legyenek. És folytassátok így, amikor felnőtök. Akkor nem lesz többé szó a jogok kisajátításáról, a nép elnyomásáról. Addig is ne engedjétek, hogy a nagy fiúk üssék a kicsinyeket!

Igy beszélt a polgármester és a gyermekek roppant örültek.

— **Házasság.** Erdélyi Sándor Galgóczról jegyelt váltott özv. Klippholz F. leányával, Annuska kisasszonnyal, Nawsyban, Jablonkau mellett.

Heidelberg Odún e hó 12-én déli 12 órakor esküszik örök hűséget a dobány-utcai izraelita templomban Lehner Margit kisasszonnyal.

Hazsini Hazsinszky Géza ma tartotta esküvőjét Budapesten jakobi Lányi Mártával, jakobi Lányi Bertalan miniszteri tanácsos leányával.

Messinger János, a fumei Messinger és Freund cég baltaria eljegyezte Rákosi Mariska kisasszonyt, Rákosi Sámuel posztónagykereskedő leányát, Budapesten.

— **Olaszország lakossága.** Rómából jelentik, hogy a hivatalos lap ma teszi közzé a legutóbbi népszámlálás eredményét. E szerint Olaszországnak ma 33 millió lakosa van, holott 1849-ben csak 21 millió lakosa volt s így a lakosság félszázad alatt éppen ötven százalékkal szaporodott. Az irni és olvasni nem tudók száma rohamosan apad s ma már csak egy milliót tesz.

Alkalmi könyvpiac!

Mellett bárhol könyvet vásárolna kérje VASS JOZSEF

minta-antiquar és könyvkereskedésének (Budapest, VII., Erzsébet-körút 38.)

ajándéknak most megjeleni megfelelő művekről szóló leszállított áru árjegyzékét.

— Kőburg Luja hercegnő. Két éve már, hogy Kőburg Luja hercegnő Drezda közelében Kotsvighen a Pierson-féle gyógyintézetben, a világtól elzárva tölti életét. Csak néha-néha szivárgott ki felőle hír, hogy rendesen azt újságolta, hogy a hercegnő pompásan érzi magát, kikocsizik, naponta temérdek sokszor áttöltözködik; a természet szépségei nem érdeklik, csak a pazarnál pazarabb toillettek gyönyörködtek. Aztán ezek a hírforrások is kiapadtak: minden jel arra vallott, hogy őrzik a hercegnőt és szigorúan ügyelnek arra, hogy a külvilág ne tudjon meg semmit a szászországi völgyek között, sűrű erdők között elterülő csöndes sanatórium-kertben naphosszat sétálgató hercegnőről. Hosszu idő múltán most először jött megint hír Kőburg Lujáról. Feltétlenül szavahihető forrásból jelentik a *Neues Wiener Tagblatt*nak, hogy a hercegnő, akinek betegségében az első néhány hónapban egyáltalán nem vettek észre változást az orvosok, az utóbbi időben sokkal rosszabbul van. A pszichiáterek teljes bizonyossággal meggyőzték, hogy Kőburg Luja hercegnő állapota lényegesen rosszabbra fordult: a *parciális agy-paralízis* félreismerhetetlen tünetei mutatkoznak a hercegnőn. Az orvosok lettek minden reményről, hogy megmenthetik Kőburg Luját: *betegsége gyógyíthatatlan*. Azelőtt csak a toillettek érdekelték a hercegnőt, most nem törődik az öltözékekkel: csak a *virágokat* szereti. A kertben sétálgatva, leszaggat minden virágot, telehiti vele szobáit, a padlót, a szekrényeket, a kereteket, mindenütt csupa virág hever. Ha kocsira ül a hercegnő, előbb teleszórja virággal. Nem kérdezősködik semmi és senki felől: teleaggatja a szobáiban a képek kereteit is virágokkal, a hajába ibolyát tűz. A szászországi kis völgyekben most is sok virág nyílik az üvegházakban és a kertben. Nagyon emlékeztet Kőburg Luja hercegnő betegsége Sarolta mexikói császárné szomorú sorsára.

— A polgári iskolák reformja. Az Országos Polgári Iskolai Egyesület ma délután Lád Károly polgári iskolai igazgató elnöke alatt választmányi ülést tartott. Az előterjesztett titkári jelentés a polgári iskolák régóta vajdudó ügyét jelöli meg mint olyant, amelylyel egy az egyesület vidéki körei, mint a központi igazgatóság és a közlöny is legtöbbet foglalkoznak. Ezzel a polgári iskolai tanárságnak nemcsak azt a régi ideáját akarják megvalósítani, hogy legyen hasznuknak oly, az elemi iskoláknál magasabb iskolája, amely egyrészt a közgazdasági szakiskolákra, foglalkozásokra előkészítő négy osztályú iskola legyen, hanem hogy a hat osztályos még egygyel megtoldásával egy teljes iskola létesüljön, amely általános és némi gyakorlati ismeretel lássa el a magasabb műveltségre igényt tartó középosztályunkat.

A jelentés egyéb pontjai inkább csak érintőleg emlékeztetnek meg a munkába vett polgári leányiskolai tanterv-revizióról, az intenzívebb iskolai-lelőgyelet és a szünidei tanfolyam kérdéséről. A fizetés-ügy is folytonos napirenden van. A jelentés tudomásul vétele után Krammer József (Kismarton.) részletes jelentést terjesztett elő a *polgári leányiskolák tanterv-reviziójáról*. A reviziót szükségessé teszi a nemcsak a 14 év óta fennálló jelenlegi tanterv sokféle fogyatékossága, de a felsőbb leányiskoláknak folyó tanévben életbelépett új tanterve is. Előadó javaslata az egyesületnek még nem végleges megállapodása, és csak a körök és a tanári karok hozzászólására készült tervezet, végleg csak a husvét választmányi gyűlés dönthet.

A választmányi ütés további tárgya a fizetés rendezésének kérdése volt, amelyet ma délelőtt külön értekezlet tárgyal. A választmány megbizta az elnököket, hogy ez ügyben sürgősen keresse meg a minisztériumot a törvény végrehajtására.

Szenes Adolf (Nagy-Bécskerék). A polgári iskolák felügyelőségéről értekezett. Szenes az iskolákban tanulmányi tekintetben miniszteri biztosok alá kívánja rendelni, mert a vármegyey felügyelők annyira túl vannak halmozva teendőikkel, hogy e miatt a polgári és felső népiskolák ellenőrzése a képzelhető leghianyosabb. A választmány ebben az értelemben feliratot intéz a választás- és közoktatásügyi miniszterhez.

Az indítványok során Sziklai Adolf indítványozta, hogy a polgári iskolai értesítő-irodalom emelése céljából adjon ki a fölötte hatóság utasítást. Az utasításban engedjék meg, hogy több polgári iskola együttesen adjon értesítőt, amely egy a tanulók, mint a szülők és a szakemberek szempontjából tartalmazzon érdekes tudnivalókat. Kívánatos, hogy a fővárosi polgári iskolákban is megkísérüljön a *közös értesítő-rendszer* és a polgári iskolai tanárképzők is adjanak ki évkönyvet. — A javaslatot a választmány átteszi az igazgatóságához.

Délután öt órakor a választmány — az ülés megszakitásával — Lád Károly vezetésével küldött-ségileg tisztelt Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszternek és átadta neki az egyesület tiszteletbeli tagsági oklevelét.

— Vallások összejövetelek lesznek e hó 6-ikától 11-ikéig, naponta este 7 órakor a Lónyay-utcai ref. főgimnázium disztermben. A világ összes evangéliumi keresztényei mindenütt megtartják ezt az imahetet, amelyen az elmékedés tárgyai minden népnél közekek. A magyarországi protestánsok is ezzel fejezik ki szellemi közösségüket az egyetemes evangéliumi keresztényen egyházzal.

— Halálos végt párbaj. Jénából táviratozzák, hogy a 94-ik gyalogezred ott állomásozó zászlóaljának egy tisztje és egy diák között ma reggel párbaj volt. A diák meghalt, a tiszt pedig könnyen megsebesült. A párbaj oka szóváltás volt új reggelén, aminek következtében a diák tetleg inzultálta a tisztet. Mint egy elősőbbi jénai táviratunk jelenti, az agyonlőtt diák neve *Held* és *Halleböl* való volt.

— A vasutasok mozgalmá. A vasutasok mozgalmának egy szomorú dokumentumát adjuk közre alább. A zágrábi esetről, a mozgalom egyik vezetőjének megbüntetéséről van szó. *Margulit* Kálmán ellenőrnek ismert ügyében a következő ítélet kézbesítették:

Magyar királyi
Államvasutak.
Üzletvezetőség Zágráb.
277—1901. szám.

Margulit Kálmán ellenőr urnak

Zágráb.

a III. osztály utján.

Az ön ellen elrendelt fegyelmi eljárás eredményeképp ön legyelemileg vétkesen találtatott a hivatalfőnökével szemben. hivatalos helyiségben tanusított és a hivatal tekintélyét sértő, fenyegető és figyelmetlen magaviselet által elkövetett szolgálati vétségben. Ezért a fegyelmi bizottság javaslata alapján Önt büntetésképp a sziszeki tárházi kirendeltséghez Capragra helyezem át, a hova haladéktalanul átköltözní szolgálatfőtelre a sziszeki állomási képviselőnkönél jelentkezni tartozik.

Zágráb, 1902. január 2-án

Leitner s. k.
üzletvezető.

Látta 1/2. 902.

Az osztályvezető:

Marsik a. k.
feltgyelő.

Ez a fegyelmi ítélet — ismételt: hangsúlyozzuk — nem állhat meg. Az ügy részletes ismertetése alkalmával kimutattuk az ítélet viszszaadást, az affér kiinduló pontjában nyilvánuló intencióit, amely a véleményszabadságot támadja meg. A véleményszabadság épségben való megvédése az első sürgetője tehát a fegyelmi ítélet megváltoztatásának. A második az a mozgalom, amelynek keletkezéséről több helyről kapunk hírt. Azt jelentik ugyanis, hogy a vasutasok demonstrációra készülnek és állást akarnak foglalni a mozgalom áldozata, *Margulit* Kálmán mellett. Ez a demonstráció káros következményeket lehet indítója, hiszen a zágrábi üzletvezető, tehát hivatalos felsőbbesség ellen irányul. Es e demonstráció leszerelésének egyetlen módja a zágrábi fegyelmi ítélet megváltoztatása. Minden más intézkedés csak tápot adhat a lappangó indulatoknak. A vasuti tisztviselők tisztes törekvései igazságos és méltányos bánásmódot érdemelnek. A zágrábi ítélet pedig messze áll a méltányos igazságtól, meg kell tehát változtatni. A vasutasok nagy testületének ez az érdeke közös a nagyközönség érdekével.

— A politikai újév. *Szell* Kálmán újévi beszédéhez a *Hét*, *Kiss* József előkelő hetilapja a következő szellemes reflexiókat fűzi:

Újévi beszéd már régen nem keltett akkora feltűnést, mint az idén a *Szell* Kálmáné. Nemcsak a Lloyd-klubban és a társaskörökben beszéltek róla, hanem mindenütt, ahol máskor csak az utolsó operaelőadást, Mednyánszky egy-egy új képét, vagy a legközelebb bemutatott francia szindarabot szokták hosszasan tárgyalni. Ez a valóságilag „irodalmi és művészi” siker egy kissé váratlan volt. — mert végre is az újévi beszéd nem tartozik a magasabbrendű műfajok közé — de amilyen váratlan, olyan érthető. *Szell* Kálmán újévi megnyilatkozásának tudniillik nemcsak a tartalma feltűnt, hanem az extérieur-je is; örvendés-dolgoktól igér, de külső formájával szinte szenzációs. „Hóhó, ez derekabb dalt, mint a többiek!” — mondotta számos Cassio, aki magát a műfajt nem szokta méltányolni. Es joggal, mert az újévi beszéd kissé prózai ünnepe aligha inspirált még komoly férfú hasonlóan költői elukubrációra. A szerény és kissé diszkreditált ünnepe a mi minisztereinkünkkel valóssággal pótváta tette. Nemcsak szokatlan melegség és „verve” van ebben a különös újévi beszédben: nem is csupán azokban a finom fordulatokban bővelkedik, amelyeket Quintilius örömeinek lehetne nevezni; hanem képbén és hasonlatban is oly dus, hogy nem egy lírikus megirigyelhetné s valóságos rakétáját nyújtja azoknak a szerencsés mondásoknak, amelyeket a francia „világító szavak”-nak nevez. Van a beszédben egy hasonlat, mely így szól: „A szeretet és bizalom ikerestvérek, csak úgy, amint elválaszthatatlan ikerestvér a napsgárban a lény és a meleg.” Aztön rögtön egy pointe is: „Szeresetek tehát, ha biztok bennem és bizzatok bennem, mert szerettek.” Ez a hasonlatot a hozzá kapcsolt fordúlattal olyan lelkesedéssel citálták újév másodnapján mindentel, mint ahogy az „Unaköz világt” próciouse-ise nem győzik ismételni az öreg költő versét: „A becsület Isten, aki... stb.” Vörösmarty is csak ritkán örülhetett akkora hatásnak, mint amint most újévkor a veje tett, az a férfi, aki fiatal kora óta a legszárabb prózával hajlódik.

A rossz viccelők mindent ki tudnak aknázni, s

bizonyára lesznek, akik *Szell* Kálmánnak ezt az irodalmi sikerét rovására fogják írni — a miniszterelnöknek. Nálunk, ha valaki más téren is exellál, nem csupán azon, amelyen rendezesen szerepel, a „törvénytelen terep”-on elért sikert az illető kisebbségére szokás felhasználni. Így járt például orvosi fakultásunk egyik kitünősége, akire — mikor mindennapos előadása formássággal kivételes hatást tett az orvosnövendékekre — azt fogták rá, hogy: „A legszébb felolvasásokat tartja s a legrosszabb diagnózisokat csinálja az egész világon.” Mintha bizony *Du Bois* Raymond például, csak azért, mert igazi tudós és nagy stílista volt, a maláriát nem tudta volna gyógyítani...

Lesznek hát olyaok is, akik azt fogják mondani, hogy a poétai véna össze érhetetlen a miniszterelnökséggel, s hogy egy komoly államférfinak nem illik művészién írni és beszélni. Azt az örök viccet is el fogják sütni ezuttal, mint minden képzelhető alkalommal, amely vica a jelen esetben így variálható: „Jobb poéta” mint amilyen miniszterelnök” — avagy: „Jobb miniszterelnök, mint amilyen poéta.”

A viccelők azonban hamis nyomon járnak. Az, amit *Madarász* József „országjár-tudomány”-nak nevez, sohase se ellenkezt, sőt meglepően sok esetben együtt járt a poétai erővel, a beszélés és írás művészetével, a ritka, irappon és hatalmas kitejezések nem közönséges adományával. IV. Henrikől a nagy francia államalkotól, csaknem ugyanannyi szellemes mondás maradt fenn, mint az itjább *Dumastól*. *Napoleon* egyik legnagyobb mestere volt a *gyújtó szavaknak* azoknak a (nagy költőkhez méltó) művészi mondásoknak, melyek az eszméknek egész perspektívát megvilágítják egy pár rövid szóban. *Bismarck* több „gefűgületes Wort”-nak adott életet, mint bármelyik korabeli nagy író. Es csak a legnagyobb példákra hivatkozunk. A vicc tehát melyet a miniszterelnök „irodalmi” sikeréből ki lehet préselni, mindenesetre sajtó. Ha az újévi beszéd sok emberben azt a gondolatot keltezte, hogy *Szell* Kálmán poétának is kitünő lett volna ebből nem az következik, hogy: „mért nem ír inkább novellákat?” — ellenkezőleg, ebből is csak az derül ki, hogy: minden bizonynyal jó miniszterelnök.

— A szegény ember törvénye. Az 1900: XVI. törvényekket nevezték el a szegény ember törvényének s e törvény alapján életbe lépett Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár most egy éve kezdte az áldásos működését. Az egyéves mult máris eredményeket hozott létre s működéséről az alábbi számok minden díesretnél ékesebben szólnak. A pénztár egy év alatt hétszázhatvan földműves vette igénybe. Valamennyi gyors szerényben részesült, gondoskodtak a bajba jutott emberek gyógykezeléséről és anyagi támogatásáról, hogy betegségük alatt ne legyenek kénytelenek családjukkal együtt az irgalomkényéren tengődni.

A balesetek közül 53 volt olyan, mely halálos áldozatokat követelt. Mind az 58 esetben a család a legnagyobb nyomorban maradt hátra s a segélypénztár mindegyik családnak sürgősen intézve el kérelmét, az özvegyeknek négy-négyszáz koronát juttatott. Tizenhat tagja a pénztárnak minden időkre munkaképtelenné vált, a segélypénztár pedig valamennyit élete fogytáig tartó anyagi támogatásban részesítte.

Ez az üdvös működés bizonyony az oka annak, hogy a segélypénztár tagjainak száma olyan gyorsan emelkedik. Mert eltekintve attól, hogy a törvény alapján a gazdák által kötelezőleg biztosított cselédek száma mintegy 500.000, a segélypénztárba beiratkozott rendes és rendkívüli tagok száma is már elérte a 13.000-et.

A segélypénztár igazi emberbaráti működése buzdította bizonynyal arra a főhercegeket, főrendeket, a képviselőház tagjait, nagybirtokosokat, a különféle kulturális és pénzintézeteket, a vármegyeket és községeket, hogy olyan nagy számban csoportosuljanak a segélypénztár alapító tagjai sorába. Es bizonynyal ez az oka annak is, hogy az év végéig beiratkozott 1000 alapító tag 150.000 koronával gyarapította azt a vagyont, melynek egyedül az a hivatása, hogy a föld népét támogassa, istápolja.

— A san-franciskói Keoskeméthy. Keoskeméthy Győzőt, a főváros lélmillióis tolvaját alaposan lelézte egy amerikai pénztárnok. A san-franciskói rendőrhatalóság ugyanis arról értesítette a főkapitány-ságot, hogy *Fleischmann* J. Henry, a Kaliforniában lévő farmerek és kereskedők nemzeti bankjának pénztárosa onnan megszökött. Előbb azonban magával vitte a bank vagyonának nagyrészét, összesen kétmillió 400 ezer koronát (100 ezer lont sterlinget). A sikkasztó *Los Angelesből* szökött meg. Személyleírása a következő: 5 láb 8—9 hüvely magas, 160 font súlyu, sötét aroszínú, barna hajuszu. Haja a fejebuján ritka. Fogai épek, fülei elálló, orra egyenes. A *Mythics* *Schriner*-társaság tagja, amelynek gombját vagy jelvényét valószínűleg hordja. A tettes és a pénz kérészerítőjének 120 ezer korona van kitűzve. Aki a tettest a pénz nélkül ellojga, 60 ezer korona jutalmat kap.

— Erdőség. *Fiuméből* táviratozzák, hogy *Bucacari* közelében a *Stipanac* helység mellett elterülő rengeteg erdőség tegnap óta lángokban áll. Tíz kilométernyi területen pusztít már a tűzvész, amelynek a környék lakossága eddigelő nem tudott gátat vetni.

— **A drót nélkül való távíratozás.** Hall, Marconinak a drót nélkül való távíratozás fejlesztésében legfőbb munkatársa érdekes dolgokat mondott el Marconi találmányáról. Beszél a legújabb kísérleteiről s azt is mondotta, hogy félesztendő mulva már *rendes távíróforgalmat lehet létrehozni Európa és Amerika között drót nélkül.* Minderről Londonból a következőket jelentik: Cuthbert Hall, a Marconi-társaság vezérigazgatója, Marconinak tudományos kísérleteiben segítéje, Ujfundland szigetéről ide érkezett. Hall a *St. James Gazette* egyik munkatársával beszélt a drót nélkül való távíratozással folytatott kísérleteiről. Már most is kétségtelen, mondotta, hogy az újfundlandi Marconi-állomás fölött jelek a Cornwallisban. Angliában levő állomásról származnak. Megállapodtak ugyanis abban, hogy bizonyos jeleket bizonyos időközönként továbbítanak. Ez meg is történt s a jelesek pontosan megérkeztek. Tehát nem lehet szó véletlen villamos áramokról, amelyeket az újfundlandi állomás készüléke fölött. Megpróbálták a készüléket légkamrákban elhelyezni, de ez a rendszer nem vált be s ezért Marconi árbocok mellett döntött, amelyeknek nem kell kétszáz-háromszáz lábánál magasabbnak lenniük s ezek tetejére rakják a főlőgő készüléket. Legkésebb egy félesztendő mulva, mondotta Hall, lehetséges lesz az ó-világ és az újvilág között rendszeres távírat-forgalmat berendezni. A kábel-társaság privilégiuma ezt nem akadályozhatja meg, mert a kábel-társaság, szerződésében, amelyben az érdekelt államok biztosítják a társaságot, hogy nem engedik újabb kábel lefektetését, a drót nélkül való távíratozásról, amely föl sem volt találva, természetesen szó sincsen. A drót nélkül továbbított távíratok illetéke természetesen sokkal kisebb lesz, mert a berendezés költsége kisebb. Hall szerint a Marconi-társaság két állomása összesen negyvenezer fontba kerül, míg egy kábelvonal hétésszezer fontba.

— **Izraelita ösztöndíjak.** Az Országos Magyar Izraelita Ösztöndíjgyűlés a következő ösztöndíjakra hirdet pályázatot: 1. a báró Eötvös József-éle 400 koronás, 2. a dr. Pollák Henrik-éle 400 és 200 koronás, 3. a Baumgarten Bernát-éle négy 200 koronás, 4. a báró Hirsch Klára alapítványának bizottsága által rendelkezésre bocsátott három 200 koronás, 5. a Wahrmann Mór-éle két 240 koronás, 6. a Rapoch Ignác és Francisca-éle 400 koronás, 7. a Leitersdorfer Lipót-éle 400 koronás, 8. a Sváb Sándor és Luiza-éle két 200 koronás, 9. a Pollák Jakab-éle két 200 koronás, 10. a Wahrmann Sándor-éle két 200 koronás, 11. a Sváb Károly-éle 240 koronás, 12. a Taub Salamon-éle 240 koronás, 13. a báró Popper Lipót-éle 200 koronás, 14. a dr. Osterreicher Ede-éle 200 koronás, 15. a Fochs M. L.-éle 200 koronás, 16. a Fochs Johanna-éle 200 koronás, 17. a Schreiber Mór és Ernesztin-éle 200 koronás, 18. a Sterntal Artúr-éle 200 koronás, 19. Neumann Julia és Miksa-éle 200 koronás, 20. a Kohn Salamon és Josefa-éle 200 koronás, 21. a dr. Róssay József-éle 200 koronás, 22. a dr. Béhm Jakab-éle 200 koronás, 23. a Sváb Lőrinc-éle 200 koronás, 24. a Schwarz Abraham-éle 200 koronás, 25. a Singer Vilmos-éle 200 koronás, 26. a Spitzer Gerson és Julia-éle 200 koronás, 27. a dr. Goldberger Adolf-éle 200 koronás, 28. a Woliner Gyula-éle 200 koronás, 29. a dr. Hirschler Ignác-éle 200 koronás, 30. a Schreiber Ignác és Fanny-éle 200 koronás, 31. a Schmidt Mór és Mária-éle 200 koronás, 32. a Schwarz Samu-éle 200 koronás, 33. a hatvani Deutsch Bernát-éle 200 koronás, 34. a Gomperz Zsigmond-éle 200 koronás, 35. a Stern Ignác és Anna-éle 200 koronás, 36. a Machup Adolf-éle 200 koronás, 37. a Brachfeld Adolf és Mária-éle 200 koronás, 38. a Bloch Mózes-éle 200 koronás, 39. a Baumgarten Bernát-éle 200 koronás, 40. a dr. erényi Ullmann Sándor-éle 200 koronás, 41. a Stern Miksa-éle 200 koronás, 42. a Woliner Zsigmond és Anna-éle 200 koronás, 43. a Latzkó Nánán-éle 200 koronás, 44. a dr. Hirsch Armin-éle 200 koronás, 45. a Kohn Márton-éle 200 koronás, 46. a Goldzieher Miksa-éle 200 koronás, 47. a kilenc egyesületi 200 koronás ösztöndíjra, amelyek közül öt esetleg 100—150 koronás ösztöndíjban fog adományoztatni. Pályázhatnak szegény izraelita vallású tanúk, akik Magyarország valamely magasabb tanintézetén szorgalom és jó erkölcs által kitűnnek. Ez alkalommal új magasabb tanintézetül kijelöltenek az *egyetem, műegyetem és az országos rabbiaképző-intézet.* Pályázók hitelés szegénységi, nemkülönben tanulmányi, különösen a folyó tanévben már tett előmenetelükről szóló bizonyítványokat tartalmazó feladatnyukhoz csatolni, minthogy azok különben figyelembe vehetők nem lesznek. A szükséges bizonyítatkokkal ellátott, sajátkezűleg írt pályázókérvények, melyekben az is kitüntető, hogy folyamodó más oldalról és honnan, részesült-e már ösztöndíjban és hogy ezen egylettől nyert-e már ösztöndíjat — folyó évi január hó 31-ig dr. Simon József kir. tanácsoshoz (Budapest, V., Fűrdő-utca 10.) bérmentve küldendő.

— **A féltékenység áldozata.** Barsról írják: Sauer Mátyas fiatal földmivészgazda és Szappanos Mihály szolgaleány együtt mulattak tegnap a kocsmaiban, ahol bucsumultság volt. Szappanos tánora kért fel egy leányt, de az kikoszarata, ellenben később Sauerrel tánora ment. Szappanos ezt annyira szívére vette, hogy összeveszett Sauerrel és hasba leszurta. Sauer életveszélyes sebével, a kaposvári kórházba szállították, Szappanosot elölték.

— **Amerika hódít.** Morgan, a híres amerikai milliomas két millió négysszáz ezer koronáért megvette Rafaelnek a perugiai Pádai-Szent-Antal kolostorban őrzött madonnáját. Olaszország szegényebb egy képpel, Amerika gazdagabb egy képpel — ez történt mindössze s ez a képvásár mégis sokkal többet jelent minden más vásárnál. Talán azt teszi, hogy Amerika minden téren hódít s elveszi Európától azt is, amije még eddig nem volt: műkineseit, azokat a csodaalkotásokat, melyeket még Amerikának is meg kellett bámulnia, ámbar Európában ugy kevés megbámulni valót talált. Egy friss, új és erős világ harca van ebben a vásárban az ódon, elkorhadtt világ ellen, mely már csak emlékeinek tud élni s a kegyeletet többre becsüli minden egyébnél. Tul a tengeren minden elkopott erkölcsi törvény helyébe a munkát tették s most lassanként megindul a munka nagy birodalma, átkel a tengeren s elviszi mindazt, ami ennek a régi világnak a munkás korszakából való, abból a korszakból, melyben az agyvelők erős működését fejtették meg ki s az abszolút szépségek keresésébe merülve, szebbé és kedvesebbé tették az életet. Bizonyos körforgás van a javak vándorlásában s amit bizonyos, hogy az a sok acél-dárda, melyet Nagy Sándor katonái hordoztak, valamelyik modern gépbe van elbujtatva, ugy bizonyos, hogy minden műkinesek, vagy legalább a beléje fektetett erőlynek más és más világokban kell egyszer föltámadniok. Ebben a körforgásban nagyserű igazságszolgáltatás is van. Rafael alkotásait talán már nem is érdemli meg az az Olaszország s az az Europa, mely letért a munka dióségének utjáról, vagy legalább is nem lépked rajta olyan erővel, mint az újvilág. A javak megvásárolhatóságának tragikuma abban van, hogy olyanok nem élvezhetik a javakat, akik nem fejtenek ki elegendő munka-erélyt. Mintha a javak, főleg a műkinesek megéreznék, hogy nem jogosan követeli tőlük Europa, hogy gyönyörködtesse nek s hogy szebbé és kellemesebbé tegyék az életet. Ezért vonzódnak inkább másfelé, oda, ahol a többi kincsek és értékek is halomra gyűltek. Talán évszázadok múltán annyira klasszikus földde teszik ezek a kincsek Amerikát is, hogy ott is a kellemességükben és szépségükben fog szétmorzsolódnai az emberek erőlye s akkor talán minden újra visszatér Európába, hogy egy új klasszikus korszakot avasson föl.

— **Két asszony — egy férj.** Wrede bajor hercegnek két felesége van, a nélkül hogy bigámiaival lehetne vádolni. Az első Párisban vette nőül s valószínűleg ez a szebbik. Magyar születésű övegyasszony volt ez a szépség, Maldauer Ludmilla — s orieum-primadonna. Először egy Dobranski nevezetű oroszának lett a felesége, azonban nem igen tudott beletörődni a házasiélet némely kellemetlenségeibe s hamarosan elvált a muszkától. Uja ezután Párisba vitte és itt csinálta meg a voltaképpeni karrierjét. Nagyon szép asszony még ma is, akkor még szebb volt és a szépsége mellett az a vagyona is megvolt, amivel nem mindenik félvilági hölgy rendelkezik, tudniillik szellemes, megnyerő modoru, művelt asszonynak bizonyul az okos emberek társaságában is. Pénze volt bőven, toalettjéi pedig szemkápráztatók. Nem csoda tehát, ha beleszeretett egy bajor földbirtokos, Wrede herceg. Nőül is vette s mivelhogy ugy látszik, hogy az ebből nem lesz száonna, hirtelen el is vált tőle — a maga hazájának törvényei szerint. A bajor bíróságok tudniillik egész természetesen találták, hogy a herceg lerakza a nyakáról az orfeumdivát, a francia bíróságoknak más a véleményük. Ott is végigment a válópör minden fórumon és minden fórum egyértelműleg érvényben levőnek nyilvánította a házasságot. Végül így határozott a semmitűzők is. Ilyenormán történt meg az, hogy Wrede hercegnek két felesége van. A bajor bíróságok ítélkezése után tudniillik mindjárt megöszült és pedig Genében. Egy Carmen de Alvear nevű leányt vett el, s mig boldogan vagy háborúsgásban él az egyik feleségével Svájcban, a másik Wrede hercegné visszatért a brethire. Ez idő szerint a biarritz nagy kaszinóban énekel, már amennyire telik tőle s azután Párisban lép föl. Ha az ember sokfelé házassodik, ilyen kalamitásoknak is ki lehet téve.

— **Kémkedési pör.** Tavaló őszszel történt, hogy Bécsben letartóztaták Cavina Sándor nyugalmazott századost, akiről kiderült, hogy idegen hatalmasságoknak a kéme. Carina felett a jövő keddén fog ítélkezni a haditörvényszék, amelynek báró Sichtler lesz az elnöke.

— **Egy anya rémtette.** A múlt hónapban történt Budán, hogy Herde Istvánné lázas állapotában ötszötendős kis fiát a második emelet egyik ablakából az udvarra dobta ki, azután pedig maga is kiugrott. Az anyát és gyermekét az új Szent János-kórházba szállították súlyosan sebesülten. Az asszony tegnap kiszendelt, a kis fia azonban teljesen fölépült és elhagyta a kórházat.

— **Nő nem való kórházi orvosnak.** Egy skóciai kórházba az intézet igazgatói nemrégiben egy orvost, miss Murdoch Claret neveztek ki alorvosá. A kinevezésből a onban nagy háborúsgás lett. A kórház többi orvosa tiltakozott az ellen, hogy egy nő legyen közöttük s kijelentették, hogy ha a kinevezést vissza nem vonják, ők hagyják ott az intézetet minden betegével egyetemben. Azzal indokolták meg a kinevezésorvostól való idegenkedésüket hogy nő nem való kórházi orvosnak. Az igazgatóság nagy zavarba jött s végre is megadta magát, és föltekerte a kinevezést, hogy mondjon le az állásáról. Az azonban nem volt hajlandó erre, még akkor se, amikor egyesztendei fizetését ígérték meg neki végkielégítésképpen. Mikor azonban látta, hogy komolyan bojkottálják a betegek szenvednek a konfliktus miatt, beadta a lemondását. A kórházra figyelő bizottság örömmel vette tudomásul azt, hogy ezáltal a nőnek több esze volt, mint a férfiaknak s a polgármester indítványára már határozta ment, hogy egy teljes esztendei fizetést kifizetik a missnek. Az indítványának azonban ellenzéke is akadt s ilyenormán csak egy hónapi fizetést kapott a kinevezés a kórház pénzéből. Azonkívül pedig szép summát gyűjtöttek neki, amivel kivárhatja azt az időt, míg új álláshoz jut és amig esetleg — újra lemondhat.

— **Horgany-trust.** Az új év új trustöt hozott és pedig a horgany-trustöt. Nagyon hatalmas szövetség ez, hatalmasabb minden eddiginél, mert Amerika, Németország, Angolország és Belgium van benne, ami a világtelermelésnek kilenvenhat percentjét jelenti. Még a leghatalmasabb trustök — beleértve az acélt is — sem terjeszkedtek ki ennyire, legfőképpen egy-két ország szerepelt bennük. Az új trust leözte az eddigieket mind. A oink árát tizenhat font sterlingben állapították meg mázsájáért. Amikor a jegyzések elriek ezt az árat, akkor fokozatosan megszorítják a termelést.

— **Karácsonyi levél Svájcban Angliába.** A dél-afrikai háború borsalmairól nekünk alig lehet fogalmunk. A hírszolgáltatás eszközei, vasut, posta, telegrammvonalak a legnagyobb részben angol kézben vannak s ilyenormán csak elvétve juthatunk olyan hírekhez a háború színhelyéről, amelyek nem mentek át angol cenzurán. Annyira azonban nem lehet elzárni a világtól a két közfarsaságot és a Fokisöflet, hogy ne érkezzék néha kerülő utakon értesítések arról a végtelenül brutális, embertelen bánásmódról, a miben az angolok a védetlen asszonyokat és gyermekeket részesítik mivelhogy a férfiakal nem bírnak. Európa azonban betőmi a föltét és nem hall semmit a haláhhörgésből, a miben egy fojtogatott nemzet kiált segítségért. Csak az asszonyok veszik a szívükre a boer anyák sorsát. Azok se mind. Érdekes az a neubánomság, amivel nézzük messziről az eseményeket s mivelhogy az emberekben sziv van és az egyik asszony meg tudja érteni komoly bajban a másiknak a szenvedését, ez a közönyösség is a Londonon át szivárgó hamis telegramm-hírek rovására irandó. — A svájci nők mindazonáltal lelkükre veték a dél-afrikai szerencsétlen asszonyok dolgát s nyílt karácsonyi levelet intéztek Anglia és Irország asszonyaihoz, amiben könyörgően, őszentet kezekkel kéri őket arra, hogy álljanak utjába a boer anyák és gyermekek kiirtásának. A karácsonyi levél egy különösen gazdagon kiállított példányát a méltóságban legelső angol nőnek, a királynéknak küldték el.

— **Visszalés a bérkoosi-engedélyekkel.** Az ilyen cím alatt mai lapunkban megjelent hírre vonatkozólag a rendőri sajtóiroda a következő értesítést adta ki:

A mai reggeli lapokban egy olyan közlemény jelent meg, amely szerint a rendőrség kebelében a bérkoosi-ügyek kezelése körül visszáléseket követel el. Ezen közleményre vonatkozólag kijelenti a főkapitány, hogy bizonyos panaszok merültek ugyan fel, de egyetlenegy rendőrtisztviselő sincsen ezen panaszok által érintve. Az eddigi vizsgálat mindössze annyit derített ki, hogy a *segédhivataltokban egyes rendőri vezéseket — azok átvételére nem jogosított egyének vetik át.* A főkapitány azonban már intézkedett, hogy az többé elő ne fordulhasson.

— **Makacs öngyilkos.** Bécshelyéről jelentik, hogy Koós Kálmán honvédőfőhadnagy, aki az oltani akadémián a katonai jogi tanfolyamot hallgatta, tegnap este előbb mérget vett be, majd pedig revolverrel agyon akarta magát löni. Ebben a pillanatban azonban belépett a szolgálja s kicsavarta a kezéből a fegyvert. A szolgálja ezután urára zárta a szobát. A főhadnagy néhány pillanat mulva lakásának ablakáról az udvar kövezetére vetette magát s halálos sérüléseket szenvedett. Koóst ma reggel a bécsi helyőrségi kórházba szállították.

— **Táncvígalmak.** A Magyar Tisztviselők Országos Egyesülete e hó 11-én, szombaton táncestélyt rendez Eszterházy-utcai palotájában. — A József főherceg védnöksége alatt álló Magyar Állami Alkalmazottak Egyesülete e hó 11-én táncvígalmat rendez az egyesület javára az István főherceg-szállóudvarban. Személyjegye 2 korona; felülfizetéseket köszönettel vesznek.

— Egy tanító panasza. Szomorú levelet írt nekünk egy tanító, aki most nem tanít, hanem éhez. Közoktatásügyünk intéző fórumának jóakaró méltányolására ajánljuk az állás nélküli tanító panaszáat, amely így hangzik:

Egy állás nélküli okleveles elemi néptanító emel fel eső szavát a tekintetes szerkesztőséghez. Segítsék jobb sorsra azt, aki már idáig is az idegenajkuak százaiba magyar nyelvet és szellemet öntött, de akinek még annyi sem adatott, hogy küzdeme árán legalább kenyérral tarthatná gyermekeit. Sáros-vármegye néhány községénél működtem az igazságtalanságok népiszkoláiban. Ezekről az iskoláktól az államosítások következtében azonban el-estem, holott engem törvényeink és az általános gyakorlat szerint az államosított iskolák valamelyikébe kellett volna venni, éppugy, mint a keresztény tanítókat átvetették. A miniszteriumban azt mondják, hogy a zsidó tanító az állami iskolába nehéz elhelyezni. Így hát a zsidóság károsabb az emberre nézve, mint a panszlavizmus, mert a panszlav tanítókat, bármennyire tiporják lábál a magyar nyelvet és a magyar nemzeti érületet, pusztán katolikus létkéért kinevezik az állami iskolába, a zsidó tanítókat azonban nehéz elhelyezni, ámbar a legexponáltabb vidéken is rövid pár év alatt annyi magyarságot öntött népébe, mint amennyit a tót nemzetiségű tanítóság egy század alatt sem akart beleönteni a maga népébe. 6513/900. sz. alatt fenn van a kérvényem a közoktatásügyi miniszteriumban. Olyat kérek a miniszteriumtól, amit tőlem meg sem tagadtak, hiszen írásbeli ígéret van, hogy valamely más állásra okvetlenül kineveznek és kártalanítani fognak. Az a kívánságom most rá, hogy vagy tanító, vagy tanfelügyelőségi tolnoki állásra nevezzenek ki, de minél előbb, mert a koplalást már nagyon is meguntam.

— Lopás a vonaton. Halász Vilmos magánzó, aki a Lipót-kört 9-ik szám alatt lakik, ma este Szolnokról a fővárosba jött. Utközben a vonaton valami utazó zsebtolvaj ellopta pénztárcáját, melyben körülbelül 12.000 korona volt különböző bankokban. A rendőrség keresi a tolvajt.

— Haláloszás. Dr. Schwears Lajos, a budapesti orvosok nesztora. nyolcvanegyes korában ma reggel kilenc órakor elhunyt. A boldogult nagy tekintélyű, közkedveltségű orvos volt. 1896-ban teljes testi és szellemi épségben visszavonult a gyakorlatról, ugyanakkor ülték meg ötvenéves doktori jubileumát, mely alkalommal ő felsége a Ferenc József-renddel tüntette ki a budapesti kir. Tudomány-Egyetem pedig jubileárius diplomával tisztelte meg. Az elhunytban Szilágyi Ernő, vaskai bírtokos, tencsénmegyei törvényhatósági bizottsági tag. édes atyját gyászolja.

Sulyos csapás érte dr. Deszö Béla, gimnáziumi tanárt és nejét, *Sztinkalek* Jankát: négyéves fiuk, Adorján Gyula tegnapielőtt meghalt Kassán. A gyászoló szülők iránt nagy a részvét.

— Megőrült kintornás. A Szent János-kórházba ma este egy idősebb kinézésű ember állított be s az inspekciós orvost kereste. Mikor odavezették hozzá, egészen nyugodt hangon így szólt az illető: — Doktor ur, vegyenek fel engem a kórházba, mert én megbolondultam!

Az orvost meglepte egy kissé ez a kategorikus kijelentés, de azt hitte, hogy a szegény ember be van rugva s megmagyarázta neki, hogy ha megbolondult, a rendőrséghez kell fordulnia, hogy a Lipótmezőre vigyék.

Az illető ma éjszaka csakugyan be is állított a rendőrségre, ahol ismételte azt a kijelentését, hogy ő megőrült. A rendőrorvos megvizsgálta s tényleg ki derült, hogy a boldogtalannak — aki különben Fekete Gyula 50 éves kintornás — meghibbant az elméje. A mentőket hívták a rendőrségre, akik a megőrült kintornást bevitték a lipótmezei tébolydába.

— Jótékony adományok. Az ingyentejet osztó bolt javára ma a következő adományok érkeztek hozzánk: A Sch-k-féle szilveszteri társaság 6 korona 30 fillér; K. F. urnó 6 korona. — Az ó-budai kenyérszótó bolt javára a Sch-k-féle szilveszteri társaság 6 korona 30 fillért küldött. — A szives adományokat rendeltetési helyükre juttatjuk.

— Szerencsétlenség a tengeren. New-Yorkból jelentik, hogy a kaliforniai Euréből érkező hírek szerint a *Vallavalla* gőzös, amely San-Franciscóból utban volt Fugetsund felé, egy ismeretlen hajóval összeütközött és elsüllyedt. A gőzösnök *huszonhat* utasa és a legénységből harminchárom ember tnt el.

— Az államvasuti hídromények. A m. kir. államvasutak állomási területére kiüggesztendő hídromények kizárólagos jogát, mely eddig a Paragon részvényársulat volt, ez év január 1-ével a Wodianer F. és Fiai cég, Budapest, Sarkanyus-utca 3. sz. kapta meg.

— Magyar ásványvíz külföldön. Az elmúlt évben 184.000 üveg Kristály ásványvizet küldöttek Argentínába és Dél-Amerikába. leginkább az argentiniai és az angol kormány rendelkezési folytán. Kisebb mennyiségek mentek még Calcutába, Maláta, Pyraeusba, Gibraltárba, Lengye országba, Romániába stb. A Kristály Szt.-Lukácsfürdő kiváltalata 3 év óta áll fenn s az elmúlt üzletében, habár nyereség még nem volt, de a veszteség sem volt már jelentékeny. A kiviteléi fizetle teketett tőke négyszázezer koronára rug.

(x) Idősebb időre jó, ha emlékeztetnek bennünket arra, hogy mi hasznosat mulasztottunk, mi előnyöset nélkülöztünk. Így tiz esztendő óta, a mindonnap kávéasztalra kiválóan fontos új bevezetést a családok nagy száma saját előnyére figyelemben tartja és állandóan ápolja. Szükségét éreztük azonban még mindig annak, hogy minden háziasszony és anya figyelmeztessék arra, hogy a ma már mindenütt a legjobb sikerrel bevezetett *Kathreiner-féle Kneipp-malata* kavó mint pótlék a bakkávéhoz, a kávévalt nemcsak ízében lényegesen finomítja, hanem ezt egyuttal, ami pedig igen fontos, az egészségre nézve előnyösebb teszi. Egyszerű fogalom szerint sem létezhetik ideálisabb kávévegyület, mint az, amely a kellemes és kedvelt bakkávéval a honi malata egészségi előnyeivel egyesíti, amint ez az eset a *Kathreiner-féle Kneipp-malata* kávéval oly fölülmulhatatlan módon tennifog. Ez továbbá azt az összehasonlíthatatlan előnyt bírja, hogy tisztán azaz minden bakkávé hozzáadás nélkül is, igen kellemes kávéízű bit és ezen okból, mint legjobb pótlás ajánljatik ott, ahol a bakkávé orvosság mellőzetni rendeltetett. Nem eléggé hangsúlyozhatjuk, hogy csakis a valódi *Kathreiner*, az ismert eredeti *Kathreiner-oszmagokban* mutatja fel mind ezeket az előnyöket, amelyekkel a még mindig felmerülő, utánzatok, az ugynevezett *nyitott áru*, ami nem egyéb, mint egyszerűen pörkölt árpa avagy malata, sohasem bírhat.

(x) A Zoltán-féle csukamájolaj iz és szagatlan s téréjeje igen nagy. Ára 2 korona. Zoltán gyógytárában, Budapest, Szabadság-tér.

(x) Közhőség, rekedtség ellen elismert pártalan szer a világhírű és a közkedvelt *Egger-féle mélypasztillák*, melyek a gyomrot nem rontják és kitűnő ízűek. Egy doboz ára 1 és 2 korona. (Próbadoboz 50 fillér.) Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

(x) Elegáns, divatos szalonruhák készülnek *Tereczky és Littenberg* íerfiszabó-cégnél Budapest, Városház-utca 12.

A tél borzalmaiból.

I.

A megfagyott gyermek.

Meghatóan tragikus esetről veszünk hírt. Egy kis árva lény élete esett áldozatul a kegyetlen januáriusi hidegnek. A boldogtalan teremést előbb atyját, majd anyját veszítette el. Az anyja temetése után szomoruan bandukolt haza a szegényes munkálakásba. A fűtetlen szobának ridegsége, a borzalmas osend a kétségbeesésig csigázta elhagyatottságának érzését. Értesüléseink szerint már senkije se volt, ki mondta volna: *szerelekk gyermekek!* A kis lény a lelki fájdalom parokszimusában elhagyta a lakást és kiment a temetőbe. Már éjjel volt, mikor rálelt az anyja sírjára. Zokogva borult a friss hantokra. Másnap a temetőőr ott lelte holtá dermedve. A kegyetlen hideg gyorsan végzett vele.

II.

Az a bizonyos kéményseprőlegény.

A osikorgó januáriusi hideg egyre szedi áldozatait. Riasztó híreket kapunk a farkasok garázdálkodásairól. Az éhes bestiakat az évszak gyilkos hidege hihetetlenül vakmerőkké teszi. Egyik lapársunk azt írta, hogy az egyik ordas behatolt a Dohány-utacába s a Newyork-kávéház ablakait nyaldosta. Ez a hír ebben az alakban nem felel meg a valóságnak. Tudósítónk utánaírt a dolognak és az amerikai konzul egy kábel-táviratból megtudta, hogy a farkas ez alkalommal nem a Newyork-kávéház, hanem egy-egy newyorki kávéház körül alkalmatlanokodott. Eddig hála az erélyes óvintézkedéseknek, az Elevátoron innen nem mutatkozott farkas-oszoda. Ugyátszik, megelégszenek azzal, hogy a Duna jegén csatangoljanak.

De annak a bizonyos kéményseprőlegénynek ismét megvolt a maga kellemetlen kalandja. A budaioki hatáiban egy hatalmas himarkas üldözöbe vette, s a boldogtalan ember egy kőkeresztre kuszott.

Mondanunk sem kell, hogy ott, azon módon jéggé fagyott.

Csoda-e ebben a januáriusi hidegben?!

III.

Almaszüret.

Doboz levelezőnk jelenti: Mint érdekes esetet nem mulasztatom el megírni, hogy községünkben ma, január 4-én tartották meg az almaszüretet. Nagy ritkaság ez januáriusban. A szüret elég bőséges volt, bár némely almafajok nem a legjobban sikerültek. A szüret alkalmából nagy népmulatság volt az erdőben, hol az uriaszonyok is megjelentek, többnyire battiszrúhában.

A szép mulatságot nagyon megrontotta egy sajnós incidens. A déli órákban ugyanis három ember esett össze napszúrás következtében.

Csoda-e ebben a januáriusi melegben?

Lucián.

FŐVÁROS.

A gázgyár szerződése.

Budapest, január 4.

A gázgyár lejáró szerződése a főváros egyik legjelentősebb érdekének megvédésére ad alkalmat. Akik a főváros érdekeit minden magánérdeknél többre tartják, éber gondoskodással kívánják útját állni annak az áldatlan rendszernek, amelyet a gázgyár a főváros gazdálkodásában szomorú eredménnyel jelölt meg. A főváros költségvetésének tárgyalása alkalmával tudvalegleg *Schubert* Sándor fővárosi bizottsági tag azt indítványozta, hogy a gázgyárral kötött szerződésnek a nem messze jövőben való lejáratára való tekintettel a város küldjön ki egy harminc tagból álló bizottságot, hogy a gázüzemnek esetleges megváltása, vagy új szerződés kötésének szempontjából tanulmányozza a most érvényben levő bonyodalmas szerződést, s a város jogai és kötelezettségei már eleve megállapíttassanak. A harminc tag választására nézve az indítvány azt javasolta, hogy a törvényhatósági bizottság minden kerületből három-három tagot jelöljön. A közgyűlés *Schubert* indítványát egyhangulag elfogadta. Ez volt az első pozitív intézkedés, amely jogot adott arra a reménységre, hogy a főváros jövőben saját érdekeit fogja tekinteni, mikor egyik legfontosabb szükségletének, a világi-tásnak módozatait megállapítja. Am az első helyes intézkedés már fölvaltotta a fővárosi adminisztráció ballépése. A tanács ma ugyanis egyszerűen dezavualta a közgyűlés határozatát azzal az eléggé nem kártható céllal, hogy a főváros nyögje továbbra is türelmellel a gázgyár kiszípolozó rendszerét. Vagy talán magánérdekek játszanak itt közbe? Mindenképpen sajnálatos, hogy a tanács ilyen föltevésekre is alkalmat ad.

A tanács mai ülésében ugyanis az ügyosztályi javaslat alapján azt javasolta a közgyűlésnek, hogy mivel a város 1910. előtt nem gondolhat a gázgyár megváltására s a vegyes bizottsági tárgyalást is csak 1907-ben indíthatja meg, az egyezkedés után való bevéltástól pedig sem a köz-, sem a magánvilágtásra nézve nem várható előny: a tárgyalásoknak megindítását megokoltak nem tartja. Ennek következtében javasolja, hogy a közgyűlés álljon el ama kívánságától, hogy a gázvilágítás házi kezelése való vételenek tárgyalására kerületenkint három-három tagból alakított bizottságot küldjenek ki. Az időszerűtlenségtől eltekintve, álljon el a közgyűlés a bizottság kiküldetésétől már csak azért is, mert azt nem kerül-tenként kell megalakítani, hanem a jogi, pénzügyi és technikai elsőrendű erők bevonásával. Utasítani kívánja egyben a tanács a mérnöki hivatalt, hogy 1904. év végéig tegyen jelentést a költségvetés kiserítésében, hogy mennyibe kerülne új gázgyárak építése, hol lennének azok építendőek s a házi kezelés mily személyi és dologi kiadásokkal járna. Utasítandó volna végül a mérnöki hivatal, hogy már mostantól kezdve állandóan kísérje figyelemmel műszaki és gazdasági tekintetben a nagy városok gázvilágítását, hogy minő mozgalmak vannak e téren, hogy tapasztalatok álljanak a város rendelkezésére. Így határozott a tanács s e határozattal szemközt most már nyomtatékosan rá kell mutatni arra, hogy ebben az ügyben mit követel a közérdek, mit ajánl a pártatlan igazság és mit tanácsolnak az eddigi tapasztalatok.

Formai tévedés van mindenekelőtt az ügyosztály és a tanács ez állásfoglalásában. A közgyűlés egyhangulag határozatát emelte *Schubert* Sándor helyes és célravezető indítványát; három hónapon belül pedig a közgyűlés nem változtat-hatja meg határozatát. E formahibánál azonban sokkal súlyosabb hiba a tanács határozatának lényege. Komfkus az az argumentum, hogy mivel csak 1907-ben teheti meg a főváros a kezdeményező lépéseket, a tárgyalások megindítását ezért nem tartja megokoltak. Hogyan, hát a tanács nem tudja, hogy micsoda nagy munka a gázgyári szerződés átalakítása és nem tudja, hogy minden ügynek csak hasznára van a széles alapon való tanácskozás s a megfontolt bírálás? És milyen iskolásan hangzik az ellenvetés, hogy jogi, pénzügyi és technikai szakérők bevonásával kell a bizottságot alakítani, a kerületek szolidárius intézkedésére pedig nincs szükség! Valóban, olyan a tanács állásfoglalásának indoklása, hogy magában rejti az ellenérveket, amelyek súlyukkal megdöntik a tanács állításait. De ha naiv a tanács és a kerület bizalmi emberei ellenében kijátszsa a szaktekintélyeket, mondjuk hát még teljes nyíltsággal, hogy miért tartjuk viszont mi szükségesnek a kerületeknek a tanácskozásba való bevonását. A főváros nem adhat mandátumot egy olyan bizottságnak, melynek tagjai a gázgyárral részvényesi s igazgatói minőségük vagy más üzleti összeköttetések révén érdeklőzöttséget tartanak fenn. A kerületeknek gondjuk lesz majd arra, hogy a gázgyár

üzleti nyereségben osztozkodó városatyák ne kerüljenek az alakítandó harmincas bizottságba. Ha pedig szakvéleményre lesz szükség a bizottságnak, megtalálja majd a szaktekintélyeket, ha a szaktekintélyek a bizottság keretén kívül is állnak. Világos, hogy a tanács határozata nem állhat meg. Nem is fogja megakasztani az egészséges közszellem érvényesülését és a főváros nem fog olyan szerződésre lépni az osztrák gáztársasággal, amely a fővárosi érdekek egyenes kijátszását célozza. A gáztársaság érzi rezsimjének alkonyodását. Mégis okatlan dolog, ha naiv módon védelmezeti érdekeit a főváros pénzügyének rovására. Inkább az iránt intézkedhetnének, hogy a telepe itt a városban ne tartsa rettegésben közveszélyességével a lakosságot. Ami a szerződést illeti, majd határoz a főváros közérdektől vezetett becsléste szolidaritás, amely egybekapcsolja a tíz kerület minden önérvényes polgárát.

(*) **Uj rend az adók befizetésénél.** A székes főváros adó-öpenztárosa és a központi adószámviteli hivatal főnöke előterjesztést tett a tanácsoshoz az iránt, hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójának kezelése a központi adószámviteli hivatalra és az adóöpenztárosra bizassék, az ebből kifolyólag szükséges utalványozás pedig a tanácsra, illetőleg a pénzügyi és gazdasági ügyosztályra.

Ezt az előterjesztést a két főtisztviselő azzal okolja meg, hogy míg például február 14-ikén, mint mely napon a kamat megtérítése mellett való előrefizetés folytán a pénztárak bevétele a legnagyobb szokott lenni, tavaly az összes kerületekben 635.000 korona folyt be adókból, — addig a IV-ik kerületben, amelynél a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek az adóikat fizetik, egymagában 985.000 korona adót fizettek be.

Ez — ugymond az előterjesztés — egymagában is elegendő annak a bizonyítására, hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok az adóikat ne a kerületi pénztárnál, hanem közvetlenül az adó-öpenztárnál fizessék be. Így a biztonság is sokkal nagyobb lesz, mert a pénzek kevesebb kézzel mennek át; azok szállítására szükség nincs és a kezelés egyszerűsítése a gyors és könnyebben ellenőrzéshely szolgáltatást teszi lehetővé.

A tanács, arravaló tekintettel, hogy mind ennek a javaslatnak a keresztülvitele sem több munkát, sem személyzet szaporítást nem kíván s a bizottság is tetemesen növekszik, hozzájárult az előterjesztéshez. Ehhez képest, a székesfővárosi adóhivatalok hatásköréről és szervezéséről szóló 1899. évi szabályrendeletet módosítani kell.

(*) **A városi vám.** A főváros főterjesztésileg kérte a belügyminisztert, hogy a városi vámokról szóló díjjegyzékek érvényességét, amely az 1902. évi március hónap végével megszűnik, további egy esztendőre hosszabbítsa meg. Száll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter a meghosszabbítást — a ma érkezett leiratában — megadta. Ezzel egyidejűleg felhívta a főváros hatóságát, hogy azt a városi vámszabályzatot amelyet újonnan jognak megállapítani, hozzá az 1902. évi április hónap végéig terjessze föl. Figyelmezteti végül a főváros hatóságát, hogy külön főterjesztések útján esküdjö ki a kormányhatósági engedélyt, azoknak a díjjegyzék-tervezeteknek a megújítása iránt, amelyek az állás-és hely-illetékekre, valamint a kikötő-és rakodóhely-díjakra vonatkozólag még használatban vannak, de március hónap végén elvesztik érvényességüket.

(*) **Eladósodott tisztviselők.** Említettük, hogy Halmos János polgármester szigorú hangon tartott rendeletben hívta föl mindazokat a székesfővárosi tisztviselőket és hivatalnokokat, akik el vannak adósodva s a fizetésükre végrehajtást vezettek, hogy az adósságaikat az 1902. év végéig rendezzék. Kijelentette a polgármester, hogy akik ezt meg nem tennék, azoknak az ügyét fegyelmi utra tereli. Ennek a rendeletnek következtében mozgalom indult meg az érdeklő fővárosi tisztviselők és hivatalnokok körében az iránt, hogy a helyzetük orvoslása felől tanácskozzanak. Értesülésünk szerint már a jövő héten általános nagygyűlést fognak tartani a tisztviselők és hivatalnokok, hogy megvitassák azokat a módokat, amelyek segítségével a bajt orvosolni lehet.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Hírek a Nemzeti Színházról.** *Gárdonyi Géza Kardecsonyi álom* című darabja, amely legutóbbi előadásai alkalmával is az utolsó helyig tart nézőtér előtt került színre, a jövő hét folyamán három estén van a műsoron, holnap, vasárnap, kedden és pénteken. Hétfőn *Rákosi Jenő* történeti szomorujátéka, *Endre és Johanna* meg, szerdán és a jövő vasárnap este Capus vígjátékát, *A szerencsétlő* adják a fő nő szerepében *Lánczy Ilkával* és *Ligetj Juliskával*, csütörtökön pedig *Nórá*, a címszerepben *P. Márkus Emiliával*. A délutáni előadások során holnapra *Prielle C.* asszony fellépésével a *Nagy-mamát*, jövő vasárnapra pedig *Echegaray: Folt*, amely tisztül színművét írta ki az igazgatóság.

** **Pálmay Ilka a magyar ciklusban.** Említettük, hogy a *Vigszínház* igazgatósága a százestés magyar ciklusba *Pálmay Ilkának* egy újabb vendégjátékát is be akarja illeszteni. A diva vendégjátéka a magyar ciklusban azon fordul meg, talál-e a *Vigszínház* darabot, melyben *Pálmaynak* megfelelő szerep jut. A színház ezt a darabot *Rákosi Jenőnek* A *szelhézaiak* című régi, háromfelvonásos énekes bohózatában megtalálta. *Pálmay Ilkának* ebben a darabban egy nagyszabású nadrágszerepe van (Cseresnyés Alfréd jogászgyerek), melyet óriási hatással játszott annak idejében a *Népszínházban*. A diva minden valószínűség szerint ebben a darabban fog a *Vigszínház* magyar ciklusában részt venni.

** **A Nemzeti Színház újdonsága.** A *Nemzeti Színház* legközelebbi újdonsága *Rákosi Jenőnek* regés történeti színműve, a *Tágra királyné* lesz. Az ósmagyar időkben játszódó darab, melynek díszes és korhű kiállítására az igazgatóság nagy gondot fordít, annyira igénybe veszi a szereplő művészszerelőket és a technikai rész vezetőségét, hogy az igazgatóság a bemutató-előadást egy héttel elhalasztotta. Az újdonság szereposztása ez:

Tágra királyné — *Jászai M.*, Vendő, főpap — *Szacsay, Dsábul — Somló, Csakán — Miklaffy, Balangyár — Gá, Szirák — Beregi, Barcza — Fáy Szeréna, Káma — Meszlényi Adrienne, Arszál — P. Márkus Emília, Leszgehe — Horváth, Kydár — Pálffy, I. Hirhozó — Császár, II. Hirhozó — Jednő. Sírátó asszonyok: *Boros Ferike, Doer H., Kezseri I. Szacsayné.* Öreg emberek: *Egressy, Rózsahegy, Abonyi.* A prólógust *Császár* mondja.*

** **Herczeg Ferenc ünneplése.** Az *Ocskay brigádros* századik előadása alkalmából az írók és művészek *Félszék-klubja* ma este lényes estét rendezett a nagysikerű darab szerzője, *Herczeg Ferenc* tiszteletére. Írók és művészek nagy számban jelentek meg a díszes lakomán, amelyen *Jendrassik Jenő* köszöntötte fel *Herczeg* Ferencet, aki a művészek gárdájának egyik dísz, akit iróttolla avatta művészzé. Köszöntője a művészek otthona nevében. *Herczeg Ferenc* válaszában kijelenti, hogy sokat tüprengett, mért nem ünnepezték őt, amikor ezelőtt néhány évvel egy darabja megbukott. Akkor is meg volt benne a jóakarata és a szorgalom és az a tehetség, amelyről ma szólnak. Mért nem ünnepezték akkor? Ő ezt a mai megtiszteltetést sem a maga személyének tulajdonítja: ez az ünneplés a magyar irodalomnak szól, amelynek ő is zászlóvivőjévé szegődött. Amikor az *Ocskay brigádros*ot megírta, *Kórnives Kelemen*hez hasonlította magát, akit Dévavárába falaztak, mert az öneláldozó asszony így akarta megóvni a várat a démonoktól, hogy ne bontsák le az éjszakánként a falakat. Ő is úgy érezte, hogy befalazta magát a történeti drámba, amelynek egyik áldozata lesz. De másképp történt. Nem az ő érdeme. Ő nem hiszi azt, amit az orgonajátékos, hogy az ő művészet gyönyörűkötet, holott a sipok hangjai szárnyalnak az ég felé és ezek fakasztanak nemes érzéseket a lelkekben. Ő is csak egy szerény orgonajátékos volt, aki tudja, hogy a sipok: a *Vigszínház* vezetői, a színészek, azoké a siker orozslánrése. És a közönség, amely lelkesedni tud. Eitelt a *Félszék* és kívánja, hogy szálljanak abból dalos madarak, ifju sasok szerte az országba és a sárkánysasok erejével legyenek a magyarság védelmezői, gyarapítói. *Hegedűs Gyula*, aki magát *Herczeg* bankett-társának nevezi, abból az öletből köszönti fel *Herczeg* Ferencet, hogy ezáltal a századik banketten társa. *Telepy Károly, Vágó Pál, Pichler Győző* és még többen mondtak lelkes pohárköszöntőket az *Ocskay brigádros* kitűnő szerzőjére. A művészek a késő éjtéli órákig ünnepezték *Herczeg* Ferencet.

** **Grünfeld-Bürger-négyes.** A *Grünfeld-Bürger-négyes* ötödik hangversenye vasárnap, 12-ikén lesz a *Royal-teremben*. Tekintettel az esti *Tristan* előadásra délután négy órakor kezdődik. Különösen érdekes *Burrián-Jellinek* Franciska asszony fellépése, ki Németországban híres operanékesnő volt s most először lép fel minálunk. *Frank, Felitz* és *Hildack* föl fog dalokat énekelni. A hangverseny újdonsága *Major Hatosa* zongorára és fuvhangszerekre. Általános óhajnak engedve *Schubert* ötösét (két gondokáival) adják még elő. Mivel *Riedl Nándor* operaházi korrepetitortá történt kinevezése folytán a társaságból ki- lépett, *Janus* Béla, az operai zenekar első mély hegedűse vállalta el a mélyhegedű szerepét a négyesben.

** **A Magyar Színház bemutatója.** A *Magyar Színházban* szombatán kerül bemutatásra a *Lotty eszodesei* című amerikai bohózat, amely egyike a legvidámabb, legkacagtatóbb daraboknak. A címszerep, egy elegáns varieté-énekesnő, *Fedák Sári* játszsa. A többi szerep *Boross, Sziklai, Szilágyi, Ráthonyi, Turcsányi Olga, Dóry Margit* és *Tomesányi Rusi* játszzák. A bohózatnak csupán két felvonása van, az első *Luzernben*, a másik *Londonban* játszák. A darabot *Farayó Jenő* fordította, a dalok verszövegeit *Mérei Adolf* írta. A bemutató előadásra a színház pénztára és a városi elárúsító-helyek már elfogadnak előjegyzéseket.

** **Herczeg Ferenc új darabja.** *Herczeg* Ferenc, az *Ocskay brigádros* illusztris szerzője, teljesen elkészült a *Vigszínház* magyar ciklusára szánt új darabjával s ma este, a *Rontó Pál* előadása alatt, fel is olvasta *Diódi Mór*nak, a *Vigszínház* művészei igazgatójának. *Herczeg* Ferenc új darabja négyfelvonásos s a történeti vígjáték jellegével bír. *Hőse Mátyás király*. A darab a *Balaton* környékén játszák s első felvonásában a szín háttérre a háborgó *Balaton* alkotja. Érdekes cselekményébe, mely egy pörös várkastély körül fordul meg, a mesés elem is belejátszik egy *Balaton* sellő alakjában s ebben a tekintetben *Herczeg* új darabja a *Szent-Iváneji álom* koncepciójára emlékeztet. A pörös vár urnője egy nemes özvegy menyecske, aki a darab hősnője. *Herczeg* művészi kézzel bonyolítja darabja eszékmenyét, melynek középpontján, mint már említettük, *Mátyás király* alakja áll. A darab címe még nincs véglegesen megállapítva.

** **Hegyi Aranka fellépése.** *Hegyi Aranka*, a *Népszínház* kiváló művésznője, betegsége után először lép föl hétfőn, e hó 6-án este a *Katalin* operát címszerepében, amelyet ő kreált, de ismételt betegségé következtében csak néhányszor játszhatott. A művésznő másodszer csütörtökön lép föl a *Cigánybáró* Szaffijában.

** **Hírek a Magyar Színházról.** A *Magyar Színházban* pénteken éri meg *A színhákok* című operett huszonötödik, jubiláris előadását. — Szerdán kerül színre új betanulással a *Bolond*, amelynek reprize iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a jobb helyek nagyobb részét máris előjegyezték. Az est érdekességét emeli, hogy a darab szerzői, *Rákosi Jenő* és *Szabados Béla*, a *Bimbillát* játszó *Fedák Sárinak* egy hatásos cigányballadát írtak.

** **A Borsszem Jankó a Népszínházban.** A *Népszínházban* ma, szombaton délután érdekes darabnak tartották meg az olvasó-próbáját. Címe: *Egy görbe nap* s szerzői *Agai Adolf*, a *Borsszem Jankó* élelap illusztris szerkesztője, és *Almásdi Tihmér*, az ismeretes színműíró. A darabban a két szerző a *Borsszem Jankó* ismeretes figuráit szerepeltetik élő alakokként, akik több mint negyedszázad óta kacagtatják az egész országot. A darabról tehát bátran lehet következtetni, hogy mulatságos és kacagtató. A *Borsszem Jankó* ismeretes alakjait a *Népszínházban* a következők fogják játszani:

Személyek: *Borsszem Jankó* (még nincs ki- osztva). — *Vöröshgyei Dávid Németh*. — *Kraxelhuber Tóbiás Kovács*. — *Monocles Kenedich*. — *Lengendfalvi Kotlik Zsuzsanna Szécsi S.* — *Mokány Berci Kiss*. — *Bukovay Absentius Tollagi*. — *Tarjagos Illés Szerdahelyi*. — *Diesöffy Loránt Dellé*. — *Titán Laci Kalocsi*. — *Sanyaró Vendel Ujvári*. — *Tolyás Dániel Szabó*. — *Hombár Mihály Horváth*.

A darab *Gaston Serpette* operettje, az *Adám és Éva* után következő legközelebbi újdonsága lesz a *Népszínházban*.

** **Pálmay Ilka és a Szegény Gyermekkeret-Egylet.** A *Fővárosi Szegény Gyermekkeret-Egylet* február 6-án hangversenyyel egybekötött tánomulatságot rendez a *Vigadó* összes termeiben. A hangversenyen való közreműködésre felkérte *Pálmay Ilkát* is és a művésznő az alábbi levéllel fogadta el a meghívást:

Megtisztelő felhívásukra, hogy a február 6-án tartandó hangversenyen közreműködjem, sietek azzal válaszolni, hogy a legnagyobb készséggel, örömmel és minden tudásommal akarok eleget tenni kívánságuknak, mert mióta az intézetben voltam, meggyőződtem, hogy önként mily boldoggá tesztek azt a sok elhagyott szegény gyermeket, kik különben elpusztulnának. Rendelkezzenek velem, sőt meg vagyok róla győződve, hogy művésztársaim is kész örömmel fognak e nemes célu egyesület szolgálatába szegődni.

Kiváló tisztelettel

Gróf Kinszkyné *Pálmay Ilka*.

** **A Népszínház bemutatója.** *Blum és Toché* Párisban nagy sikert aratott operettje, az *Adám és Éva* pénteken, 10-ikén kerül először színre a *Népszínházban*, teljesen új, nagy változatossággal jellemezkeket és új díszlettel. A szereposztás a következő: *Adám* (Adamus, Saint-Adam) — *Szirmai*; *Eva* (Evette Guillbert) — *Kéry Klára*; *Lucifer* (Uzsorás, Notschild Szataniel báró) — *Németh*; *Adramalek* (Bicepsus, Benjamin) — *Kovács*; *Asmódi* (Nareize) — *Harmath Ilona*; *Corborlonius* — *Szerdahelyi*; *Cynthia* — *Bojár Teruska*; *Rosalba* — *Róza Giza*; *Benoit* — *Szabó Antal*; *Regalard* — *Ujvári*.

** **Barbi Alice** január hó 8-ikán a *Royal-szálló*-ban rendezendő egyetlen dalestélyén a következő rendkívül érdekes műsort fogja előadni:

I. *Glück* „O del mio dolce”, *Marcello* „Guella Flamma”, *Paisiello* „La Zingarella” (közkiávantra). II. *Schubert* „Der Nengierige”, „Ungeudum”, *Erahms* „Sappische Ode”, „Der Mond”, „Vor dem Fenster”. III. *Schwann* „Weit, weit” (közkiávantra), „Er ist ’s”, „Du Ring an meinem Finger”, „Heilt mir ihr Schwes-tern”, „Nun hast Du mir den ersten Schmerz gethan”. IV. *Gordjani* Toszkár Népdalozatok (először). A művésznőt *Wolf I.* bécsi zongoraművész fogja kísérni.

A még fennmaradt csekély számú jegyek a *Harmóniá*-ban kaphatók.

Pálmay Ilka a Népszínházban. A *Népszínház* igazgatója a Budapesti időző *Pálmay* Ilkát újabb vendégfellépésre nyerte meg, amely folytatása lesz a múlt szezonban oly lényesen sikerült vendég szereplésnek. A művésznő a jövő hét folyamán lép föl újra a *Népszínház*-ban: kedden, 7-iken és csütörtökön, 9-iken, mindkét ízben a *Nébutsvirág* Denise de Flavigny-jében és énekelni fogja a második felvonásban a *Little bit of string* című angol kislépt. Ez előadásokra a jegyek már holnap délelőtt válthatók a Népszínház elővételi pénztárában (népszínház-utcai oldal) a szokott árakon.

A Víg-színházban holnap, vasárnap délután 3 órakor Ocskay brigáderost adják százegyzeszer. Este a *Rontó Pál* című életképet ismétlik, amely oly hamarosan tett szert népszerűsége. Eppen e népszerűsége való tekintettel a darabot a jövő héten ötször tüzik ki, és hétfőn. Vízkereszt napján a délutáni előadások közönségének is bemutatják, míg este ismét *Ocskay brigáderos* kerül színre. *Herczeg Ferenc* darabjának második felvonásában a Lavotta híres szerénadiát ezúttal *Farkas Pali* cigányprimás fogja a színpadon játszani a saját énekeivel. Csütörtökön lesz a bemutatás *Guthi és Rákosi: A képviselő ur* című mulatságos bohózatának. Az újdonságban *Hegedűs Gyula, Göth Sándor, Szerényi Zoltán, Tapolcai Dezső, Nikó Lina, Gasi Mariska* és *H. Berzsei Ilona* játszanak. Mindnyájan kitűnő alkalmat találnak művészetük teljes érvényesítésére, amennyiben a szerzők ugyszólván testükre szabták szerepeiket.

Művészet. Az Oroszágos Nőlközösgyesület által csütörtökön, január 10-ikén este a *Vigadó* nagyszínházban rendezendő hangversenyt a legelőkelőbb közönség fogja látogatni. A felette érdekes teljes műsor a következő:

Mendelssohn *Gedő*verseny, Merker *Berceuse*, Sarasate *Spanyol tánc*, Wieniawski *Faust-ábránd*, Bach *Gavotte* magánbegedűre, Hädel *Largo*, Thomé *Andante religioso* orgonakísérettel, előadja *Burmester Willy*, Schumann *Papillous Gernsheim* keringő, Liszt XIII. magyar ábránd, előadja *Mayer-Mahr* Mór tanár zongoraművész.

Jegyek 6, 4 és 2 koronáért válthatók még *Méry Béla* zeneműkereskedésében, Andrássy-ut 12.

Óndricsek Ferenc hangversenye. *Óndricsek* Ferenc ös kir. kamaraművész pénteken, január 24-ikén több évi távollét után egyetlen hangversenyt rendez a *Royában*. A világhírű begedűművészt este-nének érdekelt izokoni fogja, hogy *Abrányinés-Wein Margit* operanékesnő ugyancsak hosszabb hallgatás után ez alkalommal mint hangversenynekesnő lép ismét a közönség elé. Jegyek mátlól fogva kaphatók *Méry Béla* zeneműkereskedésében, Andrássy-ut 12.

Szerpaválózás a Karácsonyi álomban. Gárdonyi Gézának *Karácsonyi álom* című darabjában a Zsuzsi szerepét *Márkus Emilia* helyett ezúttal *Török Irma* fogja játszani. A holnap, vasárnap estén már ő fogja a nevezett női szerepet játszani.

A Kisfaludy-Színház igazgatósága arról értesít bennünket, hogy a rendőrségnél a hátralekés rendőri díjakat kifizette, s így előadásait ismét folytatja. Holnap, vasárnap két előadás lesz: délelőtt 3¼ órakor felhelyiárak mellett az *Ördög máltája* körül színe, este 7¼ órakor pedig a *Gyimesi vadvirág*. Hétfőn: *A Sárdy-lás*.

Fővárosi Gyermekszínház. A *Fővárosi Gyermekszínház*ban holnap, vasárnap, a reggeliző egyik legszebb meséjéből írott *Tündér Ilona és Arggyirus királyi, vagy a vasorrú boszorkány* című látványos bájos tündérvígjáték. Hétfőn, Vízkereszt ünnepe *Hófehérke és a hét törpe*, általánosan kedvelt varázsszerep körül színe új betanulással. Mindkét előadás iránt rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik. A színház legközelebbi újdonságai *János vitéz* és *Komor Gyula Csizmas kandurjából* már javában folynak a próbák. Jegyek már délelőtt válthatók. Az előadás délután fél öt órakor kezdődik.

Vidéki színház. A *szabadkai színházban* élénk pártolási mellett és szép sikerrel játszik *Pesti lllász Lajos* társulata. Az operette-előadások nagy vonzóereje *Szógyi Gina*, a nagyetekességi és kitűnő hangu primadonna, akit a jövő szezonban sajnosan fog nélkülözni a társulat. A művésznőt ugyanis elszökdöttette *Makó Lajos*, a debreczeni színház igazgatója három esztendőre. — A *miskolcai színpadon* két újdonságot mutattek be múlt szombaton: az *Almajárt* és a *Pulnagokisasszonyt*. Újdonságzásba ment az *Ocskay brigáderos* színehozatala, melyet újv első napján *Szalkay igazgató* lényes kiállításban, gyönyörű jelmezekkel hozott színre. Kimagaslott *Bakó László*, ki a cimszerepben hatalmas és drámajleg tőkélates volt. Mellette *Szoléczy Ilona* kerül ki Tizza Ilona szerepében és *Boszoly Boriska*, ki Dily cigányleányt mesterséleg játszotta és nyílt színen zugó tapost és kihívást nyert. Jó volt még *Rajs Odén*, *Fábián és Héltényi*. A darabot nagy érdeklődéssel nézte a közönség és sokat tapost az egész estén át. — A *temesvári színházban* legutóbban *Zsád* mutaták be zsulolt ház előtt. A cimszerepét *Horváth Paula* játszotta óriási sikerrel. Ugy kiváló gondnal kidolgozott, magas nívón álló alakítása, mint lényes toilletje nagy hatású volt a közönségre, amely többször nyílt színen is megtapsolta. Tetszetek még *Klenovits*, *Havasi Szidi*, *Kremer*, *Sebestyén*, *K. Hegyi Lili* és *Szentmiklóssy Irén*. — *Lippán Jól* szervezett színtársulat működik a közönség élénk pártfogása mellett. Az előadások összevágók és kifogástalanok. A színeszek közül főleg a társulat pompás humoru, kitűnő komikusa. *Szabados László* aratott nagy sikereket és a közönség minden fellépése alkalmával zajos éljenzéssel honorálta a jeles művészt. *Jutalomjátéka* alkalmából, *Rákosi-Guthi* darabjában a *Sasokban* Bukiesot adta és ez alkalommal vációban részcsitette a köz-

zönség. Szűnni nem akaró taps és tetszésnyilvánítárs kísérte az egész estén dícséretes alakítását. Jók voltak: *Berki, Fekete Derengi*. Kedves és ügyes volt *Szabados Gizli*. A társulat kiválóbb tagjai *Tormay Ella*, *Molnár Eszti* és *Kispálfi János*.

Legújabb szonometvek kaphatók Szilágyi Béla könyv- és zeneműkereskedésében, Károly-körút 26. Az árak koronában értenők. *Operettek és operák: Major, Erzsike* 8.—, *Carmen* 12.—, *Mártha* 3.60, *Sába királylányja* 7.20, *Zsidi* 6.60, *Bajazzo* 8.40, *Parasztbecsület* 6.—, *Hoffmann* meséi 10.—, *Mignon* 10.—, *Aida* 9.60, *Troubadour* 3.60, *Postásfi*, *Cirkusz-élet*, *Kis szökevény* egyenként 7.—, *Szerencse csillaga*, *Geisha*, *New-York szépe*, *Görög rabszolga*, darabja 6.—, *San Toy* 5.40. — *Magyar szöveggel: Katalin, Rip-Rip*, *Kis szökevény*, *New-York szépe*, *Hoffmann* meséi, *A model*, *Az asszonyregem*, 2—2 füzet, *Füzetünk* 3.—, *Továbbá Ocskay brigáderos* bővített kiadás 3.—, *Der lustige Ehemann* 2.40, *Die Haselnuss* 2.40, *Drah'ma um und drah'n ma auf* 1.80, *Das kommt nur in Romanen* vor 1.50, *Zsuzsi kupté* 2.—, *Julesa kupté* a *Postásfi*ból 3.—, *Du mein Girl*, német 1.80, magyar szöveggel 2.—, *Girl walse* 2.40, *Über den Weilen*, *walzer* 2.40, *Walse bleue* 3.—, *Mikado walzer* 2.—, *San Toy*ból a *Walse* polka és induló darabja 2.40, *Fregoli-induló* 1.40, *Cadettenmarsch* 1.44, *Washington-Postmarsch* 1.45, *Burenmann* 1.50, 1.01 magyar népdal II. (új sorozat) füzet 3.—, *Újdonságokkal a raktár* folyton kiegészítődik. — *Könyv- és zeneműregyék* kivanára ingyen és bérmentve. Állandó vevők kedvezményben részesülnek.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. Ma vasárnap és holnap Vízkereszt napján előfőzetőnek szórakoztatásra este a m. kir. Operaház előadásait fogja közvetíteni a *Telefon Hírmondó*. Ma este *Goldmark* nagy operája a *Sába királylányja* kerül előadásra, holnap pedig *A naverai lányt* adják *Wyns Charlotteval*, a párisi *Opéra Comique* tagjának vendégfellépéttel, akinek az operában a múlt héten elért nagy sikere miatt ismétlik meg annak előadását. A naverai lány után a *Piros cipő* ballet kerül színe, melynek zenéje szintén hallható lesz a kagylókön keresztül. Az operaelőadások után mindkét napon még 11 új *cigányzenét* közvetít a *Telefon Hírmondó*, mely az Élite és az Emke-kávéház-ból lesz hallható.

Egy dráma születése.

Irtja a *Régi Világ* szerzője.

Mikor első híret kaptuk a *Vig-színház* színe este terjedő magyar ciklusának, felkerestük *Düröi Mór* a *Vig-színház* művészeit igazgatóját, aki mint a *Budapesti Napló* olvasói emlékei meg fognak rá, részletesen nyilatkozott előttünk azokról, akik a magyar ciklus eszméjét megérették benne. Ugyanakkor felsorolta előttünk azokat a darabokat is, amelyeket a *Vig-színház* a ciklus során be fog mutatni. Ezek közt a felsorolt darabok közt volt egy, melynek *Régi Világ* a címe.

Erről a darabról szerzőnk így nyilatkozott a Vig-színház művészei igazgatója:

A sorrend szerint a *Régi világ* című színmű fogja a *Herczeg-darabot* követni. A darab a forradalomra következett időkben, az abszolutizmus korában játszik s határozottan érdekes jó darab. Szerzőjét mi sem tudtuk s a legmondosabb kutatás dacára sem tudtuk kikutatni. Csak annyit közlöt velünk írásban, hogy azért rejtőzködik inkognitó alá, hogy a kritika és a közönség annál elhogultatlanabbul ítélhesen darabja fölött. De akár sikert aratna, akár bukás lenne a sorsa, a bemutatást követő napon okvetlenül meg fogja nevezni magát.

A *Régi Világ* szerzője, akinek darabját és személyét kétségtelenül érdekessé teszi *Düröi Mór* fontelbi nyilatkozata, egy hozzánk beklődött cikaben elmondja darabja megszületésének a történetét.

Az ismeretlen szerző cikét, aki előttünk sem voltte le inkognitóját, alább adjuk. E sorokban az olvasók figyelmét kívántuk ráirányítani az érdekes cikkre.

Ezernyolczszázkilencvenkilenc március tizenötödikét ünnepelte a magyar főváros. Néhány kitűzőtt lobogó, az ifjúság szokásos szavalata s egy-két egyesület lanyha lelkessége volt minden, ami arra emlékeztetett, hogy az a nap, minden ünnepek legszen-tebbikének: a nemzet feltámadásának napja.

A millénium fellobogó lángja lelohadt. Szegre akasztottuk a párdnecakagányt, a sok szép dikói elhangzott az üres levegőbe, kialudtak a mámort s a társadalom visszatért idegen bálványaihoz. Leghívebb tükre volt ennek a színpad, amely tudva-levőleg minden időkben tisztán mutatja a közi-letét, a társadalmi élet képét. És színpadainkon oly kizárólagosan uralkodott az idegen szellem, hogy a *Nemzeti Színház* még március tizenötödikét is valami német darabban ünnepelte meg; a szép, ifjú *Vig-színházban* pedig, Budapest egyik kiválóan gazdag és művelt negyedében egy *Pepi doktor* nevű francia bohózat volt soron, amely — úgy mondták — igen vonzotta a közönséget, mert szörnyű mulatságos ken-guru-táncot jártak benne. A szívem összefacsarodott a keserűségtől. Istenem, hát lehetséges az, hogy egy magyar színpadon, magyar színeszek március tizen-ötödikén konguru-táncot járnak? Egyáltalában lehetséges az, hogy egy ifjú, magas művészi szinten álló, nagy szellemi tőkével rendelkező műintézet, amely a nemzeti kulturának egyik hatalmas tényezője lehetne, az ne legyen más, mint kolportőrje idegen irodalmak salak-jának. Legyen egy színpad, mely a nőnek soha más

típusát nem mutatja, mint a sambr-szeparék cédáját, a férfiban pedig a felszarvazott hülyét?... Azt mondták, nem lehet másképp, mert a közönség csak pikantériát óhajt; a sajtó pedig larmázik olykor a magyar irodalom mellett, de ha magyar irodalommal szolgálnak neki, a helyett, hogy támogatni, még ha gyöngye is, ha ingadozó lépésekkel is jelenik meg előtte: dráki szigorral agyonveri a boldogtalant, úgy hogy egy magyar szerzőnek halálmegevetéssel kell bírnia.

És ebben volt is valami igaz.

Pedig a megfordított igazságtalanság talán helyénvalóbb lett volna. Nem kisebb ember íd erre példát, mint *Lessing*. Midőn 1764-ben *Hamburgban*, *Ackermann* megalakította az akkori idők legkitűnőbb német drámai társulatát, ugyanaz a jelenség, mint nálunk. A német színpadok teljesen el vannak árasztva idegen, különösen francia művekkel. És *Lessing*, félve a német szellemet az idegen befolyástól, ronggyá lépte *Voltairt*, *Corneillet*, *Molièret*, a francia nemzet megannyi büszkeségét. És dacára ennek, száz év múlva a sovén francia nemzet fia *Sarcey*, lángoló szavakban emlékezik meg *Lessing*ről. Az esztétikus minden bűnt megbocsátja a hazafinak, mert ugymond: a hamburgi ember szemje nem védehető, csak azt az elvet vallotta, hogy *Il faut frapper à tour de bras sur l'adversaire et le terrasser à tout prix... son livre est la Marseillaise du goüt national...*

Melankolikusan bolyongtam a villámfénytől ragyogó utcákon és felsőhájtottam:

— Mit ér, hogy idejöttünk! Mit érnek a büszke palotasorok, olyamot átívelő pompás hidak, mit a haladás, a civilizáció sok intézményei, ha nemzeti mivoltunkból is kicivilizálódnak? Ha a dolgok végeredménye egyszer csak az lesz, hogy lehamlik róluik minden jelleg, ami egyik fajtát a másiktól megkülönbözteti, ha hovatovább közbübsöskk leszünk azok iránt a fogalmak iránt, hogy a mi hazánk, a mi népünk, a mi szokásaink, a mi örömeink, a mi bánatunk... a miénk egyedül, amelynek a forrása csak a mi kedélyünkben fakad, akik itt születünk, itt nőttünk föl ezen a darab földön, amelynek a neve Magyarország és amelynek minden rögét szeretni tartozunk.

És ebből a rafinált világból, amely unottan, bizáirtan mosolyog a nemzeti rajongáson, mint idejét-multa gyermekek együgyűsége; ebből a sivár lelkű tömegből, amely itt hullámzik, zajong, tülekedik körülöttem és eszi-marja egymást, — elkalandozott a gondolatom vissza, régi idők alakjai közé. Feltámadt a képzeletem előtt a régi Magyarország, az elnyomott, a letipart, a száz sebtől vérző, amelyet nem éltetett, nem tartott fenn más, mint a bazaszeretet fanatizmusa; ez a csuparész-, csupahangulat-világ, amelyet lázba tudott hozni egy hógedűn felcsendülő nóta, egy név, vagy rejtett órlása egy költeménynek. Megcsapott a régi kuriák levegője az ő kedves, naiv világukkal. Láttam az embereket, akik ott összegyűltek, busuiva vigadni, visszafójtott lélekzettel figyelni minden fegyverőrejt, ami a külföldről behangzik és akkor rózsaszínű ábrándok szöve, biztatták egymást lehetetlen reményekkel. Szinte komikusan megható kép. Aztán jött a hatvan-egy, a nagy erkölcsi diadal, a nagy őszertetés, a nagy ölekezés kora. Ezek az egyszerű, naiv emberek előléptek a kuriákból, a kezökbe vették a törvénykönyvet és mint egygyé tömörült köszikláról verődött vissza róluk a nemzeti jognak minden támadása. Nem voltak pártok, klikkek, tülekedések, ezerfelé húzó személyes érdekek. Sőt még — kazarok sem voltak és kereszt-kérdések sem. Azt mondták akkor, hogy egyáltalán mincecsen zsidók se, csak mózesvallásu magyarak. Viszont a rabbinusok nemzeti érzéseket hirdettek a zsinagógában. Szép, szép dolgok voltak ezek. Szép világ volt. Ellágyultam, a szemem könnybe lábadt, ahogy visszaneztem bele. És szépnék láttam ott a magyar asszonyt is, a tisztát, hűt és önfeláldozót. Megszerettem ezeket az alakokat, akik előbb mint suhanó árnyak vettek körül, aztán testet öltöttek, szóltak hozzám, rám néztek és utatlanul a nyomomban voltak. Valami ellenállhatatlan benső vágy zaklattott, hogy formába öntsem őket s ebben az állandó intímus társaságban velők elkezdtem komponálni egy egyszerű történetet.

Igy született meg a *Régi Világ*, érzéséből egy meleg szívdobbanásnak.

Nincsenek technikai bravurjaim, hiszen ez az első dráma, amit írtam. De nem is igen kerestem. Ugy éreztem, hogy ennek az egyszerű tárgyának az ódon hangjához egyszerű forma is illik. Inkább csak a magam gyönyörűségére írtam meg. És amikor a *Vig-színházhoz* névtelenül benyújtottam, nem annyira a siker reménye vezetett, mint inkább a kíváncsiság és némi kis ártatlan óriónia, hogy ugyan mit szólnak ott az én jámbor magyaráimhoz a francia bohózatú lán legdühöngőbb korszakában? Legnagyobb meglepetésemre a darabot elfogadták. Igaz, hogy két évig a könyvtár porában hevert.

De e rövid két év alatt csodálatos változások

mentek végbe. Nemzeti érzések meleg fuvallata árad a levegőben. Ime, újra van közönség, amely nem veti meg, nem gunyolja ki, nem nézi le ami a miénk. Van közönség, amely száz estón át könnyezett a tárogaftón. Vannak hivatott költőink, akik a mi lelktünköl szólnak, a mi érzéseinket tolmácsolják. És ugyanaz a színész, amelyik a *Pepi doktorok* kenguru-táncából élt, szízlővivője lett a magyar művészet és irodalom szent ügyének.

Legyen üdvözölve és kísérje diadal!

Nem azért üjongok az örömtől, mert ez esemény kapcsán az én szerény művem is előkerül: de örvenkedek az eseménynek, amely az alkalmat szolgáltatja.

Adja az ég, hogy a magyar ciklus határjelzője legyen egy nagy művészi élet kezdetének, amely mindenkefelett nemzeti.

Am jöjjenek idegen nemzetek költői is. Tisztelet és hódolat a lángésznek, akármilyen nácó szülőtte is legyen. Leikes hallgatói leszünk nagy gondolatainak. Gyönyörrel szemléljük azokat az evolúciókat, melyekben az alkotó zenik új világok felé törnek utat. Hosszanak az eszmék termékenyítőleg, finomítsák, emeljék az izlést a legmagasabb fokra, de a *Pepi doktorok* silány hada ne kísértsen nálunk többé soha.

MŰVÉSZET.

□ **Wlassics Gyula ajándéka.** A kultuszminiszter legközelebb megjelenő rendelete kedves meglepetés lesz a vidéki muzeumoknak. *Wlassics Gyula* kultuszminiszter ugyanis a kormány tulajdonában levő műtárgyakat nem csupán a Szépművészeti Muzeumban helyezi el, hanem egy részüket örök letétképpen a vidéki muzeumoknak engedte át. Legközelebb már megjelenik leirata, melyben tudatni fogja a vidéki muzeumokkal, mely műtárgyakat engedte át számukra.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Petőfi Társaság jubileuma.** A Petőfi Társaság az idén is január 6-ikán, Vízkereszt ünnepén tartja ünnepélyes nagygyűlését, a huszonötödiket fennállása óta. Az ünnepélyes nagygyűlés tárgysorozata a következő:

1. Előnk megnyitja beszéd *Bartók* Lajostól. 2. Titkári jelentés *Scana* Tamástól. 3. *Petőfi kortársai* szemében *Tolnai* Lajostól. 4. *A gyermek és Petőfi* (költőim) gróf *Zichy* Gézától. 5. *A protokoll* (elbeszélés) *Vérszi* Arnoldtól. 6. *Magyarok istene* (költemény) *Varadi* Antaltól. 7. *Petőfi és a nő* *Fereny* Zoltántól. 8. *Angyalok közt* (költemény) *Abrányi* Emilől. 9. *Sáska, az oroszlóvendég* (vig elbeszélés) *Rakosi* Viktortól. 10. *Béni* zárszó. Az ülés kezdete 11 órakor.

□ **Az én világom.** Ezen a címen adott ki egy kötetes verset *Petőfi* Gyula, a Víg-színház színészi-költőjének egyik növendéke. Ifjú korában *Petőfi* Sándor is színésznek készült és míg a színpadon statisztált, sok szép verse jelent meg az akkor legtekintélyesebb szépirodalmi lapokban. *Petőfi* óta nagy számmal akadnak nálunk fiatal emberek, akik egyszerre két művészetnek adták magukat és a színész dicsőségéhez hozzá akarták fűzni a költő babóját. De csak *E. Kovács* Gyulának sikerült ez a kettős udvarlás, aki haláláig játszott a legnagyobb szabású szerepeket és egyúttal járhadhatatlanul írta színből szebb verseit. A többi előbb-utóbb kénytelen volt választani a két munka közt és tehetőség szerint vagy az egyikhez, vagy a másikhoz állott végleges szolgálatra. *Petőfi* Gyula mind a színészetben, mind a poézisben sokkal inkább kezdő, semhogy jóvendőt lehetne mondani arról, vajon a színész, vagy a költő talentuma nagyobb-e benne? Most megjelent versköteje arról tanuszkodik, hogy egyszerű közvetlenséggel, affektáció nélkül tudja elmondani azt, amit érez. Verséből arra következtethetünk, hogy korán volt része az élet küzdelmeiben és nyomorúságaiban. A versök tulnyomó része bánatos, panaszelt, de nem túlsót és nincs meg bennük a pesszimista önzök arroganciája, akik azt követelik, hogy az egész világot hitványnak lássuk, mert ők nem markolhatnák eleget az élet gyönyöreiből. — Versköteje élén *Abrányi* Emilnek hozzá írt következő levelét közli az ifjú poétaszínész: „Fiatalköltőbarátom! Sokan vannak, akik szenvednek ezen a rosszul berendezett földön. Kevesen, akik szenvedésüket poétikusan tudják kifejezni. Verséből azt látom, hogy ön e kevesek közé tartozik. Boldogok, akik sírnak, mert vigasztalást nyerneik! Mondja Jézus az evangéliánánál. Én pedig azt mondom: boldogok, akik sírnak és könnyeiket versükbe foglalhatják, mert ennél nemesebb megvigasztalódás nincs! Sőt az a vigasztalás kettős. Nemcsak a költő fájdalma enyhül, ha látja ritmusokban sirja el, hanem mindazoké, akik sebeit hozzáértetik a kesergő dalok gyógyító szépségéhez. Főlkéve természetesen, hogy a költő fájdalma

nem képzelt fájdalma; hogy a panaszokod vers a szív mély és meleg forrásából szökik föl. — Verseit azt az impressziót teszik rám, hogy őszinte érzés diktálta őket. Közvetlenségük olyan erős, hogy néha nem is tördök a verselábak művészi elhelyezésével. De mindig többet ér a szabályok ellen vétő szenvedélyes poéta, mint a hideg virtuóz, aki hamis, affektált érzéseket foglal kifogástalan versükbe. A maga lábán jár. Magára hagyott, nehéz megpróbáltatásoknak kitett fiatalság éppen úgy küzd a formával is, mint az élettel. Kívánom, hogy idővel mind a kettőt tökéletesen legyőzze. Budapest, 1901. november 29. *Abrányi* Emil.

□ **Az Uj Idők** e heti száma különösen szép kiállításban, változatos és érdekes tartalommal jelent meg. Címlelapját az Ocskay brigádéros egyik szép jelenete díszíti. S bent a lapban külön melléklet is van annak jelenetképe az Ocskayból. Herceg *Fereny* folytatja a mult számban megkezdett elbeszélését, *Tábori* Róbertől, *Katona* Ernőtől novella, *Calvusztól* hosszabb cikk, *Anima* Lolától, *Oláh* Gábertől versek, *Molnár* Ferenctől monolog, azonkívül sok más szórakoztató, aktuális társadalmi és ismeretterjesztő cikk és a „Kronstadi kém” folytatása. *Az Uj Idők* közli Herceg *Fereny* arcképet, *Vajda* Zsigmondtól, *Knopp* Imrőtől festményeket, *Faragó* Józseftől karrikatúrát pillanatfelvételeket az utcai tüntetésekről, *Zilabné* *Singhoff* Vilma arcképet az új ágyuk raját stb. Előzetni lehet *Singer* és *Wolfmárné* (*Andrássy*-ut 10.)

□ **A Magyar Orvosok Lapja.** Dr. *Hönig* László szerkesztésében gazdag és értékes tartalommal kezdte meg az új folyamát. A husz oldalas főlaphoz két melléklet is van csatolva: dr. *Huber* Aliród szerkesztésében a bőr- és bujakórtani melléklet és a *Törvények és Rendeletek* című melléklet, mely az elmúlt év második felében kiadott egészségügyi intézkedéseket teszi közzé. Az eddigi évenként négyszer megjelenő hét mellékleten kívül még két új melléklettel bővül ezután a lap; négyszer évenként jelenik meg dr. *Goldzieher* Vilmos egyetemi tanár szerkesztésében a Szemészeti Lapok és dr. *Schuschny* Henrik szerkesztésében a Közegészségügy, különös tekintettel az iskola-egészségügyre című melléklet. *A Magyar Orvosok Lapjának* előfizetési ára egy évre 10 korona, a lap kiadóhivatala VII., Kisdiófa-utca 2. alatt van.

□ **Góbésságok.** Székely históriák és elbeszélések. Írta: *Petőfi* Tamás. Ara 2 korona. Megrendelhető a szerzőnél (Budapest IX., Köztelek). Sok józú historia megesk a székel góbék között, melyekből egy kőtető valót írt össze *Petőfi* Tamás, ismert székel írónk. A kőtető 10 ívre terjed, kiállításra csinos. *Petőfi* ez újabb könyvének szép sikert jósolunk s mint kedves olvasmányt ajánljuk a könyvedvelők figyelmébe, az olvasók jóindulatába.

□ **Az Izraelita Magyar Irodalmi Társaság** e hó 7-ikén a zsidó hitközség Sip-utcai dísztermében felolvasó ülést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. *Dr. Neumann* Arminné: Szociális kérdésekről. 2. *Roboz* Andor: Versek. 3. *Dr. Büchler* Sándor: A régi jó időköl.

□ **A Vasárnapi Újság** január 6-iki száma 37 képpel s érdekes tartalommal jelent meg. *A Vasárnapi Újság* előfizetési ára negyvedrre négy korona, a *Politikai Újságokkal* és *Világkronikával* együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. kerület, Egyetem-utca 4. szám). Úgyanitt megrendelhető a *Képes Néplap*, legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

□ **A Fővárosi Lapok** e heti számával XXXIX. évfolyamába lépett. A változatos tartalmu hetilap előfizetési ára negyvedrre 4 korona.

□ **Karcsin** Anna. Regény 2 kötetben. Írta: gróf *Tolstoj* Leó. A hiruves orosz szerzőnek e kiváló regénye már egy ízben megjelent magyar fordításban. *A Pallas* most új, olcsóbb kiadásban bocsátotta közre igen izlések borítékban. Ara a két, összesen 50 ívre terjedő kötetnek 6 korona.

EGYESÜLETEK.

(A III. kerületi magyar nemzeti asztaltársaság) január 16-án a Korona-vendéglő összes termeiben jótékony célú bál rendez. A mulatság jövedelmét szegény gyermekek ábruházására fordítják.

(Betegpótlónők egyesülete) A magyarországi betegpótlók és ápolónők a fővárosban országos egyesületet alakítanak, melynek célja ingyen ápolói tanfolyam létesítése és nyugdíjalap teremtése. Az alakuló közgyűlés január 6-án lesz a vig-utcai Poósvendéglő helyiségében.

FARSANG.

(Jurista-bál. A jurista-bál, melynek jövedelmét *Szilágyi* Dezső emlékszerőre fordítják, február 1-én lesz a Vigadóban. A boldogult áltamiré emlékeztető-höz méltó erkölcsi és anyagi siker elérhetése céljából a bált nagyarányúnak és nagyszabásúnak tervezik. Az összes jogász és társadalmi előkelőségeket felhívják a bizottságra beépítésre. A bál elnökét *Wekerle* Sándor, *Hammersberg* Jenő, gróf *Bathányi* Lajos és gróf *Hadik-Barkóczy* Endre lesznek. Lady patronessnek az idén is nagy számban lesznek. A demokrácia hőlyeik közül már is számosan eltagadták a védőszónyi tisztelet, hogy hogy a bál nagy erkölcsi sikere már is biztos. A táncrend gyönyörű, művészi kivitelű lesz. A bizottság január 12-én vasárnap az előnköl tiszteletére az Országos Kaszinó nagyszobájában bankettet rendez. Ekkor zárják le a bizottsági névsort is és

küldik szét a meghívókat. A bizottság a Hirlapirók Nyugdíjintézete javára száz koronát szavazott meg.

(Kereskedelmi bál. Az idei farsang legelőkelőbb mulatságainak egyike, a kereskedelmi bál, február 8-án a Vigadó termeiben tartatik meg *Száll* Kálmán miniszterelnök védnöksége és *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter díszelnöksége alatt. A bálbizottság elnöke, *Lányos* Leó, egész odaadással és teljes buzgalommal fáradozik a bál sikere érdekében és tekintetben minden irányban lelkes támogatásban részesül a rendező-bizottság többi tagjai részéről. A bál iránt új általános érdeklődés mutatkozik, hogy azon előreláthatólag nemcsak a kereskedelmi körök teljes számban fognak megjelenni, hanem az egész fővárosi társaság adozni fog a bál nemes céljainak.)

(Az atlétabál. Az atlétabált az idén meghívott, belépődíjmentes táncmulatság alakjában tartják meg a hagyományos napon, február 1-én. A rendező-ség legközelebbi ülése szerdán, e hó 8-ikán este 6 órakor lesz az *Aléa* Kaszinóban (Szentkirályi-utca 17.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A felsőbírószékek ülése.** A királyi Kuria és a táblán ma teljes ülés volt. A Kuria Szabó Miklós elnököl, a jegyzőkönyvet *Vajdaff* Emil vezette. Az újévi üdvözlés és a Kuria tavalyi halottainak kegyeletlen elpamptálása után *Fráter* Imre, az új kuriai bírótette az esküt. A nagyobb és kisebb fegyelmi tanácsot szavazással alakították meg s részben megújították az 1899. évi XV. törvények értelmében a képviselőválasztási tanácsot is.

A nagyobb fegyelmi tanács rendes tagjai lettek: *Popu* József, *Mikló* Miklós, *Tutschner* Agoston, *Pechna* Endre, *Zsigmondovics* Mihály, *Neuberg* Ignác, *Illés* Jenő és *Szeremley* Lajos. Póttagok: *Valkai* Bertalan, *Hüvös* Károly, *Vasilevits* Vazul, *Oeffner* Fereny, *Klimkó* István, *Frink* Endre, *Szeffert* Ede és *Gotte* Agoston. A kisebb fegyelmi tanács rendes tagjai: *Tarnai* János, *Naményi* József, *Horváth* Kálmán, *Major* Kálmán, *Karsa* László és *Gresák* Károly. Póttagok: *Istvánffy* József, *Tóth* Gerő, *Hieronymy* Béla, *Jókutty* Albert, *Egry* Kálmán és *Fodorhonyi* Gyula. A képviselőválasztási tanácsból kisorsolták és újra megválasztották: *Adam* András, *Zachár* Emil, *Pittler* Imre rendes és *Gyárfás* Fereny, *Bolgár* Emil, *Bene* Kálmán póttagokat; a tavaly elhunyt *Székes* Fereny helyére pedig *Valkai* Bertalan kuriai bírót választották meg.

A tábla teljes ülésén *Oberschall* Adolf elnököl, előadó *Nyeviczky* Antal, jegyzőkönyvvezető *Dusárdy* István albiró volt. Az előnk megnyitott beszédében megköszönte az újévi üdvözléseket, szót a mult év történetéről, a halálazásokról, nyugdíjazásokról és kinevezésekről, amelyek a tábla bírói karában személyi változást idéztek elő.

Az előnk közölte az ügyforgalmat, amely szerint tavaly 255 ülés volt. Polgári ügy 1900. év végén maradt 1960, 1901-ben érkezett 6156 ügy, ebből az összesen 8115 ügyből elintézték 5566-ot, elintézetlenül maradt 2549; urbíri ügy: 1900-ból maradt 1, érkezett 12, összesen 13, elintézték 11-et, elintézetlenül maradt 2; váltó- és kereskedelmi ügy: 1900-ból maradt 1137, érkezett a mult évben 2599, összesen 3696, elintéztést nyert 2704, maradt 992; bírói ügy: maradt 1900-ból 320, érkezett 3064, összesen 3284, elintéztést nyert 2628, a jövő évre maradt 756; földtulajdonosi ügy: mult évről maradt 94, érkezett 586, összesen 680, elintézték 541-et, a jövő évre maradt 139; fegyelmi ügy: mult évről maradt 3, érkezett 498, összesen 501, elintézték összesen 175-öt, ülésen kívül 322-öt, összesen 497 ügyet, elintézetlenül maradt 4, zárt fegyelmi ülés 88, nyilvános végtárgyalás 17 volt; előnk ülése: a mult évből maradt 6, érkezett 8220, ebből elintézetlenül maradt 36, teljes ülés 9, alapítványi ülés 3, előnk tanács-ülés 25 volt.

Az előnk előterjesztése után dr. *Nyeviczky* Antal előadó fölolvasta a dr. *Lenk* Gyula táblai bírósági történeti kinevezéséről szóló királyi leiratot, mire *Lenk* Gyula leletete a hivatalos esküt. Az előnk rövid üdvözlő beszédet intézett hozzá, azután sorshuzás után megalakították az 1902. évi fegyelmi tanácsot.

Rendes tagok lettek: dr. *Bohrer* Miklós, dr. *Nyeviczky* Antal, dr. *Adolf* Sebestyén, dr. *Lalosevich* János, póttagjai: dr. *Istvánffy* Lajos, dr. *Bucz* Lajos, dr. *Devich* László és dr. *Lenk* Gyula.

A kuriai vegyes alapítványi és táblai vegyes alapítványi bizottságra a nyugdíjba vonult *Halmagyi* Sándor helyére *Nyarasdy* János választották meg.

§§ **Itélet a osillár-pörben.** Ma délelben hirdette ki az itéletet a budapesti főszeke bíróság abban a nagyarányú pörben, amelyet *Kulesár* Sándor indított a *Siemens és Halske* cég és *Habiger* Károly, a bécsi *Zeiser* és *Habiger* cégek tagja ellen szerződés érvénytelenítéséről és a régi állapot visszaállítása érdekében, valamint 119.400 korona kártérítésért.

A bírőbizottság a *Siemens és Halske* részvénytársaság, *Kulesár* Sándor és *Habiger* Károly között Budapest 1900. évi április hó 12-ikén kötött társasági szerződést fölbonthatta s arra kötelezte az alpereseket, hogy 8100 koronát fessenek *Kulesárnak*, ellenben ama kérelmével, hogy a szerződést nyilvánítását semmisnek és a szerződés előtti állapotot állítsák vissza, valamint ama kérelmével, hogy az alpereseket kötelezzék, hogy a gyárban átvett ingókat ellenérők nélkül adják neki vissza, a bíróság elutasította *Kulesár*. Az itélet megengedi az alpereseknek, hogy a *Kulesár* és *Tarsa*

céget, a társaság által a mai napig vállalt munkálatok lebonyolítása céljából 1903. július 1-ig használhassák, vizont Kulcsár Sándornak megengedi, hogy a Kulcsár és Társa cég gyárához hasonló versenyyállalatot alapíthasson, vagy olyanban résztvevessen.

Asz ítélet megközelítése röviden a következő: Nem lehetett a társasági szerződés semmisen nyilvánítani s az előbbi állapotot visszaállítani, mert a felperes nemcsak nem igazolta, hogy az első alperes a szerződéssel az ő megítélését és károsodását célozta volna, de a pör során egyetlen egy adat sem merült föl erre nézve. Onként következik ebből, hogy az ezen az alapon követelt 119 ezer korona kárt sem lehetett megítélni.

A társasági szerződés felbontását ki kellett mondani a kereskedelmi törvény 100. szakasza értelmében, mert a pör során kiderült, hogy a felek között fennálló viszony olyan természetűvé vált, amely a kölcsönös bizalmat kizárja s a társasági cél elérését lehetetlenné teszi.

Meg kellett azonban fölperesnek 8100 koronát ítélni azért, mert a jelen esetben a főszámlát elrendelni nem lehetett, egyrészt azért, mert a társaságnak olyan vagyona nincsen, amely főszámlás tárgyát szolgáltatná, amennyiben a társaság egész vagyona Siemens és Halske, másrészt azért, mert a szerződés a főszámlát kizárja. A szerződés felbontása által pedig fölperes elcsélt volna amaz 8400 korona részesedésétől, amely biztosítva volt az ő számára. Kiindulva továbbá abból, hogy a Kulcsár és társa cég által a mai napig vállalt munkálatok lebonyolítása előreláthatólag még elart másfél esztendőre, erre az időre a 8100 korona rá eső részt meg kellett ítélni.

A bíróság ezenfelül megállapította, hogy a Kulcsár és társa cég utján 8300 korona értékű ötvényt és kész csillárt hoztak magyar gyártmány gyantán Bésből, amiről a fölperes előzetesen is tudott, de a Siemens és Halske cég nem, sőt a midőn erről a mindenképpen kárhözatos eljárásról utólag értesült, azonnal intézkedett hogy a munkálatok ezentul csakis Budapesten készüljenek.

§§ Ki felelős a tüntető felvonások alkalmával okozott kárért? Érdekes és aktuális kérdésben döntött nemrégiben a VII. kerületi kir. járásbíró s másodfokban a kir. törvényszék felelőbeszéli tanácsa. Az eset előzményei s a per tárgya a következő: Felperes üzlethelyiséget bérelt az alperes tulajdonát képező Erzsébet-körút 9—11. számú házban. A bérleményhez tartozó ablakokat, ajtókat s a kirakatokban levő üvegtáblákat a bérbeadó biztosította, s felperes ezért bérbeadónak negyedövenkint 27 koronát fizetett. A múlt évi február 15-én rendőri engedély mellett munkásfelvonulás volt, mely alkalmával a munkások az L.-féle vendégfogó) mely szemben van alperes házával) nyugodtan viselkedtek s csak ott kezdődött a zavargás, illetőleg kódbálás s ekkor e felperesnek üzlethelyiségének egyik kirakat üvegtábláját betörték, melynek helyreállításáért a felperes 492 korona 86 fillért fizetett. Ezen összeg erejéig indított tehát felperes keresetet a bérbeadó ellen a VII. kerületi járásbírósnál, amely el is marasztalta alperest ezen összegnek megfizetésében, mert a bérbeadó köteles a bérlemény tárgyát használható állapotban átadni s arról gondoskodni, hogy a bérlő hibáján kívül felmerült hiányok helyreállíttassanak s a bérlemény tárgya használható legyen, minthogy továbbá bizonyítást nyert, hogy felperes mulasztás, vagy gondatlanság az ablak betörése körül nem terheli, mint-hogy végül bérbeadó az ablakok biztosítását is magára vállalta s nem is közbította felperessel, hogy minő tevételek mellett biztosította az ablakokat, nyilvánvaló, hogy a felperesnek a munkásörmög által okozott kárát a bérbeadó köteles megtéríteni, s ekkor, hogy a kereseti összeg mennyiségére ellen alperes kifogást nem tett, őt a kereseti összeg s járulékaiban elmarasztalni kellett. A budapesti kir. törvényszék felelőbeszéli tanácsa ezt az ítéletet indokainál fogvs helyben hagyta.

§§ Báró Wallburg Ernő ügye. Báró Wallburg Ernő ügyvédei, dr. Pörsner Gyula és dr. Pichler Győző kérelmére napjain kérvényt adtak be az igazságügyminiszterhez, amelyben báró Wallburg Ernő szabaddalra helyezését kérték s bejelentették, hogy védenőüket készek szigorú rendőri felügyelet alá bocsátani. A miniszter azonban nem adott helyt a kérelemnek, hanem ehelyett megszürette dr. Puscarin Gyula vizsgálóbíró, aki Wallburg kiadatási ügyében, ennek előzetére vonatkozó vizsgálatot vezet. Azon körülményre vonatkozólag, hogy báró Wallburg 10 éven át külföldön tartózkodott-e, már be van fejezve a vizsgálat, számos tanu igazolta, hogy báró Wallburg Ernő csaknem minden évben megfordult Budapesten, s így távollét önmag magyar honosságát el nem veszthette. Nehezebb azonban a vizsgálat a második kérdésben. Az iratoknál levő keresetlevél szerint báró Wallburg Ernő atyja Wallburg Károly porosz tiszt és anyja Hugonnay Laura grófnő volt. Ez nyilvánvaló hamis bemonadás volt az anyakönyvbe, mert báró Wallburg Ernő természetes anyja Szabits Luiza volt. A vizsgálóbíró most megkereste a berlini I. folyamadosu bíróságot az iránt, létezett-e s mikor egy Wallburg Károly nevű porosz katonatiszt, s ha létezett, mi lett a további sorsa? A tirt továbbá a vizsgálóbíró a nagyszobeni 83-ik os. és kir. gyalogezred parancsnokságához is az iránt szorgált-e ez a Wallburg Károly az ezred kötelékében s ha igen, mint porosz tiszt hogyan került az ezredhez? Még egy harmadik irányban is intézett a vizsgálóbíró átiratot. Szabits Gyula földbírók, Szabits Luiza életben lévő nagypját kérte a tapolcai zalamegyei járásbíró-

ság utján kihallgatni egyes családi körülményekre vonatkozólag. Míg ezekre a kérdésekre a feleletek be nem érkeznek, addig döntés sem várható az igazságügyminiszterumban a kiadatás kérdésében.

§§ Kasics és Rupp Imre. Régebben történt, hogy Rupp Imre miniszteri tanácsos Kasics Péter nyug. min. tanácsos hírlapilag megtámadta; e miatt az előbbi sajtópört indított, melyben a győri sajtó-bírósgót delegálták. Tegnap volt ebben az ügyben a vádtanácsi tárgyalás, melyen a felek kibékültek. Kasics ugyanis bácsánatot kért Ruppól, mire ez az eljárás beszüntetését kérte.

Nyiltér.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új eredeti gyógymód rendkívül sikerrel lesz alkalmazva hószenny, aszkéma, sziv-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbetegségeknél, súlyos ideg-, vér- és bőrbetegségeknél. Biztos védelem szifilisz és elmezsavar ellen. 14 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulásai számlálhatók.

E gyógymód megalkotójának és egyedül képviselőjének egyet. orvosnak (Hemopata) rendelésköze van

Dr. KOVACS J.

Budapest, V. ker., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—11-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol.

Belegyek intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymóda.

Megszabadulhat teljesen

viszkolagától, sömörös bántalmaktól, ötvértől és a legbűzösőbb kipállót, izdati tevérséktől, ha az

Erényi-féle „Iochtiol-Salicillal“

néhány este bedörzöl az illető testébe. Teljesen ártalmatlan! Jótállás mellett. Ezekülről 3 koronáért utasítást: Erényi gyógyszerészség, Szabadzsírúts. Főraktár: Török József, Király-utca 12. szám.

Formafagyaltot, parfait

ajánl szép kivitelben és elismert jó minőségben, mérsékelt ár mellett a „Sanitas“ sziviz-, fagyalt-éskonzervgyár Budapest, VII., Gizella-út 53. Telefon 62—10.

Szt.-Lukácsfürdő

gyógyfürdő Budapest, Buda. Termésvíz meleg, kénos forrás és iszapfürdő. Gyógygyógyásat, villám-érintés, masszázs stb. Külön női és férfi osztályok. Olcsó és gondos ellátás. Cser, közbély, ideggyógyásat, és a téli fürdőkúra felől tájékoztatás prospektusok kold ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatóság.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Belgrád, január 4. A szerb kormány egyelőre nem fogja betölteni a montenegrói követi állást.

Bosznia annezioja.

Bécs, január 4. A felhívtalos *Fremdenblatt* jelenti: Több magyar lap említést tesz egy párisi helyi lapnak cikkéről, amely Boszniának és Herzegovinának Ausztria-Magyarország által való állítólág küszöbön álló anneziojával foglalkozik és ehhez egész sor kombinációt fűz a monarchiában beálló államjogi változásokról. Ha egy francia lap, amely nincs eléggé tájékozva a figyelembeveendő tényleges és jogi viszonyokban, az ilyen fantasztikus meséknek hitelt ad, azon nem lehet csodálkozni; mivel azonban az efféle hírek, amelyeknek forrását és tendenciáját nem nehéz kitalálni, utóbbi időben gyakrabban ütök föl fejüket és azokat még a budapesti és bécsi publicisztika is figyelmére méltatja, szükségesnek tartjuk emlékezetbe hozni azokat az ismételt hivatalos kijelentéseket, amelyek szerint Ausztria-Magyarország okvetlenül ragaszkodik a statusquoak a Balkán-félszigeten való fenntartásához és minden ezzel ellenkező híresztelést ezennel hazug koholmány-nak jelentünk ki.

A cseh tartománygyűlésből.

Prága, január 4. A tartománygyűlés ma folytatta a költségvetési provizórium folytatólágos tárgyalását. *Baze* azt hangostatja, hogy a parlament viszonyok javulása csak az általános közveden és egyenlő választói jog behozatala által érhető el. A csehországi németek követelése elfogadhatatlanok. Egy becsületes cseh ember sem járulhat hozzá oly kiegyezéshez, mely a cseh kisebbségek megsemmisítését jelentené.

Reiniger (pártonkívüli) a kiegyezési kísérlettel nem vár semmiéle pozitív eredményeket, mert a németek és csehek között áthidalhatatlan ellentétek iorognak lemm.

Prelm kijelenti, hogy a nagyméretű perhorreszkálják az értekezleten való részvételt, amíg a német állampolyvet törvényben még nem biztosították.

Herold sajnálja, hogy a tartománygyűlésnek nem adtak hosszabb munkakövidési időt, amint ezt a kormány megígérte. A nemzeti béke előlérső a legegyszerűbb formula az, hogy mind a két nemzetnek megadják, ami hasznos nekik és a helyzetet nem rosszabbítják túlzások által, amilyen a német állampolyvet követelése. Ez a kormány komolyan akarja a nemzeti békét. Ervényre kell juttatnia a nemzetiségek egyenértékűségét. A szónok pártja a vallási kérdéseket kiktűzőbőlte a politikai harcokból; ha azonban a politikai harcokt egyházi tere is kiterjesztik, a szónok pártjának tiltakoznia kell a következmények ellen, amelyeket a cseh nép katholikus és husszita irakcióinál előlédehetnek. Végül kijelenti, hogy az ő háj, hogy a tartománygyűlés feliratot intézen ő felségéhez, nem tündetés, hanem céltudatos politikai akció, melyet mindaddig ismételni fognak, míg igazságos móttánylásra nem talál.

Schreiner visszautasítja Kalina vádiát, mintha a német agitációt közpénzekkel támogatná. (Héves ellenmondás a csehoknál) és végül a meggyezés alapjául a nemzeti elhatározást ajánlja.

Gróf Thun Ferenc hanguloyozza, hogy méltányos kiegyezésre kell törekedni. Nézeté szerint a kiegyezési kérdéseket lépésenként kell elintézni.

Adamek beszéde után herceg *Windisgrätz* Károly védelmezi a nagybírókcsok kurráciát az ellene intézett szemrehányásokkal szemben. Ezután a költségvetési provizóriumot elfogadták és a tartománygyűlést elnapolták.

A délamerikai zavarok.

London, január 4. Az argentiniai-chilei konfliktus barátságosan intézték el, miután Argentína elfogadta a Chile által javasolt határkiigazítást.

Az adó ellen.

Malaga, január 4. Nerriában a néptömeg öszszecsődülve tüntetett egy utjonnan behozott adó ellen és följajította az adóhivatalt. Attól tartanak, hogy más városokban is lesznek zavargások.

A barcelonai sztrájk.

Páris, január 4. A Havas-ügyönkség jelenti Barcelonából: A sztrájkolók tegnap Samandres, Palomar, San-Martin, Gracia és Ballarda külvárosokon átvonultak és a gyárakat kövekkel dobálták, több ezer löny tömeget alkottak és sok nő is volt közöttük. Sok gyárban jelentékeny volt a kár, néhány munkást a kódbóságok megsebesítettek. A rendőrség sok tüntetőt letartóztatott. A polgárőrség igyekezett megvédeni a gyárakat; ennek következtében öszszelítőkészre került a dolog a tüntetőkkel, miközben több lövés történt. Végül lovasság lépet közbe, mely alkalommal több ember megsebesült. A főkapitány elrendelte, hogy a lovasság legyen készenlében az utók megszállására.

Madrid, január 4. Az *Imparcial* egy barcelonai táviratot közöl, mely szerint az ottani hatóságok még tegnap éjjel értekezletre gyűltek egybe. Az *ostromdlla-potot* valószínűleg még ma kihirdetik. Számos letartóztatás történt. A belügyminiszteriumba ma délelőtt nem érkeztek újabb hírek.

Közzgazdasági táviratok.

Bécs, január 4. A pénzürtéktételek folytonos csökkenése következtében és a bankkamatláb 4%-ról 3%-ra való leszállításának lehetőségére való tekintettel tegnap a tőzsdén élénk, emelkedő irányzat volt a járadékpiacpon. Az öszses járadékok 99-55-ön állottak: 0-25 emelkedést mutattak. Az osztrák aranyjáradék 119.25 (emelkedés 0-25), magyar aranyjáradék 118.80 (0-1), magyar koronajáradék 94.90 (0-5), magyar beruházási járadék 85.20 (0-7).

Koppenhága, január 4. A nemzeti bank hétfőn a váltóleszámitóási kamatlábat 4½, illetőleg 5%-ra fogja leszállítani.

New-York, január 4. (Térményitődés.) (Zárlat.)
Gyapot: New Yorkban helyben 8½/16 (8½/16). Jan-ru 7.91 (7.82). Ápriliars 8.04 (7.97). New-Orleansban helyben 7½ (7½). — *Pétrolum:* Stand white New Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphában 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.20 (8.30). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — *Zsír:* Western steam 10.20 (10.15). Robe és Brothers 10.40 (10.25). — *Tengeri irányzata* állandó. Januárra — (—). — *Májusra* 70½ (70½). — *Júliusra* 70½ (70½). — *Buza irányzata* szilárd. Píros ősz helyben 89½ (89½). Januárra — (—). — *Márciusra* 83½ (83½). Májusra 87½ (87½). Júliusra 87½ (87½). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kávó:* iair Rio 7. sz. 7.— (7.—). Jan-ru 6.60 (6.65). Ápriliars 6.60 (6.65). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.95 (2.95). — *Cukor:* 8½ (8½). — *Őn:* 23.— (23.—). — *Réz:* 12½ (12½). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, jan. 4. (Térményitődés.) (Zárlat.) *Buza irányzata* szilárd. Januárra 79.— (78½). Májusra 83½ (82½). — *Tengeri irányzata* szilárd Jan-ru 64½ (63½). — *Zsír:* Januárra 9.90 (9.92). — *Májusra* 9.97 (9.95). — *Szalonna short clear* 9.— (9.—). — *Sertészsír:* januárra 16.95 (16.87). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

M E S E.

Náthán apó hagyatéka.

Valamikor boldog és gazdag ember volt Náthán apó; volt két szép fia, háza, földje és mindene, de egyszer csak a jó Isten nagy megpróbáltatást mért rá.

A két szép fia, akik honvédek voltak, elesetek a szabadságharcban s a házat felgyújtotta az ellenség, a feleségét megölték, a pénzt elrabolták és földönfutó szegény lett az öreg Náthánból. Most már nem volt senkije, csak a jó Isten, de aki nagyon szereti az Istenét, az soha sincs egyedül a világon, mert a jó Isten a benne bízót embert nem hagyja el és ha egyebet el is vesz tőle s csak az erős akaratú és erős szívet hagyja meg neki, úgy mint Náthán apónak, akkor a legnagyobb szerencsétlenséget is el tudja az ember viselni.

Náthán apó tehát fogta magát, vett egy furulyát, a hátára akasztott egy zsákokat és így járt faluról-falura, ahol ócska vasat, csontot, rongyot vett, ezeket a városban újra eladta és ebből a keresetből éldégtelt.

Sok esztendeig járkált így Náthán apó, mindenütt ismerték és szerették, mert jó, nyárias természetű becsületes öreg volt. Egyszer, amint épp egy temetőn ment keresztül, egy frissen hantolt sír mellett három kis fiút látott álldogálni, akik keservesen sírtak.

— Hát ti, gyerekek, kit sirattok? — kérdezte Náthán apó, amint odaért hozzájuk.

— Az édesanyánkat siratjuk — felelte a legnagyobb fiú. — Tegnap temették el és most már senkink sincs a világon.

— Hát az édesapátok? — kérdezte Náthán apó.

— Óh, az már régen meghalt — sirdogált a fiú. — Egyszer az erdőben fát vágott s egy nagy fa agyonütötte.

— Hát kenyeretek, hajlékotok van-e? — kérdezésködött tovább Náthán apó.

— Nincsen — felelte a fiú. — Az édesanyánknak napszámba járt és amit keresett, megettük s most semmink sincsen.

— Hm, hm — rázogatta a fejét Náthán apó s titokban megörölte a könnyes szemét, — hát ez bizony nagy baj! Hanem mondom én nektek valamit. Én éppen olyan árva vagyok, mint ti, senkim sincsen a jó Istenen kívül s mivel én titeket nagyon sajnálak, hát én magamhoz veszek benneteket. A fiamnak fogadlak s úgy-ahogy majd csak felnevellek benneteket. Hát eljősztok-e az öreg Náthán zsidóhoz, gyerekek?

— Bizony el! — sóhajtott boldogan a gyerekek s egyik erről, másik arról csimpmaszkodott a kezébe. A legkisebbnek már csak a kalfátja jutott, ebbe fogózkodott belé s elindultak négyen abba a faluba, ahol az öreg Náthán lakott.

Most már tehát Náthának is voltak ismét gyermekei, a gyerekeknek is volt ismét apjuk, még pedig jó, áldottszívű apjuk, aki taníttatta, ápolgatta őket a kevéske keresetéből.

Nagyon boldogan éltek így négyecskén egy hosszú ideig, a fiuk nőttek, tanultak, hanem egyszer csak megint vége lett a boldogságnak. Náthán apó nagybeteg lett és az utolsó napon az ágyához hivatva a három fiút s így szólt hozzájuk:

— Az Istennek böles rendelése szerint, én meg fogok halni, fiam, de mielőtt még ez megtörténne, egy pár szavam volna hozzátok. Ti tudjátok, hogy én nagyon szegény ember vagyok, de azért amin van, meg akarom veletek osztani. Három értékes dologgal bírok s ez legyen a tietek. Van egy kevéske pénzem, amit magam szereztem s van amit a jó Istenlőt kaptam: az eszem és a szívem. Ezt a három dolgot hagyom én ti nektek. Most pedig, Miska fiam, aki a legöregebb vagy a testvéreid között, ime, válaszd a három örökség közül, hogy melyiket akard a magad számára?

Miska nem sokáig gondolkodott, hanem mindjárt kimondta a szíve vágját:

— Én a pénzt akarom.

— Jól van fiam — hagyta rá Náthán apó.

— Hát teneked, Gyuri fiam, mi kell az Isten adományai közül: az eszem-e, vagy a szívem?

— Az esze kell, Náthán apám — felelte Gyurka.

— Így tehát, Janesi fiam — fordult Náthán apó a legkisebb fiúhoz — neked a szívem jutott. — Azután megáldotta az öreg zsidó a három fiút s ezzel meghalt.

A három árva ismét egyedül maradt s ekkor így szólt Miska, a legöregebb fiú a testvéreireihez:

— Én elmegyek a világra szerencsét próbálni, ha akartok, gyertek velem.

— Jól van — hagyta rá a fiúk s elmentek a világra szerencsét próbálni.

Miska, akinek volt pénze, vett egy lovat s azon indult el, a másik két fiú gyalogosan haladt mellette.

Amint mentek, mendégéltek, egyszer csak egy nagy városba értek, ahol ezer ezer szegény ember dolgozott egy nagy palotán.

— Kie lesz ez a nagy palota? — kérdezték a fiúk a munkásoktól.

— A királyé.

— Hát minket befogadnának-e a munkások közé? — kérdezte a középső fiú.

— Persze, hogy be. Sok munkás kell itt és jól fizetnek.

— Én itt maradok — fordult a középső fiú, Gyurka a testvéreireihez. — Hát ti?

— Én is — mondta a legkisebb.

— Én nem vagyok bolond, hogy dolgozzam, mikor pénzem van — felelte a legnagyobb fiú és ezzel tovább ment a lován.

Gyurka és Janesi ott maradtak és dolgoztak és egy nap így szólt Gyurka Janesizhoz:

— Én elmegyek a királyhoz és megmondom neki, hogy én tudnék olyan gépeket csinálni, amelyekhez nem kellene háromnegyedrésznyi munka sem és így ennek az egy palotának az árából négyvet is építhetne a király. Janesi megcsóválta a fejét.

— Hát akkor ebből a sok szegény emberből mi lenne, ha elvinnék tőlük a munkát?

Gyurka vállalt vont.

— Mit törődöm én azzal, ha én belőlem híres ember lehet! Én hát megyek.

A király nagyon elesdálkozott a Gyurka beszédén, hanem azért így szólt:

— Jól van, én ugyan még nem hallottam ilyen gépekről, de ha meg tudod csinálni, akkor én utánam teszel a második híres ember az országban.

Gyurka nagy eszet örökölt az öreg Náthán apótól és csodagépeket tervezett. Előbb csak gépeket, azután meg mindentféle csodadolgokat. Kitalálta, hogy lehet aranyat csinálni, hogy a víz alatt hogy lehet hajókezni, hogy az ember hogy repülhet és unnyi mindentféle bámulatos dolgot, hogy nemcsak az országban, de az egész világon is ő lett a leghíresebb ember és unnyi vagyont szerzett össze, hogy maga sem tudta szerizszámát.

És a három testvér távol egymástól élt. Egyik egyik országban, másik a másikban és már sok, nagyon sok esztendő múlt el, hogy nem látták egymást. A nagyon híres ember, Gyurka, végre is szerette volna őket látni s levelet írt nekik, hogy jöjjenek el hozzá, mert már ide s tova öreg emberek lesznek, talán meg is halnak már nemokára, hát hadd lássák egymást.

Jól van, összejött azután a három testvér. Miska négyesfogatu kocsin jött, huszár útt a bakon, csupa aranyos ragyogás volt minden Miskán, csak ő maga volt olyan szomorú, mint egy kormos méhes.

Gyurka, a híres ember elébe jött, de a két testvér olyan hidegen köszöntötte egymást, mintha csak tegnap váitak volna el. Semmi öröm, semmi melegség nem volt a csókjukban, csak egy kicsit kíváncsian néztek végig egymáson s aztán bementek egy drága, márványos szobába.

Miska szétnézett itt. Hm — mondta — nagyon szépen laksz! De az én házam sem utolsó ám, mert én is nagyon gazdag vagyok, a nélkül hogy tudnám, hogy gazdagodtam meg. Csakhogy akármikor nyultam be a szobembe, mindig aranyat vettem ki belőle. Hát Janesi nincs még itt?

E percben az inas egy kis kopott rubájú ember előtt nyitott ajtót, akinek a kabátja poros és foltos volt, a kalapja régen lehetett új, de a szemében unyi elégedettség és melegség sugárzott, hogy jöttére a hideg márványfalakon azonnal rózsák nyíltak.

— Miska! Gyurka! Drága testvéreim! — kiáltotta olyan hangos örömmel, hogy a palota

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(128)

A jeles férfit egy hős szerénységével alázatosan hajította meg magát, aztán széttekintett és önelégülten kacsinatgatót az udvarhölgyek felé, mert ha öreg volt is és nem sok hódítása számíthatott már a szépnem körül, mégis hiszgett a hiúságának, hogy annyian hallhatják az ő bátorságának és vitézi cselekedeteinek a dicséretét. A viszontlátás öröme között azonban szomorú percek is voltak, mert elérintve a köztársaság szomorú állapotától, mikor a heregnő egyik-másik ösmerős lovagról kérdezősködött, sokszor hangzott a szomorú felelet: meghalt, meghalt, elesett. Ez leginkább az udvarhölgyeket érdekelte; mert a halottak között sok imádott férfinak a neve is volt.

Igy váltakozott az öröm a szomorúsággal, a nevetés a sirással. Leginkább Wolodyjovskij szomorkodott, mert hiába nézett körül, Borbála heregnő sehol sem volt. Az igazat megvallva a lovag a háború fáradaimai, a hosszas harcok, utak és ütközetek között egy kicsit már meg is feledkezett a heregnőről. Hiszen amilyen könnyen lobbant szerelemre, felejteni is olyan hamarosan tudott. De most, hogy viszontlátta a heregnő udvarhölgyeit, eszébe jutottak a Lubnieban eltöltött boldog napok és elgondolta, hogy mennyivel kedvesebb volna a nyugalom óráit élvezni, sóhajtozni a szerelemnek élni. A régi vonzalom tehát újból feléledt és Wolodyjovskij igen busult. Olyan volt az arca, mintha valami nyári zápor verte volna meg. Lecsüggesztette a fejét és a bajusza, amely rendszeresen merészen és kihívóan meredt fölfelé, szomorúan lógott alá. Az arcáról

eltűnt a szokott vidámság. Szótlanul állott és akkor se mozdult meg, mikor a hereg az ő bátorságát és hadi erényeit dicsőítette. Mit ér neki ez a dicséret, ha ő nem hallja?

Borsobohata Annuska igen megszánta és habár azelőtt hadilábon is állottak egymással, elhatározta, hogy megvizsgálja. Egy pillantást vetett lopva a heregnőre, azután észrevétlenül Wolodyjovskij mellé surrant.

— Jó reggelt, lovag! Rég nem láttuk már egymást!

— Oh, Anna kisasszony! felelt szomorúan a lovag, bizony azóta sok víz folyt le a Dnyeperen. Szomorú időben láttuk egymást viszont és most se valamennyien.

— Bizony sokan hiányzanak, sok lovag esett el.

— Mi is megfogytunk. Sienintow kisasszony férjhez ment, Borbála heregnő pedig a wilnai vajda feleségénél maradt.

— Persze ő is férjhez menni készül?

— Dehogy, még nem gondolt arra. Miért kérdezed?

Ezt mondva, csintalanul hunyorított a lovagra.

— No, csak úgy érdeklődöm a család iránt, mondta Mihály.

Annus így szólt:

— Helyesen tessz, Mihály, mert Borbála neked igazán jó barátod. Sokszor kérdezte, hogy hol marad az a lovag, aki lubniei tornajátékban a legbübb török fejet ütötte le, amiért én is megjutalmaztam? Vajjon mit csinálhat? El-e még? Gondol-e ránk?

Mihály halászan nézett Annus szemébe, csak most látta, hogy a lány mennyire megszeppült.

— Igazán mondta ezt a heregnő? — kérdezte.

— Szavamra — és én arra is emlékeztettem, hogy te milyen bátran sietél a mentésére, mikor a vízbe esett.

— És hol van most a wilnai vajda felesége?

— Velünk együtt volt Brestben; egy héttel

előtt azonban Bielskbe utazott s onnan Varsóba készült jönni.

Wolodyjovskij ismét Annára nézett és így szólt:

— Bizony, Annus, te úgy megszépültél, hogy aki rád néz, valósággal megvakul.

A lány kedvesen nevetett.

— Te csak azért beszélsz, hogy meghódíts.

— Egyidőben akartam is, szólt vállatvonva a lovag. Isten tudja — valamikor szerettem volna és még sem tudtam és most — szívből kívánom Longinusnak, hogy boldog legyen.

— Hol van Longinus? kérdezte Annus süttögy, lesüttögt szemekkel.

— Samoscsban, Skrzetuskival. Már kapitány lett és ugyancsak tanulja a szolgálatot. De ha tudta volna, hogy itt kivel találkozhatik, oh! bizonyosan szabadságot kér és ide sietett volna. Nagyon jeles ember különben, aki a kitüntetését megérdemelte.

— És nem érte semmi baj a háborúban?

— Azt hiszem, hogy te inkább arra vagy kíváncsi, hogy lovágta-e már a három törökfejet.

— Nem hiszem, hogy ő azt komolyan akarja.

— Pedig elhiheted. Ezen keresztül kell neki esnie. Keresi is szorgalmasan az alkalmat. Mahnowka mellett megcsodáltuk, amint küzdött a tömeg között. A hereg maga is bánta és mondhatom, hogy olyan hadakozást még életemben nem láttam. Ha a te kezéd himzette övet viseli a harcban, borzasztó dolgokat művel. Légy nyugodt, ő meg fogja találni a három fejet.

— Mindenki találja meg azt, amit keres, — szólt Anna sóhajta.

Wolodyjovskij is sóhajtott és az ég felé fordította a szemét. Ekkor esdálkozva vett észre valamit a szoba sarkában.

Onnan egy haragos vörös arc tekintett rá. Az arcot hatalmas orr és szalmakévéhez hasonló bajusz ékesítette.

(Folytatás következik.)

cselédsege összefutott a nagy kiabálásra, — csak hogy végre láthatlak benneteket. Hát hogy vagytok? Jézusom, hogy megöregedtetek és milyen szótalanok vagytok! Hát mi bajotok van? Hisz az egyikőtök nagyon híres, a másikatok meg gazdag ember s mégis olyan arcot vátok, mintha egy hét óta nem ettetek volna. Pedig képelem, milyen boldogok vagytok!

— En nem vagyok — dörmögte kedvetlenül Miska. — Azt se tudom, hogy mi fán termett a boldogság.

— En sem vagyok! — sóhajtotta a híres Gyurka.

Jancsi összecsapta a kezét.

— Még ilyet se hallottam! — mondta bámulva. — En csak egy szegény kis néptánító vagyok Árva-Bagason s még sem cserélnek a királyljal sem. Reggeltől estig dolgozom...

— En soha életemben nem dolgoztam — szóló közbe sóhajtán Miska.

— Mindenki szeret — folytatta Jancsi, de most meg Gyurka szóló közbe sóhajtva:

— Engem senki sem szerel, csak esodálnak!

Most már a Jancsi sugárzó szeme is elsötétült és szomoruan nézett a testvéreire.

— Most már értelek benneteket — mondta.

— Az egyikőtök sosem dolgozott, a másikatokat meg soha sem szerették és ő sem szeretett senkit, csak a tudományát. Pedig munka és szeretet nélkül nincsen boldogság. En nagyon sokat küzdöttem az életben, de soha sem magamért, hanem másokért. A szerencsétleneket, úgy ahogy tudtam, mindig segítettem, magam kopaltam és rongyosan jártam, csakhogy az a másik éhes ember jólakihasson és meleg ruhája legyen s bár most sincs két krajcár a zsebemben és gyalog jöttem egy országon keresztül, hogy titeket láthassalak, azért néztek a szemembe és mondjátok meg, hogy nem a boldog ember lelke mosolyog-e rajta keresztül?

— Igen, igen — mondta a két testvér könnybeáradt szemekkel — te boldog ember vagy és bár csak egykor mi is az öreg Náthán apó szivét választottuk volna örökségül s ezen osztoztunk volna meg hármán! Anyi szeretet volt abban úgy is, hogy elég lett volna hármunknak is.

Es a két drága ruhája testvér szomoruan ült a ragyogó márványpalotában s olyan szívesen cseréltek volna a foltos ruhájú, szegény Jancsival.

Lus Terka.

KÜLÖNFÉLEK

Tavaszi télen.

Hírek szállnak mindenfelől:
Tél közepén kikelet.
Színes lepke, kék ibolya
Tarkítja a ligetet.

A kunyhókba mosolyogva
Nap sugára beragyog,
Meleget, fényt hintve széjjel,
Hogy ne legyen elhagyott.

Mintha szóna bistáton,
Nincs oly tél, jó emberek,
Melynek sötét nyomorába
Egy forró könny nem pereg.

S nincsen olyan elhagyott zug,
Bár az idő téle jár,
Hova nem hat egy ibolya,
Vagy egy meleg nap sugar.

Fekeli Sándor.

Farsangi ruhák.

Január hónap.

Szeccsziós mezben, a jelen kürtjén megszólal egy régi, régi nóta: Karnevál herceg bohóc-sapkájának csingója. Ismerték már a pogány bacchanáliák, a spinettek és Poppadour asszony korában. De bár az évezredek folyamán nagyot változtak az idők és emberek, az a kicsi bolondos csengő — habár gyöngűlve, de mégis — megőrizte varázserejét. Vékony hangja ha megcsendül a tél éjszakáján, nagyot dobban föl a ifjak és vének szíve, ezek a remények, amazok az emlékek búbjától.

A vig mulatozást, a gondtalan szórakozást mindenki megkívánja s erre bőven nyújt alkalmat a farsang. A nagy bálok iránti előszeretlet ugyan tetemesen megosappant, de a helyett annál inkább virágzik a szűkebbkörű táncmulatságok divatja. S ez nem csoda, mert hol érvényesülhet jobban a nők szépsége és kecske, mint ha bál ruhában libegnek a fényes termek parkattjein? A bálruha megengedi, hogy egy remek toillete keretében láttassák karjukat, nyakukat és e selyembőrű válluk hódító ereje szinte ellentállhatlan.

Különösen, ha olyan keretben mutatkoznak be, mint az ideai bál divat. A bálruhák megalkotásánál mindig tág tere nyílik a fantáziának, de ritkán aknázak ki oly sikeresen ezt az ideális kiváltságot, mint ez

idén. Hogy e ruhák fazonja mily rendkívül kecses, arról leginkább akkor győződünk meg, ha a Magyar Bazár legújabb, szíves füzeteinek divatképeit nézzük. Raffinált fényűzés egyesül a legpoétikusabb lengéssel, hogy leggyerévé szegődjék a női nem hódítási hadjáratainak. A Magyar Bazárban részletes és sokféle alakban látjuk bemutatva a bálruhák legkülönbözőbb kivitelét.

Suhogó selyemből és ezüsttől-aranytól fényes fátlyoszvetekből megvalósítva láthatjuk a kecses remekeket, ha az elegáns divat mestereinek, a Monasztéri és Kuzmik utódainak divattermeibe belépünk. Ide napról-napra érkeznek az legelső párisi műtermekben készült bál ruhák, melyek mint mérvadó modellek pazar pompával mutatják be a francia izlést széles e világon. És méltán! Van valami utólréhetlenül bájos, szeszélyes és vonzó ebben a divatban, bár nagyon helyénvaló az a reform, amellyel Monasztéri és Kuzmik utódai esetleges szerelenségeit enyhíteni szokták. Mert ami illik a Tizianhaju, csupa-ideg mondáné asszonyoknak, azt visszatetszőnek találna a komoly, méltóságigteljes magyar nő. Sőt az említett cég főérdeme abban rejlik, hogy éppen ezen reform által meg tudja kedveltetni velünk a francia sikket és divatot.

Az aljak szabása nagyon szép. Többnyire uszályos — még a leányok rubájánál is — s ez annyiban indokolt, mert minden kényelmetlen volta mellett mégis csak legelegánsabb az uszályos estély-toilette. S a mostani aljzabásnál a szokottnál is jobban érvényesül az uszály, melyet rendszerint több, egymás fölé tűzött fodorsor takar, ami rendkívül lebegővé teszi. A derek hátul kaposok, elől félbő ráncokkal, sok virággal; kivágásuk mély, szivalaku, kerek, vagy vállról leeső. De legeredetibb az újjak divatja. Azt parancsojja ugyanis, hogy a kart csakis átlátszó, béleletlen illuzió, vagy selyem-muszlin — már amiből a ruha készült — takarja könyökig, hol dus fodrok szegélyezik.

Gyönyörű volt egy lányos, fehér ruha, melyet Monasztériék az első éves bálnoiviaciók szántak. Duchesse bélére dolgozott fehér illuzióból készült, alul hat fodorral, melyek felváltva sima és ezüstpillés tüllből voltak szabva. E fodrok elől lejjebb tűzve, hátrafelé emelkedtek, míg fölöttük kétszer ismétlődő négyes sorokban egy hegyes minta volt keskeny, fehér selyemszalagból kivarvva. A derék körülfutó sorokban egészen keskeny szalagokkal levarrott, elől kettős fodorral, mely a vállon is folytatódik. Az újjak egészen ezüstpettyes tüllből szabottak, a könyöknél kettős fodorral, apró bonillonnékkal, melyek közé keskeny szalagból bogozott csokrok voltak tűzve. Bal-feléről jobbra egy gyönyörű, halvány vadrózsakoszoru volt átvetve.

E bájos ruhának méltó párja volt egy ezüst-csilámos illuzióból fehér duchessere dolgozott bál ruha. Az aljon dupla, keskeny selyemszalag szegett fodrok voltak s fölöttük keskeny bouilloné, melybe apró szalagcsokrok simulnak. En forme-alakban egy széles fodorra volt e libegő szegély varvva, míg a fodor felső varrását szintén bouilloné takarta, a közé tüzdelt gyöngyvirág és szalagcsokrokkal együtt. A szoknya baloldalon széles ezüstcsillámos futott le az övtől a szegélyig, szintén két gyöngyvirágbokréttával letartva. A derék csupa édes poézis! Selyemszalaga dusan le van takarva ezüstcsillámos tülllel, míg a kivágás köré ezüstcsipke simul. Az ujjja gyönyörű; alapját selyemszalagból font rostélyzat adja, mely fölé lenge ráncokban van tűzve az ezüstös illuzió, míg alatta kettős, dus fodrok libegnek. A baloldalon dus gyöngyvirágkoszoru, míg az alak karcsúságát egy ráncos duchesse-öv tünteti ki nagyon előnyösen.

Fiatalos vidámságával egy rózsaszín mousseline de soie-ruha csábit. Ez aljon hármas fodrok, melyek mindegyikét három középszélességű szegély díszíti. Az övtől a szegélyig négy sor vékony selyemcsipke van betét alakjában a lenge szövetbe inkruztálva. Az első és harmadik fodornál mindegyiknek két nagy rózsaszín rózsza van alkalmazva. Hátral kettős écharpe alakjában mousseline de soieal szegett, két csipkebetét omlik alá a ruha szegélyéig. A derék elől ráncos, betétdíszre szivalaku és bolerót képez, míg a vállon mousseline de soie-plisszektől szegett fichüt képez. Az újjak sűrű fodrokkal szegélyezett ajour betétek adják és a fodrookra diskrezt színű rózsafüzérek nehezedenek. A derék balfelén is dus rózsafüzér, sok lengő bimbóval.

A fiatal asszonyok toillete repertoireja oly dusan van képviselve Monasztéri és Kuzmik utódainak divat-szalagjában, hogy azok közül csak egyet-kettőt említhetünk meg.

Rózsaszín double liberty-ruha. Ez a selymes fényével és bársonyos puhaságával a pannebarsonyt imitálja gyönyörűen. Az alj természetesen uszályos, alul dus dnyla fodorral. A felső szegélyes mousselineből, az alsó kétszeresen hajtott illuzióból van. A fodor fölött mousseline de soie-dudorok, melyek egy

ezüstcsipkébe simulnak és annak ivei szerint olykor csak két-, máshol meg két-sorosok. Az ezüstcsipke fehér selyem-mousseline van ezüst pillékből és gyöngyökből levarvva. A derék kivágása köré szintén a tulajdon csipke van tűzve kettős sorokban, míg köréje dus, rózsaszín mousseline arangement simul. Ez alatt gyönyörű ivoir selyemhímzés takarja bolero-alakban a derék még látszó selymét. Elöl remek lilás árnyalatu rózsabokréta van, melynek hosszan letűzött koscsinái és bimbói ideálisan simulnak a ragyogó csipkék közé. Az ujjja egészen mousseline de soieből van, ütszegélyes fodorral, melyeket apró puffok zárnak le.

A fekete jais-pilés túllruha inkább a gardéadmoknak van szánuva. Alapja fekete duchesse, mely fölé lenger esiloggással borulnak a fátlyóra öltött pillék. Az alj hármas fodrai hátratelé emelkednek, míg fölöttük rátalaku pillésval díszlik. A deréka simán tapad a tüll, kivágása mély és ives. Az ivékbe fehér illuzió van ráncosan betéve, mely elől fekete pillékek díszítet nyakkendővégen hosszan lecsúg. Az ujjja béleletlen, könyökig ér, hol csipkefodrok libegnek. A derék hátul kaposos, de jais-öve úgy simul az aljhoz, hogy az egész princesserubát mutat.

s. b.

— Lloyd professzor kertje. Illionis állam gazdasági hivatalának vezetője, Lloyd professzor, egy-két főlud területet nyílt meg kertnek. Es költött reá: magvak és növényekért 28 koronát, rovarirtó szerekre 3 koronát, munkabéért 130 koronát, összesen 161 koronát. Evvel szemben kertje adott neki egész nyáron át elegendő fozelékot az asztalra, tejes kukoricát, paradicsomot beüzésre, ugorkát, paprikát, paprikára ecetbe, zöld babot és zöld paradicsomot szintén eltartásra berakva, azután télire hagymát, céklát, murokrépat, pasztinákot, pozdort, téli reket, káposztát, zellert stb. és pasztinákat, tormát, pozdort, amit a földben hagyott tavaszra. E konyhakerti terményeket rendes piaci árak mellett nem tudta volna 400 koronáért megvenni. Maradt neki e kis kertü terület után 239 koroná tiszta jüvedelme, amit — ugymond a professzor ur — ugyancsak nem bírt volna elérni bármí más termelvénynyel.

— Csodajátékok. A francia játékgyárosok való-ságos csodákat művelnek: Ha még egy pár évig így tart a francia játékipar művészi raffinálódása, akkor maholnap egészen jogosult lesz az a gyanu, hogy a párisi gyermekjátékok tulajdonképpen felnöttek számára készülnek. Valóságos csodagyermeknek kell annak lennie, aki azokat a komplikált dolgokat kellőképpen méltányolni tudja, amelyeket ma mint gyermekjátékokat árulnak Páris boulevardjain. Es tényleg nemcsak jószágos mamák, nemcsak vágó gyermekszemek nézegetik a játékkereskedések kirakataiban ezeket a csodadolgokat, tömegesen keresik fel az újévi vásárok kiállításait olyan felnötte egyének is, akiket pusztán csak a kíváncsiság visz a ragyogó tarka-barkaság meglektetésére és a sok látni-való, azt mondhatnók, igazi művészi gyönyörűséget okoz. Mert művészi a kivitele ezeknek a tündéri apróságoknak. Elsősorban természetesen a babákat kell említenünk, meg a bababerendezéseket. Maguk a babák valóságos szobrászati remek. A világ minden nemzetek tipikus szépségei képviselve vannak: köztük, gyönyörű kivitelü nemzeti jelmezekben. Hát még a babapaloták, amelyek építőművészek tervei nyomán készülnek! Hát a berendezések! A roccoco, renaissance, barokk meg a XV. Lajos korabeli babaszalonok. Nem is gyermekjátékok azok már, hanem egy kis tündérország. Természetesen a fiuknak való játékok ugyan-ilyen művészi kivitelűek. Vannak egész várak, hatalmas erődök, amelyeket katonai szaktekintélyek terveztek meg, a bennök levő katonaságot pedig híres katonaszabók öltöztették föl. Apró használható automobilon, tökéletesen felszerelt teherkoosik, kormányozható léghajók, miniatúr istállók, amelyekben automatikusan mozgó és vágató lovak, járó-kelő jockeyk, gőze járó vasutak, egyiptomi kigyószelidítók, egy kis fehérbe öltöztetett kukta, aki a tálcán levő tortát nyalogatja, a gesztenyesül, aki villamosan fűtött tüzhelyen gesztenyét süit, amíg az újságot olvassa, egy neveletlen suszterinas ellopkodja a gesztenyét. Ilyen csodálatos, tündéri dolgokat árulnak Párisban a játékvásáron. A nagy botok állványai körül oit ögyelegelek az apró emberkék és vágtyól csillogó szemekkel bámulják picinyke szívük csillogó, tarka eldorádóját. A felnöttek már valamivel szűkebben vannak választék dolgában. Különösen azok vannak megakadva az újévi ajándékkal, akik ékszeret akarnak adni. A gyöngyök és brillantok szédületesen drágák, — tehát éppen azért divatosak. A brossok, collierek, karperecek és diadémok mind, mind csupa gyöngy és gyémánt. Es milyen gyöngyök és milyen gyémántok! A divatos formák most a virágalakok egy kis szeccszióval stílizálva.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, január 4.

Gaonatanület. (Jelentés a Budapesti Napló számára.) Az időjárás a hét elején száraz volt, később azonban boros, ködös és nedvesre fordult, mi mellett a hőmérséklet tartósan magas maradt. A vetések állása nem változott. A vizállás emelkedett.

A külföldi piacokon az üzleti helyzet alig változott. Az irányzat aránylag szilárdan tart, az árváltozások azonban csekélyek és a forgalom, tekintettel az évi zárlatra is, a legszűkebb határok közt mozog. Az amerikai tőzsdéken alig voltak árváltozások. A kiviteli üzlet jelentéktelen maradt, a látható buzakészletek azonban végre mégis — habár csak mérsékelt — apadást mutatnak föl. (A Bradstreets becslése szerint a múlt héttel szemben 118.000 bushelt tesz ki a csökkenés.) Angliában az árak alig változtak, a forgalom gyenge. Franciaországban az irányzat inkább kellemes volt, az árak mérsékelttel javultak. A német piacokon sem voltak említésreméltó változások és az árak inkább állandók voltak. A többi kontinentális piacokon az évi zárlat gyakorolt befolyást: mindentelül üzletlenség uralkodik, mi mellett árváltozások alig fordultak elő.

Nálunk kenyérmagvak élénk forgalom mellett kezdetben emelkedtek, utóbb azonban csökkenők voltak, míg takarmánycikkok gyengébb üzlet mellett alig változtak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza az egész hét folyamán csak gyengén volt kínálva, a hozatok tartósan csekélyek, míg a malmok a hét első felében élénk vételkedvet tanúsítottak és nagyobb beszerzéseket eszközöztek. A forgalom így nagyobb terjedelmet is öltött, a tulajdonosok felémelt készletelési készséggel adtak meg és az árak fokozatosan 12½ fillérrel javultak. Utóbb a kereslet azonban hirtelen megszűnt. A forgalom egész minimális mennyiségre zsugorodott össze és jölelhet a hozatok továbbra is csak korlátozott maradtak, az árubirtokosok mégis engedményekre voltak kényszerülve, úgy, hogy az elért árelőny nagyobb része ismét veszendőbe ment. Az összforgalom 105.000 mm.

Rozs szintén csak mérsékelttel a piacon; a kereslet ennek ellenében úgy elszállítási, mint a helyi fogyasztás céljaira némileg kedvezőbben alakult, úgy, hogy az árak 5-10 fillérrel javulhattak. A hét vége felé a hangulat egyébként ugyancsak lanyhább. Minőség szerint 7.10-7.22½ korona érhető el helyben és helybeli paritásra. Nyíri származékokban csak szórványosan van forgalom és Debrecen-Nyiregyháza paritásában 6.80 koronáig jegyzünk.

Arpa (takarmány- és hántalási célokra) kisebb tételekben továbbra is csupán gyárosoknál, változatlan tartott árakon talált elhelyezést. Hízalók és égetők nem vásároltak. Minőség szerint helyben 6.05 koronáig fizettek. Állomásokon átveve malata- és sörárpák csupán a belföldi fogyasztás részére szórványosan kerültek eladásra és 6.50-7.25 korona között fizettek.

Zab csak gyengén van kínálva, de ennek ellenében a kereslet is mérsékelt. Az árak így alig tűntek fel változást, a hangulat azonban inkább kellemes volt. A forgalomban volt ca. 3000 mm-ért szint és tisztaság szerint 7.—7.35 korona, jobb és prima áruért 7.60 koronáig fizettek helyben.

Tengeri (0-áruban) csak kevés van a piacon és Kőbányán 5.35-5.40 koronát ért el. Új tengeri helyben és Kőbányán prompt áruban 5.— koronáig jegyzett. Új tengeri állomásokon átveve bővebben van kínálva, nem talál azonban megfelelő keresletre és így az árak alig tartottak. A Tiszavidéki állomásairól szóló ajánlatok 2½-5 fillérrel olcsóbbak is. A Németországba szóló relaktáció hatása eddigelő nem mutatkozik, a román tengeri még mindig olcsóbban lévőnek kapható, mint a hazai áru. Kivételünk kizárólag lófogó tengerire szorítkozik, melyben a kínálat korlátozott. Nagyszemű tengeri budapesti paritásra prompt és januári szállításra 4.80-4.85 koronát jegyezt.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása 1901. évi december 31-ikén a következő volt: Bankjegyjárgalom 1.854.984.000 korona (+ 99.078.000 K.). Értékpapírok: 1.448.070.000 korona (- 1.799.000 korona). Váltótárca 335.055.000 korona (+ 68.978.000 korona). Lombard-üzlet: 66.347.000 korona (+ 8.986.000 kor.). Adományos bankjegytartalék: 283.526.000 korona. (- 98.066.000 korona.)

A magyar bányá- és kohóvállalatok egyesületének végrehajtó bizottsága dr. Chorin Ferenc elnöke lealelülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a nagy beruházási akció sürgős megindítása és az investíciós kölcsön fővételre érdekében elkészült feltérjesztést már legközelebb benyújtja a kereskedelmi miniszterhez. Sürgős leterjesztést intéz az egyesület a kormányhoz a tengeri szabadhajózás segélyezése ügyében a törvényhozás elé terjesztett törvényjavaslat olyan módosítása érdekében, hogy a segélyek összegét úgy állapítsák meg, amint az azt igénylő hajó egészben vagy részben hazai anyagból Magyarországon készült. A végrehajtó bizottság az egyesület részéről a fővárosi vámtarifa ügyében tar-

tandó tanácskozássra Déry Károlyt, a Dunagőzhajózási Társaság köszöntvényének igazgatóját, az Országos Iparegyesület jónaun szerveződének gyáripari szakosztályába pedig dr. Chorin Ferenc elnököt, Déry Károlyt, Veith Béla, Popper István, Menkina Frigyes igazgatókat és Fodor Ferenc titkárt küldte ki.

Öntözőosztornák. Az egész ország örömmel üdvözölte a Darányi Ignác földművelésügyi miniszter által kidolgozott s az öntözőosztornákról szóló törvényjavaslatot, mely törvény ismét is vált. Az első ilyen öntözőosztorna építését már valószínűleg nemcsak a megkezdik és pedig a Körös-Tisza-Maros folyók közti részen. Az aradi kulturterméki hivatal már megcsinálta a terveket s most az érdekelt törvényhatóságok jogjakkal megtenni véleményüket. Az öntözőosztorna építését az idén, valószínűleg már tavaszszal megkezdik.

New-York életbiztosító társaság. New-Yorkból érkezett kábelsürgöny szerint a New-York életbiztosító társaság 1901. évi üzleteredményeinek főbb számai a következők: Az 1901. évben költött új üzlet, mely után a díj tényleg befolyt, kitett 1 milliárd 300 millió koronát (1.300.000.000 K.) vagyis 150 millió koronával többet, mint a megelőző évben; ez a legnagyobb eredmény, melyet valaha életbiztosító társaság egy év alatt elért. A biztosítási tőkeállomány 6 milliárd 826 millió koronára (6.826.000.000 K.) vagyis 800 millió emelkedés a megelőző évről szemben. A társaság vagyona 1 milliárd 453 millióra (K. 1.453.000.000) emelkedett; a szaporodás tehát 160 millió koronára. Az aktívák főösszege a passzívákéhoz 246 millió koronára (K. 246.000.000.) A társaság biztosítottjainak száma jelenleg a hatszáz-ötven (600.000) meghaladja. Különösen kiemelendő, hogy a társaság fényes üzleti eredményei alapján biztosítottjainak „nyeremény-osztalék” címén 17 millió koronát (17.000.000) fizetett ki, vagyis 2 millióval többet, mint a megelőző évben. Ez a legnagyobb összeg, melyet biztosító-társaság valaha egy év alatt biztosítottjai között nyeremény vagánant kiosztott.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: *Lednicer* Samu kereskedő *Pancsova*, *Stern* Benő kereskedő *Kun-Szent-Márton* *Schröfl* Miksa kereskedő *Stomfa*.

A vetések állása. A m. kir. földművelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítók által beérkezett jelentések alapján a vetések állása december 30-ikán a következő volt: December hó folyamán többnyire enyhe, néhol tavaszias és egyes vidékeken bőségesen esős időjárás uralkodott. A hegyekben a hó elolvadt és mindenütt hiányzik a hótakaró. Az enyhe és csapadékos időjárásban a növényzet folytonosan fejlődött és ennek folytán a késői őszi vetések is eléggé megerősödtek. A koraiak azonban helyenkint annyira bujnak, hogy legeltetni szükséges volna, de mert a talaj túlságos lágy, azaz mindenelő nagy a sár, a gazdák nem igen merik a jószágot és legfeljebb csak a juhokat a vetésekre bocsátani. A tulbujan fejlődött őszi vetések néhol már sárgulnak is, ami némi aggodalmat okoz. A reponvetések is ez idő szerint tulynomó részben kielégítően állanak. A decemberi enyhe időjárásban, ahol a talaj megmivétele nem okozott nagyobb nehézségeket, a szántás is tolyt, úgy, hogy jobbra mindenütt el is készülhetek már vele. Takarmányművekben és szalmatételekben az ország nagy részében hiány mutatkozik és ennek következtében a szalás takarmányművek mindinkább drágulnak. Néhol a jószág és lókat a juh most is kint jár a legelőkön és itt-ott a vetéseken.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára *Buda-pesten* pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. *Bécsben* a kontingentálit készáru 36.60 korona pénzben, 36.— korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A lerencvárosi petróleum-rakodónál lévő székess-lóvárosi sertés-konzumvásár egyezése 1902. évi január 4-én. Készlet 919 darab. Értékelt 1308 darab. Összesen 2227 darab. Eladott 2000 darab. Maradt 227 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm súlyban 80-90 koronáig, 220-280 kilogramm súlyban 88-93 koronáig, 320-380 kgr. súlyban 87-92 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400-500 kilós 84-92 koronáig. Malac --- korona. Az irányzat élénk.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, január 4.

A kínálat élénk volt. A malmoknak a vásárlástól való tartózkodása következtében azonban csak 7000 métermázsza buza került forgalomba néhány fillérrel alacsonyabb árakon.

Rozs és zab tartott árakon került forgalomba. Tengeri változatlan maradt.

Eladottat:

Buza. *Tiszavidéki:* 400 mm. 79½ k. 9 K. 25 f., 1000 mm. 78 k. 9 K. 20 f., 500 mm. 78 k. 9 K. 20 f., 250 mm. 78 k. 9 K. 17½ f., 200 mm. 78 k. 9 K. 20 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 20 f., 1000 mm. 78 k. 9 K. 15 f., 250 mm. 78 k. 9 K. 15 f., 150 mm. 78 k. 9 K. 10 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 10 f., 300 mm. 77 k. 9 K. 12½ f., 200 mm. 77 k. 9 K. 12½ f., 100 mm. 77 k. 9 K. 10 f., 800 mm. 77 k. 8 K. 95 f.

Pestmegyei: 300 mm. 80 k. 9 K. 15 f., 500 mm. 76 k. 8 K. 90 f., 300 mm. 77 k. 9 K. 1 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 92½ f., 100 mm. 76 k. 8 K. 25 f. hibás.

Mind három hónapra.

Rozs: 500 mm. 7 K. 20 f., 100 mm. 7 K. 20 f., 200 mm. 7 K. 17½ f.

Arpa: 100 mm. 6 K. — f.

Zab: 100 mm. 7 K. 70 f., 300 mm. 7 K. 65 f., 100 mm. 7 K. 50 f.)

Tengeri (új-áru): 100 mm. 4 K. 87½ f., 250 mm. 4 K. 82½ f.

Közpénzfutás mellett.
A készáru hivatalos egyezése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kilo	50 kilogramm ára		Kilo	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	uj	76	8,02	80	9,66	9,46
"	"	77	8,76	81	—	—
"	"	78	8,95	82	—	—
"	"	79	8,95	83	—	—
Fehérmegyei	"	76	8,60	80	9,20	9,15
"	"	77	8,65	81	—	—
"	"	78	8,70	82	—	—
"	"	79	8,85	83	—	—
Posztvidéki	"	76	8,65	80	9,05	9,05
"	"	77	8,67	81	—	—
"	"	78	8,70	82	—	—
"	"	79	8,85	83	—	—
Bánágt	"	76	8,50	80	0,—	0,—
"	"	77	8,65	81	0,—	0,—
"	"	78	8,85	82	0,—	0,—
"	"	79	0,—	0,—	0,—	0,—
Bácska	"	76	8,70	80	0,—	0,—
"	"	77	8,75	81	0,—	0,—
"	"	78	0,—	0,—	0,—	0,—
"	"	79	0,—	0,—	0,—	0,—

Egyéb gabonafélék	Kilo	50 kilogramm ára		
		K.-tól	K.-ig	
Rozs	uj	70-72	7,20	7,25
"	"	73-75	7,20	7,15
Arpa	"	60-62	6,10	6,10
"	"	63-64	6,75	6,75
Zab	"	64-66	0,—	0,—
"	"	67-68	7,40	7,40
Tengeri	"	68-71	0,—	0,—
Repece	"	68-71	4,76	4,80
Köles	"	68-71	4,60	6,—

A határidőszület folyamán a következő költségek történtek:

Áprilisi buza 1902 . . . 8,97-8,95-8,98-8,96-8,97
 Áprilisi rozs 1902 . . . 7,40-7,44-7,45-7,47
 Áprilisi zab 1902 . . . 7,51
 Májusi tengeri 1902 . . . 5,44-5,42-5,43
 Augusztusi repece 1902 . . . —,—,—,—

Déli évi órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1902 . . . 8,98 pénz 8,99 áru
 Áprilisi rozs 1902 . . . 7,47 " 7,48
 Áprilisi zab 1902 . . . 7,51 " 7,52
 Májusi tengeri 1902 . . . 5,43 " 5,44
 Augusztusi repece 1902 . . . 11,55 " 11,95

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisa 1902 . . . 8,99-9,01
 Áprilisi rozs 1902 . . . 7,49-7,50
 Áprilisi zab 1902 . . . 7,52-7,53
 Májusi tengeri 1902 . . . 5,45-5,46
 Augusztusi repece 1902 . . . 11,85-11,95

A budapesti értéktözsde.

Az előtözsden, az arbitrage vételét következtében, a hangulat mindvégig szilárd volt, nevezetesen Koronajáradék, Magyar- és Osztrák Hitelrészvény és Rimamurányi értek el jelentékenyebb áremelkedéseket.

Dében, kedvező külföldi jelentésekre, az irányzat ugyancsak szilárd maradt.

Előtözsde. Osztrák hitelrészvény 636.75-638.75 Magyar hitelrészvény 650.—652.—, Rimamurányi részvény 475.—478.—, Államvasuti részvény 666.60,—668.—, Koronajáradék 94.45-94.75 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 94.77-5-95.05. Regale-kötvény 100.60. Magyar Hitelrészvény 662.60-663.60. Ipar-és Kereskedelmi Bank részvény 52.—53.—, Jelzálogbank részvény 463.60-464.60. Osztrák hitelrészvény 639.—641.50. Kereskedelmi Bank részvény 2500.—, 1860-as sorsjegy 142.—, Ha-ai Takarékpénztár részvény 16.400.—, I. Magyar Alt. Biztosító részvény 5.000.—, Kőbányai Gőztelgyár részvény 480.—, Magyar Kerámia részvény 113.—, Rimamurányi részvény 478.50.—, Közüti vaspálya részvény 593.—698.60. Déli vasut részvény 80.50-81.—, Államvasuti részvény 658.— korona.

Utőtözsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 641.75. Magyar hitelrészvény 664.60. Lészámítóbank 423.—, Rimamurányi vasműrészvény 477.—, Osztrák-Magyar államvasuti részvény 668.—, Közüti vasut 599.—, Városi villamos vasut 292.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 43.—50.— korona, vörös aprószemű 41.—45.— korona, vörös erdélyi —— korona, vörös bánási —— korona, középszemű 46.—48.— korona, nagyszemű 50.—54.— korona. Disznózsír: budapesti 54.—54.50 korona, vidéki —— korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki —— korona, városi 4 darabos 43.—43.50 korona, 3 darabos 46.50-46.— korona, üstölt —— korona. Szilva: boszniai szokás szerinti minőség 14.50-15.— korona, 120 darabos —— korona, 100 darabos 15.75-16.— korona, 85 darabos 18.50-19.— korona. Azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25-14.50 korona, 100 darabos 15.75-16.— korona, 85 darabos 17.25-17.60 korona. Szilvák: slaviániai —— korona, szerbiai 17.25-17.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Eöcs, január 4. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A viágpiaok a héten meglehetősen esőndese...

A készárúk piacán az ünnepek után még nem fejlődött ki az üzlet, sőt még a mai heti tözsdén sem...

Eladatok: 78 kg. 8.45 K. Perbetéről, 78 kg. 8.75 K. Szered, 77.5 kg. 8.75 K. és 8.50-8.60 K. Ersek-Ujvárról...

A bécsi értéktözsde.

Az előződéskor kedvező volt a bangulat. Az áriolyamok kissé javultak.

A déli tözsde erősen indult. A hangulat esőndes üzletmenet mellett barátságos volt.

Zárlat tartott, Berline szintén.

Bécs, január 4. (Magyar értékek zárlata.) 4%os aranyáraké 118.80, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 147.60...

Bécs, január 4. (Osztrák értékek zárlata.) 4%os papíráraké 99.45, 4%os osztr. aranyáraké 119.25, 1860-os sorsjegye 143.25...

Bécs, január 4. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak...

Külföldi értéktözsde.

Berlin, január 4. (Tözsdei jelentés.) A kasszapiac jó magatartással paritétikében, kapcsolatosan a rajnai számlára való veteli megbízásoknál délkü üzletet eredményeztek...

Berlin, január 4. (Zárlat.) 4%os papíráraké 100.20, Osztrák-magyar államvasut 141.00, Orosz bankjegye 216.15...

100.20. Magyar koronajáraké 95.80, Osztrák hitelrészvény 202.40, Osztrák-magyar államvasut 141.00, Déli vasut 20.75...

Hamburg, január 4. (Zárlat.) 4%os osztr. aranyáraké 99.75, 1860. sorsjegye 143.15, Déli vasut 20.75, Osztrák hitelrészvény 202.25...

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 4. A sertésüzlet irányzata változott. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar eiszerű, Oreg nehez (pártonkint 400 kilogramm felül súlyban)...

Sertésüzlet: Ám 1902. január 2. napján volt készlet 26.694 darab, 1902. január 3. napján elhajtított 598 darab, 1902. január 3. napján elszállított 1015 darab...

Advertisement for 'En Csillag Anna' featuring a woman in a long dress. Text includes: 'En Csillag Anna', '185 cm. hosszú Loreley-hajamat az általam feldolgozott hajkenőcs 14 hónapja használatára után nyertem...', 'Egy téglai ára 1, 2, 3 és 5 frt. Postai szétküldés naponta', 'Csillag Anna', 'BÉCS, I., Seilergasse 5.', 'BERLIN, Friedrichstrasse 56.'

Advertisement for 'En Csillag Anna' featuring a woman in a long dress. Text includes: 'En Csillag Anna', '185 cm. hosszú Loreley-hajamat az általam feldolgozott hajkenőcs 14 hónapja használatára után nyertem...', 'Egy téglai ára 1, 2, 3 és 5 frt. Postai szétküldés naponta', 'Csillag Anna', 'BÉCS, I., Seilergasse 5.', 'BERLIN, Friedrichstrasse 56.'

Advertisement for 'En Csillag Anna' featuring a woman in a long dress. Text includes: 'En Csillag Anna', '185 cm. hosszú Loreley-hajamat az általam feldolgozott hajkenőcs 14 hónapja használatára után nyertem...', 'Egy téglai ára 1, 2, 3 és 5 frt. Postai szétküldés naponta', 'Csillag Anna', 'BÉCS, I., Seilergasse 5.', 'BERLIN, Friedrichstrasse 56.'

Napirend.

Napló: Vasárnap, január 5. Római katolikus: E. Teleszfor. — Protestáns: E. Árpád. — Görög-orosz: (december 23.) G. Krét. vt. — Zsidó: Tebbeth 26. — Nap kél: 7 óra 33 perckor. — Nyugszik: 4 óra 6 perckor. — Hold kél: 3 óra 26 perckor éjjel. — Nyugszik: 12 óra 58 perckor délben.

A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Múzeum. Természettudományi tár, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg. — Délután 2-4 óra a múzeum a munkások számára nyitva.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában nyitva délelőtt 9-1 óig.

Iparművészeti múzeum délelőtt 9 órától d. u. 1-ig és a munkások számára délután 2-4-ig.

Természettudományi gyűjtemények múzeuma (Múzeum-körut 4. sz.) nyitva délelőtt 10-12-ig.

Teknológiai iparmúzeum délelőtt 9-12-ig.

Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72.) délelőtt 9-től 1 óráig.

Földtani Intézet múzeuma (Stefánia ut 14.) nyitva délelőtt 10-1 óráig. Belépődij nincsen.

Téli tárlat a városi Múzeumban délelőtt 9 órától délután 1 óráig egy korona belépődij mellett és délután 1-4 óráig 40 fillér belépődij mellett.

Nemzeti Szalon állandó kiállítása délelőtt 9 órától este 8-ig. Belépődij 50 fillér.

Múzeumi könyvtár zárva. Akadémiai könyvtár zárva.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3-8 óráig.

Alattkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig.

Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség arusításokat is eszközöl) a városi Igazgatóságban nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körut 32. szám alatt.

Napló. Hétfő, január 6. — Római katolikus: Vízkereszt. — Protestáns: Három király. — Görög-orosz: (december 24.) Kar. első bójt. — Zsidó: Tebbeth: 27. Sobebin bójt. — Nap kél: 7 óra 33 perckor. — Nyugszik: 4 óra 7 perckor. — Hold kél: 4 óra 22 perckor délután. — Nyugszik: 1 óra 36 perckor délután.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

Nemzeti Múzeum. Természettudományi tár. Nyitva van délelőtt 9 órától 1 óráig. — Több tárai 1 korona belépődijjal megtekinthetők.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában zárva.

Iparművészeti Múzeum délelőtt 9 órától délután 1-ig.

A földtani intézet múzeuma zárva.

Mezőgazdasági múzeum zárva.

Teknológiai iparmúzeum zárva.

Téli tárlat a Városligeti Múzeumban délelőtt 9 órától délután 4 óráig. Belépődij egy korona.

A Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 9.) délelőtt 9 órától este 8 óráig. Belépődij 50 fillér. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10-12-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig. Egyetemi könyvtár zárva. A többi mint rendezésen.

UTMUTATO.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zala kölcson Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI., Andrásy-ut. 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjáték főelárúító helye: IV., Ferenciek-tere 4. Kézi zálogdíszetek: IV., Károly-körut 18.; IV., Ferenciek-tere 4. (Irány-utca sarok; VII., Király-utca 57.; VIII., József-körut 2.; VIII., Üllői-ut. 6. sz.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Leány- és nubiztosító-intézet, Budapest, VI., Tere-körut 40-42. (az intézet saját palotájában.) Az intézet vagyonja 1900. december 31-én 6,717,253-21 korona. Eddig kifeizetett biztosított tőke több mint 6,000,000 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb díjtételek mellett 1000 koroná föl korlátlan összegig biztosíthatók.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 4. —

Kinevezések. A császár és királyi Ház és a külügyek közös minisztere Böck Józsefet, „Az osztrák-magyar monarchia képhén és irásban” című munka titkárát, első osztályú udvari és miniszteri irodatisztát extra statum a császári és királyi Ház és a külügyek közös miniszteriumához, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Tóth Gyula magy. kir. tud. egyetemi nyomatdíj díjokat ezen intézethez könyváru másodsegédé, Akertits Dániel díjokat fizetetlen könyváru harmadsegédé és Knoll Magda díjokat fizetetlen iroda-segédé, a dohányjövődéki központi igazgatóság főnöke Klein Béla, Dedinszky Elemér és Fábian Imre díjait dohányjövődéki gyakoronjelöltek díjaital dohányjövődéki gyakoronokká, a pécsi kir. ítélőtábla elnöke Gotthardt József pécsi kir. járásbírósiapidíjas szolgát a pécsi kir. ítélőtáblához III. osztályú hivataloszóigávé nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Marton István világi és Marschhauser Mihály pécsváradi kir. járásbírósi irnokokat kölcsönösen, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Karaszka Kálmán rabói állami elemi iskolai tanítót a csongrád-minszentii állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

Ügyvédi kamara. A kassai ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Eperjessy Lajos ügyvéd lakhelyét Gálszécseről a kamara területén belül Nagymihályba tette át.

Nemmagyarországiok. Kiskoru Pollák Arnold nagykanizsai lakos Polgár, Entz György m. kir. címz. csendőrszervezet dunaföldvári lakos Erdélyre, Faunfelder Adolf budapesti lakos Lévsira, kiskoru Jakobovits Izrael (Izidor) homonnai lakos Imrére, kiskoru Pollák Dezső budapesti lakos Pártosra, Dip-

pold (Divolt) Hermína budapesti lakos Borostyánra, kiskoru Fleischer Alfréd szombathelyi lakos Tegzesre, kiskoru Róth Armin szegedi lakos Rajnara, Fischer Máttyás budapesti lakos Edegyesre magyarosított vezetőknévént belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. A debreczeni törvényszéknél jegyzői állás 2 hét alatt. — A dévai törvényszéknél kezelői irnoki állás 4 hét alatt. — A selmeczbányai járásbírósnál irnoki állás 4 hét alatt. — A jáspárti járásbírósnál irnoki állás 4 hét alatt. — A itéli járásbírósnál aljegyzői állás 2 hét alatt. — A besztzercei pénzügyigazgatóságnál két fővigyázói állás 2 hét alatt. — A temesvári adóhivatalnál hivataloszójai állás febr. 11-ig. — A temesvári pénzügyigazgatóságnál végrehajtói állás 2 hét alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, január 4.

A maximum Nyugat- és Közép-Európa felett kifejedött, a depresszió pedig tegnap helyzetüket jobbra megtartották. Európában az idő enyhe és szórványosan esős volt.

Nánunk az idő enyhe; nyugaton reggelre kiderült, keleten azonban borult maradt és Erdélyben még elváltak esik. Délnyugati kivételével az országban helyenkint változó jelentékenyebb esők is Kolozsárvót 20 mm., Selmeczbányán 19 mm.

Küldés: A hőmérséklet súlyedése mellett még enyhe idő várható, éjjeli fagygal és elvélve — főleg északon meg keleten — csapadékkal.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunas, Morva, Vás, Rába, Győr, Dráva, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborca, Unk) and water level measurements for Jan. 4 and Jan. 5.

Advertisement for Dr. Polgár Sándor, featuring an illustration of a woman and child, and text describing his medical practice in Budapest.

Advertisement for Dr. CZINCZAR J., a specialist in venereal diseases (Títkos betegségek szakorvosa), located at Váci-körut 50.

Advertisement for a medical clinic (Sérvkötő rugó nélkül) offering treatments for hernia and epilepsy (Epilepsia).

Advertisement for Dr. NAGY FERENCZ, a lawyer and notary, and Lampel Róbert-Féle (Wodianer F. és Fia) bookshop.

Large advertisement for Magyar gázizzófény részvénytársaság (Hungarian Gas Lamp Light Share Company), featuring the name of the company, its address (Budapest, VI., Váci-körut 3. szám), and contact information (Telefon 16-54).

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Vasárnap, 1902. január hó 5-én.
Sába királynője.
Nagy opera 4 felvonásban. Zenéjét szerette Goldmark K. Szövegírt Irta Mosenthal.
Személyek:
Salamon Beck Sulamit Vasquez
Baál Hanán Mihályi Sába királynője Diósy
Assád Broulik Astaroth Bertis M.
Főpap Szendrői
Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Vasárnap, 1902. január hó 5-én.
Délután 2 1/2 órakor mérsékelt helyárral:
A nagymama.
Vígjáték 3 felvonásban. Irta Csiky Gergely.
Személyek:
Szeréminé Prielle K. Mártha Mészáros
Ernő Zilahi Tódorka Vizvári
Órkány Gyenes Nevelőné Rákosi Sz.
Kálmán Horváth Lelkészb Gabányi
Pirokka Vizvári M. Galambosné Vizvári
Timár Karolin Boér H. Pinér Faludi
Este:
Karácsonyi álom.
Bellehemes játék 3 felv. előjátékkal, Irta Gárdonyi Géza. Zenéjét szerz. Szabados Béla.
Személyek:
Gáspár Szacsavay Bertalan Gabányi
Menyhért Ivánfi Boris Rákosi
Ernő Mihályi Magda Ligeti
Boldizsár Lendvayné Zsuzsi Török I.
A királyán Náday Andris Gyenes
Tücsök Vizvári Cigány Rózsahegyí
Csillagász Vizvári Pogány főpap Palfi
Bradír Igressy Gál Gyöngyike Maróthy
Ordas Paulay Mária Hegyesi
Egy miniszter Faludi József Ujházi
Cséka
Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Vasárnap, 1902. január hó 5-én.
Délután 2 1/2 órakor mérsékelt helyárral:
A gésák
vagy: **Egy japán teaház története.**
Énekes játék 2 felvonásban. Irta Owen Hall. Fordította Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzte Sidney Jones.
Személyek:
Reginald Ráthonyi Yun-Cai Sziklai
Ernő Delli Imári mári Boross
Cunningham Palásthy Mímóza Fodák
Grimston Iványi Molly Seamore Dóri
Downey Gömöri
Este:
A vestaszűzek.
Operett, 3 felvonásban. Szövegírt írták Depré és Bernéde. Fordították Bálint Derső és Mérei Adólf. Zenéjét szerzte Le Roy és Clerice.
Személyek:
Diogenes Ráthonyi Lysias Palásthy
Patales Boross Domocos Mátrai
Pyrogna Turcsányi Bacchis Margó
Scopas Dalnoky Callyx Tomcsányi
Penelope Söllé Pyrrha Almásy
Cypris Fedák Lampes Stoll B.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Vasárnap, 1902. január hó 5-én.
Délután 2 1/2 órakor mérsékelt helyárral:
A gésák
vagy: **Egy japán teaház története.**
Énekes játék 2 felvonásban. Irta Owen Hall. Fordította Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzte Sidney Jones.
Személyek:
Reginald Ráthonyi Yun-Cai Sziklai
Ernő Delli Imári mári Boross
Cunningham Palásthy Mímóza Fodák
Grimston Iványi Molly Seamore Dóri
Downey Gömöri
Este:
A vestaszűzek.
Operett, 3 felvonásban. Szövegírt írták Depré és Bernéde. Fordították Bálint Derső és Mérei Adólf. Zenéjét szerzte Le Roy és Clerice.
Személyek:
Diogenes Ráthonyi Lysias Palásthy
Patales Boross Domocos Mátrai
Pyrogna Turcsányi Bacchis Margó
Scopas Dalnoky Callyx Tomcsányi
Penelope Söllé Pyrrha Almásy
Cypris Fedák Lampes Stoll B.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

Folies Moderne
Kerepesi-ut 63. szám.
Ma és holnap
2 ELŐADÁS 2
Délután 3 1/2 órakor:
családi műsorral
30 és 50 kros ülőhelyekkel.
Este 8 1/2 órakor:
FÉNYES ÚJ MŰSOR
2 új bohózzattal.
Éjreleltől reggel 5 óráig hangverseny.

Pénteken, január 24-én a Royal-teremben
ONDRICEK
Ferenc cs. és kir. udvari kamaraművész egyetlen hangversenye.
Közreműködő: **Ábrányiné W. Margit** operatőrnéknő.
Jegyek kiskéreg **Méry Béla** zeneműkereskedésében Andrássy-ut 12.

FŐVÁROSI ORFEUM
Nagymező-utca 17.
Ma, vasárnap két előadás,
mindkettőben fellép
Chung-Ling-Soo
a titokteljes kínai és
Az angyalvadások.
A délutáni előadás 4 órakor mérsékelt helyárral; az esti előadás 8 órakor:
Morcaschani Tarka Szinpad sok különlegesség.
A kávéházban d. u. 4 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyez.
Január 11-én:
Elegáns álarcos-bál
Ziehrer C. M. közreműködésével.

Petánovits
METROPOLE-SZÁLLÓJA
A tőlükertben ma
Pongrácz Lajos Kolozsvárról
kitünő zenekara játszik.

Páratlan nő
KÉZIMUNKÁ
terén legújabb képes árjegyzékem, mely 204 oldalon 2066 kézimunka-rajzot tartalmaz és a női kézimunkaszakmát a maga tökéletességében felkarolja.
A Budapesti Napló t. vidéki előfizetőinek ingyen és bérmentve küldöm.
Bérczi D. Sándor
női kézimunka-nagyiparos
Bpest, Király-utca 4.

Zenélő ingaórák
a legutolsó újdonság az órágyártás terén. Ezen miniatűr francia ingaórák 69 cm. hosszúságú, a szerény természetes díszítéstől az itteni rajznak teljesen megfelelően, finoman fényezve és dúsra aranyozott léccel, művészes főlérszással készült óráknak a legzebb marokot és tisztelettel juttatja. Ara ládával és csomagolásával együtt csak 6 fnt. — Ezen ingaórák nemcsak másodpernyi pontossággal járnak, a mére szokatlanul, hanem valóban gyönyörű kiállításúknál fogva szép és izéletes butoridarab is. Ebréstő óra csomaggal és világító órással 1.90 fnt. Ezen óra színtel, csomagolás helyett járunk, 6 fnt. — Nickel-remontőr óra 3 fnt. Valódi ezüst remontőr óra dupla-foldell 5.50 fnt. Szóltűlök csak utánvétel. Nemzetközön viszárvadatik és a pénz visszaváradatik, tehát nincs semmi rizikó. Nagy képes árjegyzék órák, láncok és gyűrűkről ingyen és bérmentve.
Spiering József Bécs, I. Postgasse 2/L

GMEHLING HERMANN
csász. és királyi udvari szállító
bőr- és bőrbutor-gyára
BUDAPEST, VII-ik kerület, Daunjanich-u. 6
Bőrszékek,
Támlányok,
Mappák,
Papirkosarak,
Kályhaellenzők
..... stb.
Régi nádszékek búrral bevonatnak.

Elzalogosított sorsjegyek
kiváltatnak és azokra a legmagasabb kölcsön adatk vagy a sorsjegyek a napl árfo-lyam szerint megvé-tenek és ugyanazo-kat csekély havi rész-letfizetés mellett vissza eladom, a felesleget pedig készpénzben ki-fizetem. Kérem a zálog-jeget beküldését.
Fleissig Sándor
bank- és váltóüzlet
VII., Erzsébet-körút 2.

Szabadalmak
gyorsan és lelkiismeretesen készkörülnök.
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.
Találmányok finanszírozása és értékesítése.
Védjegyek bejelentőháza. Felvilágosítás díjtalan.
Telefon 56-79.

Diszes ingaórák
5 évi jótállás mellett
részletfizetésre
kaphatók
Polgár Kálmán
óra- és ékezer-üzletében
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.
Videkre árjegyzék bérmentve.

BUTOR
jó, szolid kivitelben,
olcsón
részletfizetésre.
Náthán Ignác
kártyos- és asztalos-
butor egyedüli főraktára
VII. ker.
Erzsébet-körút 23.
Árjegyzéket vidékre ingyen és bérmentve

Poschinger Fülöp
fegyvergyár Ferlachban (Karinthia),
kittüntetve több díjremmel és a koronás arany érdem-
keresztel.
Ajánlja kitünően készített, jól belőtt, a cs. k.
próbatételeken hivatalosan kipróbált fegyvereit
olcsó áron.
— Szólt munkáért és jó lövésért jótállás. —
Árjegyzék ingyen.

! Magyar tollal írjon minden magyar ember ! !
SCHULER JÓZSEF Első magyar acéltoll és tollszár
gyáranak kitünő gyártmányal

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulthatatlanok és jószágunknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen versenyekepesek.
Különbösen ajánlhatók: Dániel Ernőé 574 szám, 630 szám, 632 szám, 408 szám 450 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.
— Minden papírtkereskedésben kapható. —

LINOLEUM
NEUMAYER LIPÓT,
BUDAPEST.
Főüzlet: VI., Váci-körút 1.
(Anker-udvar mellett)
Magyarország legnagyobb
Viaszvaszton és Linoleum
gyári-raktárai.
Fióküzletek:
IV., Bécsi-utca 5.
VII., Kerepesi-ut 8.
a Pannónia-szállóval szemben.
LINOLEUM.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vígyszínház	Népszínház	Magyar színház
Hétfő	A navarrai leány A piros cipő	Endre és Johanna	Rontó Pál Ocskay brigadéros	Modell Katalin	Csepűragók New-York szerep
Kedd	A varázsfuvola	Karácsonyi álom	Rontó Pál		Svíhákok
Szerda	Nincs előadás	A szerencse	Rontó Pál		A bolond
Csütörtök	A varázsfuvola	Nóra	A képviselő ur		A bolond
Péntek	Hangverseny	Karácsonyi álom	A képviselő ur		Svíhákok
Szombat	A windsori vig nők	A bor	A képviselő ur		A Lotti ezredesi
d. u. Vasárnap este	—	Folt, a mely tisztít	Rontó Pál		A Lotti ezredesi
	Tristán és Izolda	A szerencse	A képviselő ur		

Az ujonnan átalakított és megnagyobbított

PÁRISI NAGYÁRUHÁZ

BUDAPEST,
VII., KEREPESI-UT 38.

Minden vevőnek még legkisebb bevásárlásnál

is pénzárunk egy fénykép-bonnt szolgáltat ki, amelyen a bevásárolt összeg nyugtatványozva lesz. A midőn ezen bevásárolt áruk együtt a 20 korona összeget meghaladják vagy 20 korona értékű áru egyszerre lesz bevásárolva

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely tetszés szerinti, nekünk átadandó fénykép után egy 60 cm. magasságu művészielen elkészített

ÉLETNAGYSÁGU HŰ FÉNYKÉPET.

Csupán a kifésztésért és papírkötésért passe partout önköltségünket 3 kor. számítjuk fel. A világ egy műintézete sem képes az ingyen képet magát 20 kor. alól elkészíteni.

Az 1902. évre szóló, teljes naptárral ellátott nagy képes árjegyzék a közkedvelt egy- és kétkoronas ármosztályról és az összes árucikkekről ingyen és bérmentve.

A haj ujránövése! Nincs többé kopaszság!

Egy említésre méltó szer, mely férfinek, nőnek és gyermekeknek egyaránt gyönyörű haját kölcsönöz. Megakadályozza a hajhullást, meggyógyítja a kopaszságot, varas, pőrcsencs fejet és sürsít, hosszúra növeszt, valamint nehezé és selymessé teszi a haját. A korán megcsúszott haj festés nélkül visszakapja eredeti szinét. A kopasz fejnek a haj, valamint a szemöldök és szempillák ujránövését juttatja.

Amerikában „Lovaerin” név alatt egy szert találtak fel, mely hosszú és gyönyörű dús haját növeszt. Mivel a Lovaerin minden növekedést tesz lehetővé, nem kell ennek használatát óvakodni, mert még a leginábban fejlődőnek sem ártalmas.

Nincs semmi ok arra, hogy önének vagy gyermekeinek ritka és csenevész hajnövevé legyen. Az egészséges hajra mint védőre úgy teljen mint nyíron szükség van az egészséges hajnövevé nélkül úgy a gyermekek, mint a felnőttek folyton ki vannak téve a meghűlésnek.

Az anya vagy gyermekek betegsége gyakran paralizálja a hajot és évek mulnak, míg a természet ezt a hiányt pótolja. De ki kértelkedhessen ezen csodálatos szer tulajdonságában akkor, midőn kezünk között ezer és ezer bizonyító levél van, melyek oly egyéniektől erednek, kiknek szavahihetőséghez kétség sem fér.

Nincs melegség többé a kopaszság, a hajhullás, a kopasz-ságunk, mint azt a fénykép mutatja.
Kir. 8 fenséges Hohenzollern hercegné. »Kérem még 3 üveg Lovaerint.«
— Metzko Mártha epüstmesterné Krojanka (Németország): »A Lovaerinnal nagyon meg voltam elégedve és rögtön új hajnövevé idéztél elő.«
— Zichy Edénné grófné Zichyfalva: »Névteljesen számomra még 6 és Crenville grófnéknak 1 üveg Lovaerint küldjen.«
— Pollák Lina úrnő, Laibach: »Minthogy a Lovaerin hatásával nagyon meg vagyok elégedve, kérek azonban még 1 üveget küldeni.«
— Löser Ida k. a. Bodenbach: »Kérem még 1 üveg Lovaerint, a szer kitűnően beáll.«
— Schaller J. tanár úr, Ebers: »Több év óta kopasz voltam és néhány hónap előtt az Ön Lovaerinját kezdetem használni. Most az egész fejemről sírú hajjal van fedve. A mire sok orvos nem volt képes, azt az Ön Lovaerinnal elértem.«
— Neumann F. úr Bazel: »Még sok más szer eredmény nélkül használtam, addig az Ön Lovaerinja igazán csodálatos hatású volt. Egy kopasz részt melyet már régóta bírtam, igen szépen új haj fedte be.«
— Ehrlich József úr Jablonetz: »Egy betegség következtében egész hajamat elvesztettem és 3 üveg Lovaerin használa után előbb dús hajnövevémet visszanyertem.«
— Székely R. úrnő, Budapest: »Evek óta szenvedtem hajhullásban; mióta az Ön Lovaerinját használok, a hajhullás megszűnt, sőt új hajnövevé eredményezett.«

A Lovaerin által a hajút nemcsak gyökeret ver. Az új hajcsodálatos gyógyászat bujjik ki a bőr alól és nő. Anyák, kiknek kisdedüknek haja rövid és szemmeléthatólag majdnem teljesen életlen, ezen szernek szer csodálatos hatásait különösen élni lesznek ragadtatva. Mialatt az a készítmény a felpútlak a kopaszság, hajhullás és kopasz-ságot gyógyítja meg, addig minden anyának fontos tudni, hogy van egy szer, mely kedvenclelkének gyönyörű hajfonatot szerez.

Egy nagy üveg Lovaerin ár, mely több hölg elhart, 6 korona, 8 üveg 12 korona, 6 üveg 20 korona. Szállítás postautánvétellel, vagy a pénz előtérrel készítés mellett az európai rakít által.
M. FEITH, WIEN, VII., Mariahilferstrasse No. 38.
Raktár Budapestben
Petrovics Miklós, droguistánál
IV. Bécsi-utca 2.
FIGYELMEZTETÉS! Ezen hirdetés tisztességellen módon utánozták! Irtásoson vissza minden üveget, melynek címjegyzék és csomagjának a fénykép hiányzik és nem viseli a Lovaerin nevet. A fej és névtörvényesen be van jegyezve, azonkívül minden üveg az eredeti címszárral van ellátva.

Németország.

Jól bevezetett, prima referenciákkal és kellő tőkével rendelkező képviselő keres Szászország, esztog Dnyda részére képviselőt, vaj, diánszár, szalonna és liztben. Illetve nek januárban üzletileg dolga van Magyarországon, onnélfogva személyes érintkezés lehetséges. Csakis előrendű háskölti kérem ajánlatokat „Budapest” címen Fischer J. D. hirdetői irodába, Budapest, Zoltáros-u. 7.

Mulassunk Uram!

Mielőtt azonban bálba megyünk, ne feledkezzünk meg báli cipőt vásárolni, mely a legjobb próbarendelés, hogy mindenki meggyőződjék cipőim feltűnő elegáns párisi chikjéről és tartósságáról.

Férfi salonnak fűzős cipő	4.50
elegáns	4.50
Párisi div. box calf fűzős	4.50
Gavallér lack gombos cipő	4.50
Elegans vix fűzős	3.50
Sima orsó vixbőr cipő	3.50
Bagaria eszma egy daraból, vízhatlan önmolegító talpbetéttel	7.00
Hallna eszma vízhatlan, maga bőrborítással, térdig érő, önmolegító talpbetéttel	8.00
Oroszlak fűzős vagy csugos cipő, meleg	3.50
Posztócipő vixbőrrel borítva, orsó	3.50
Női salonnak, elegáns, fűzős vagy gombos	3.50
Párisi divat, box calf fűzős vagy gombos	4.00
Oroszlak fűzős vagy csugos, meleg	3.50
Báranybélés fűzős cipő prém szegélylő	3.50

AGULÁR IGNÁTZ
Budapest Deák-tér 6.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézet
IV. Kiglyó-utca 5. I. em. Klotild-palota
(Atjáróház és lift használat).

A legelhanyagottabb húgycsőfolyásokat, leg súlyosabb húgycsőgyulladásokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbjait

Elygengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában pártatlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

Által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befejezőkés nélkül, a legmakacsabb börtbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrénebbajokat gyógyít a legújabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtti 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig Nőeknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön váróterem. Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltak; esztog leggyógyszerekre is gondoskodva lesz.

Jótéteménynek bizonyul minden családban a

Kathreiner-féle Kneipp-malátá kávé használata.

Gondos háziasszonynak keselkedék lovbabozt az egészséges kávé italt bevezetni.

A legajánlatosabbpótkávé és a legjobb és legkedveltebb pótlás a bakkávé helyébe.

Kathreiner-féle Kneipp-malátá kávé csakis az eredeti csomagokban valódi, a melyeket a »Kneipp« védjegy és a Kathreiner név rajta áll.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteltel közönséget folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbjait, az elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakóros utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanban egyik főokozója és börtbetegségeket gyógyít új gyógr mód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülészet-tudós, volt oszák. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 6 óráig, este 7 órától 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobbb figyelemmel válaszoltak és gyógyszerre is a gondoskodva lesz.

Nőeknek külön váróterem. Ugyanott megjelenik és a szerzője: DR. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NEP-SZERÜ UTIFUTÁR** (már a 15-ik kiadásban megjelent) a neml betegségeket és azok észszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kor., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beklódás mellett bérmentve vagy 90 kr. utóvétel mellett.

ÉN ZT

SORSJEGYEKRE ÉRTÉKPAPIROKRA (visszafelezhető tetszőleges sorozatú kisebb részletekben is) bármely összeget igen olcsón ad

Köváry Armin bank- és váltó-fizetési ügyintéző, budapesti, IV. k., Ferenciek-tére 9 Gróf Ertráky-palota.

MOST JELENT MEG:

Egy gazdtalan csónak története.

REGÉNY ÍRTA: MOLNÁR FERENC KAPHATÓ A

„BUDAPESTI NAPLÓ” kiadóhivatalában. Ára 2 korona.

Legjobb saját nemükben a

MAGGI

élelmiszerek.

Minden család számára legnagyobb értékkel bírnak.

Maggi izesítésre
minden leves-, bouillon-, mártás- s főzeléknek stb.
meglepően jó ízt kölcsönöz.
Néhány csöpp elegendő.
Üvegecskében 50 fillértől kezdve.

FRANCIA LEVESEK

1 tábla ára 15 fillér
és elég 2 adag erős, könnyen emészthető, egészséges leveshez, mely csupán víz hozzá-tételével néhány perc alatt előállítható.
19 különféle fajtában.

ERŐLEVES-TOKOK

ára 20 fillér.

1 tok elég 2 adag leg-finomabb erőleveshez, mely csupán forró vízzel leöntve, minden további hozzátétel nélkül, azonnal előállítható.

Egy kísérlet meggyőzőbb mint bármely reklám.

Minden fűszer-, csemegekereskedésben és droguériában kapható.

FIUMÉBŐL**A FIUMEI****KÁVÉBEHOZATALI****TÁRSASÁGTÓL . POSTAFIÓK . 77.**

rendeljen minden család

KÁVÉT ES TEÁT**Legkitünőbb kávékeverék.**

A küldeményel rendkívül meg voltam elégedve, kérek ismét 5 kg. Soerabaja keverékből. Minden oldalról hallom dicséret az Önöktől beszerzett kávék kitünő minőségét. Dr. Bodocsi Antalné, Zsombolya.

Múltán első küldeményükkel rendkívül meg voltam elégedve, kérek ismét 10 kg. kávé. Wattenwyl J. báróné, B.-Rakevic.

Én, ki a kávénak eddig általában nem voltam barátja, csak azóta élvezem azt, mióta Soerabaja keveréküket használjuk. Kovács László, Lugos.

Mivel az Önöktől rendelt kávéval jobban meg voltam elégedve, mint más cégekénél rendelt kávékkal, ismét Önöknél rendeltek. Nagy-Szűts, Klein P., főrabbi.

KÁVÉ.

5 kg.	Cuba-kávé	=	K.	16.50
5 "	Ceylon "	=	"	16.50
5 "	Mocca "	=	"	16.50
5 "	New-Cuba "	=	"	15.—
5 "	Manilla "	=	"	13.50

Utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után.

Árlapíngyen és bérmentve.

2 kg. Soerabaja

1 1/2 " Modjokerto

1 1/2 " Brabatos

5 kg. 19 kor. 16 fill.

Elvámolva és bérmentve utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után.

Jobb nem létezik!

Árlapíngyen és bérmentve.

TEA.

1/4 kg. Császár-keverék = 2 K. 30 fill.

1/4 " Imperial-tea = 3 " 20 "

1/4 " Orosz-karaván = 4 " — "

A tea kávéhoz csomagolható.

Mindent elvámolva és bérmentve, minden egyéb költség nélkül, utánvétellel.

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat.

Januártól kezdve nagyszabású ujitást léptet életbe a Képzőművészeti Társulat. **Gazdagon illusztrált művészeti folyóiratot ad tagjainak ingyen.** A lap a magyar művészek legújabb és leggazdagabb munkáit reprodukálja egyszerű és színes sokszorosításban, minden füzetéhez tökéletes kivitelű mellékleteket ad, szövegében a magyar művészeti írók legjava ismerteti a mai és régi Magyarország művészetét. Kéthavonként egy-egy **60—80 oldalas füzetet** kap a Társulat minden egyes tagja. De még más előnyöket is nyújt tagjainak a Társulat. **Az illusztrált folyóiratot kívül** minden tag:

INGYEN látogathatja a Társulat összes kiállításait.

INGYEN kap öt belépő-jegyet a családja tagjai számára.

DIJTALANUL vesz részt a Társulat sorsjátékában, amelyben évenként 20—30,000 K. értékű kép és szobor kerül kisorsolásra.

Szóval, aki belép a Társulat tagjai sorába, e négy illetményben **teljesen visszakapja a tagsági díjat.**

A belépés egyszerű bejelentéssel történik, amire felhasználható az oldalt álló szelvény.

A tagsági díj egész évre 20 korona.

Oly kicsiny összeg, amely éppen nem áll arányban a Társulat által nyújtott tömérdek kedvezményekkel. Maga a művészeti folyóirat előfizetési ára nemtagok részére 10 korona. A tagok ezt is teljesen ingyen kapják.

Itt kérjük levágni és beküldeni az Országos Magyar Képzőművészeti Társulathoz, Budapesten, VI., Városliget, Műcsarnok.

Alulírott az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat rendes tagjai sorába lépek s a társulati alapszabályok 11., 12. és 13. §§-ai értelmében kötelezem magamat az 1902. évtől számított legalább három éven át évenként husz koronát Budapesten a Társulat pénztárába befizetni. Kikötöm magamnak viszont mindazokat az előnyöket és jogokat, melyek ugyanazon alapszabályok szerint a Társulat rendes tagjait megilletik.

Hely és kelet: .....

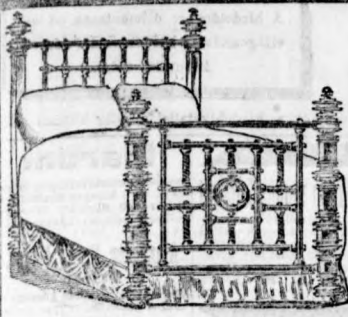
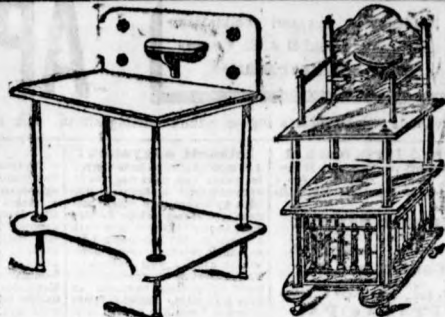
Aláírás: .....

SAJÁT GYÁRTMÁNYU

elegáns, tartós és állandóan divatos

Réz-hálószobák

(rőzágak, réz-éjjelszekrények, rézmások tükörrel és anélkül stb. egyenként is kaphatók). **Fütorberendezések** (egyes szekrények, ágyak, asztalok, könyvszekrények, íróasztalok stb.); díszes és rendkívül masszív **vasbutor, kártyozott lábtör** (diványok, salon garnitúrok, angol úri garnitúrok, afrik. löszómatrácsok, ruganyos kártyozott ágybetétek stb.), **ébredő-hőrszék**, **sodrony-ágybetétek**, **gyermekágyak**, **teljes gyermekszobák** minden színben. **gyermekkoscsik** (különlegesség: saját gyártmány, feltűnően elegáns, átalakítható ülő és fekvő **vasgyermekkoscsik** (fémmentesek) minden színben, kiemelhető kártyozással és levehető fedelkekkel.

Réz- és vas-babaágyak, bababölcsők, babakocsik, gyermekmosdók servic-ei

őrliást választékban szolidan és izlésteljesen elkészítve, legoleszban beszerezhetők gyári raktárunkban.

Pápai és Náthán gyárosok Andrassy-ut 2.

Budapest,

(Fonciere épület sarokház.)

Hitelképes egyéneknek helyben és vidékre is **meggyőzés szerinti fizetési feltételek mellett** szállítunk és mindamellett csakis legcoulansabb gyári árakat számítunk. Aki képes árjegyzéket kíván, levele mellé 50 fillér értékű levéljegyet csatolni és a beszerzési óhajtott tárgyakat felsorolni sziveskedjék, valamint polgári állásának megnevezése is kívánatos.

MENTO sziklanövény- tea mint vértisztító pártalan, gyökeresen **köszvény** tisztító, szívrohamot, a teljes gyógyulás **Erzsébet** melletta a legkiválóbb házi szer régi mákos köbök, **Erzsébet** melletta a legkiválóbb házi szer régi mákos köbök, **Erzsébet** melletta a legkiválóbb házi szer régi mákos köbök, **Erzsébet** melletta a legkiválóbb házi szer régi mákos köbök.

GUMMI- és helyettesítő-kezelések. valói, francia és angol gyártmány, teljesen kész és ártalmatlan. Roule 1, 2, 3, 4, 5, 6 ft. tucata, Ceblat és halvány 2, 3, 4, 5, 6 ft. tucata. Pártsi postes americans 2, 3, 4, 5, 6 ft. tucata. Diagonál szalvacs 2, 3, 4, 5, 6 ft. darabja. havonta-ké telek 2 ft 50, 3 ft 50 kr. darabja.

Magyar Orvosi Múszertárban
Budapest, Kerepesi-ut 32/M.
a Rókus kórháznál szemben.
Arjegyzék ingyen, zárt börtökben.
10 frnyai megrendelésnel 20% engedmény.

Zola-Zola-Zola
legújabb találmányu gyógyszer, melyivel az elgyengült érvt szanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ir, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvvel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt nemhi betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E céből elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszerrel felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziszerral a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt nemhi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszer közvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szükségesek, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Oregok és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut”-nak alanti címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukat nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedme bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tessz kivételeket. Mindenki irhat a gyógyszerért bárhonnt is magyarul, mire neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldeményt küldetik felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9, Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedve meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könynyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szörnyű állapot megszűnjék. Kell lenni valakinek, a ki a fiatalságot a neki életéről jókarattal, őszintén és beahaton felvilágosítsa, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajait bátran, tartózkodás nélkül és bizalommal elmondhassák. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpanaszolni, hanem olyan lelkismeretes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a neki életre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már megfőv bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése.

Ilyenmagasozos hivatásu és erre való Dr. Palóc v. kórházi orvos, specialista országos híru intézete (Budapest, VII. Kerepesi-ut 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a neki életéről felvilágosítást, a hol a beteg vére és testnedve meg tisztulnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a koragyógyító, leiki kinnai megszűnik. Ezen intézet a benne alkalmozott és sok ezer betegon biztos és teljes eredménytel használgyógyomdóknál fogva a monasztériában ut törő és egyedülállól. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel a apason és gyorsan gyógyíttamár sok év óta Dr. Palóc az ó specialis gyógyomdóival még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakeros sábetek, hügyesér, hólyag, ideg- és bátercine-bajok, az onfertőzés és szifilis utóbajait, magomást, elgyengült férfierőt (impotenciát), aranyeret, bőrbetegségeket és a női nemhi szervek minden betegségeit. Nők részére különvárt terem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak leveleire kimerítő, titoktartó választ (a levélhez csak válaszbélyegzet kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket előgötik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet gyógyszeréről is gondoskodik. A rendelést Dr. Palóc önmaga és egyedül vasárnaponaponta délutón 9 órától délután 6 óráig (vasárnap d. u. 4 óráig).

Cím: Dr. Palóc v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

MAGYAR BAZÁR

Szerkesztik: **S. Hentaller Elma**, a nagyfőnyai Lónyay S.-né. **DIVATLAP.** **XXXV. ÉVFOLYAM.** Kiadja: **Az Athenaeum Irod. és nyomdai részvény-társ.**

A MAGYAR BAZÁR értelmes, szórakoztató olvasmányok mellett figyelemmel kíséri a nagyvilági életet, az iradalmi, művészeti, jötkönségi ügyek s a leánynevelés legérdekesebb mozzanatait, nem feledkezz meg a háztartás, kertészkedés és női munkák egyéb ágaírol som. Utábigazított a divat, szépség, egészség ápolására. A divatrész gyönyörű, nőna szines ábrákkal, szabászati mintákkal jelöli a gyermekdivatot is.

A MAGYAR BAZÁR rendes munkatársai: Ábrányos-Katona Klé, montána, Bondó Andoró, B. Büttner Líny, G. Büttner Júlia, Czobeli Kálmán, Dessewicz Gy, Emma, Fagyhó-Gyujtó Izabella, Zoltán H. Karin, Gyarmathy Zsigmond, Gy. sike, M. Krabovszky Júlia, Kövér Ilma, Kullifay Izabella, Lúthay Viktória, Lux Terka, Palkó-Josevnyne báró Glanich Flóra, báró Redvitzyne-Schlytra Ilona, Strözl Béla, Szilok Ida, Szalay Fruzina, Szilgyhny-Szabó Ernel, Szabó Irén, Tabony Ida, Tavaszi Róza, Tatarskai-Barnett Lilly, Wetsteinne-Szilva Margit, Vécseyne-Jankovits Lujza stb.

A MAGYAR BAZÁR minden hó 1-én és 16-án jelenik meg gyönyörű rajzokkal, szines divatképekkel, bő szépirodalmi melléklettel. Ezen a mellékletben két regényt közöl a **MAGYAR BAZÁR**. Talányokkal és pályakérdésekkel is foglalkoztatja a **MAGYAR BAZÁR** olvasóit és a megfejtőknek értékes jutalmat ad.

A Magyar Bazár-t a Budapesti Napló előfizetői kedvezményes előfizetési áron kaphatják, és pedig egész évre 12 korona helyett 9 koronáért, fél-évre 6 korona helyett 4 korona 50 fillérért, negyed-évre 3 korona helyett 2 korona 40 fillérért.

A „MAGYAR BAZÁR” előfizetési ára a Budapesti Napló utalványán is beküldhető.

PAPIER WILSI
Több mint 30 évszázada használják, hogy a mell hántalmat, náthát, nyakfájást, pneumoniát, must, tagzsurgatást a leggyorsab módon gyógyítsuk. Tesók a Wilsni nevet kérn.

Paris, 31 Rue de Seine, Paris.
Kapható Budapesten Török Józsefnél.

SPECIALISTA
sérvkötőkben! Keleti J. orthopédiai műtőzet ajánlja minden sérven szenvedőnek a legújabb és modern szerkezetű 1900. évb. és kir. szabadalmazott **sérvkötőt**. Nem csuklik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kintűn felveső által felül minden más gyártmányt.

Árak: Egyoldalu Kétoldalu
12 korona, 24 korona
Keleti-féle gummi-sérvkötő acélrugó nélkül: éjjeli is használható, ár:
egyoldalu kétoldalu
10.— 20.—

Gyárásban teljes jöállás mellett készülnek, továbbá: járó- és támgépek, műfűzők ferdenntők részére és sciohis-nál Helsing rendszerre szerint. Műlábak és kezek, hsekötők, kőldök-sérvkötők, görccsér-harinyák, suspensoriumok.

Valódi francia gummiövszer-különlegeségek eredeti párisi csomagolásban! Mérekeik árak! Szőliz kiszolgá és!

Illusztrált árjegyzéket titoktartás mellett ingyen küld szét:

KELETI J. orvos-sebészeti mű- és kőt-szer-gyára (alap. 1878.)
Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17 c.

Tekarek kínai teája

eredeti csomagolásban, a nires fajtákban minden jobb fűszer-, csemegekerekedésben és drogueraiában kapható. Különösen ajánlható angol fajták: **High-life és five o'clock tea.**

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Apró hirdetések... Mindenki számára...

Breuer nővérek... Dohányüzem...

Engelmann Mór... Gyorsíró...

Frank Pál... Könyvkereskedés...

Jambrikovits... Kereskedés...

Ekstein Bernát... Hirdetés...

Fischer J. D. D. Hirdetés...

Goldberger A. V. Hirdetés...

Haasenstein és Vogler Hirdetés...

Leopold Gyula Hirdetés...

Messe Rudolf Hirdetés...

Mezei Antal Hirdetés...

Schwarz József Hirdetés...

Tenczer Gyula Hirdetés...

Sikráy Samu Hirdetés...

Kernberg Rozália Hirdetés...

Vil. Ker. Nagel Ottó Hirdetés...

Nemetsek A. J. Hirdetés...

Rehenczi Ilona Hirdetés...

Szántó Mór Hirdetés...

Sopronyi V. Hirdetés...

Schönwald Ferenc Hirdetés...

Toldi Lajos Hirdetés...

Goldgraber Mór Hirdetés...

Deák Ferenc Hirdetés...

I. Styrjal Hirdetés...

Kávészeres Hirdetés...

Lakás budozása Hirdetés...

Gadasszonnyak Hirdetés...

Zalushintás Hirdetés...

Emendi ludak Hirdetés...

Nevelőneket Hirdetés...

Korrespondensek Hirdetés...

Édes Palkóm Hirdetés...

Házasságok Hirdetés...

Imádott anyagyalom!... A fűrészes...

Sorsuldozott... Felhívás...

Nőstüllet... Hirdetés...

Kereslet... Hirdetés...

Kiszolgált katona... Hirdetés...

Szobafestő... Hirdetés...

Keresek... Hirdetés...

Találtató... Hirdetés...

Használt... Hirdetés...

KINÁLAT... Hirdetés...

Deák Ferenc... Hirdetés...

I. Styrjal... Hirdetés...

Kávészeres... Hirdetés...

Lakás budozása... Hirdetés...

Gadasszonnyak... Hirdetés...

Zalushintás... Hirdetés...

Emendi ludak... Hirdetés...

Nevelőneket... Hirdetés...

Korrespondensek... Hirdetés...

Édes Palkóm... Hirdetés...

Házasságok... Hirdetés...

Bolega... Hirdetés...

Fehérneműjavítás... Hirdetés...

2 antique... Hirdetés...

Fűszerkereskedés... Hirdetés...

Butor... Hirdetés...

Butork... Hirdetés...

Zongora... Hirdetés...

Butorozott szoba... Hirdetés...

Különbefajratu... Hirdetés...

Szép búkkaszén... Hirdetés...

Egy... Hirdetés...

Kerékpárok... Hirdetés...

A ki hegedt... Hirdetés...

Zongora... Hirdetés...

Valódi Echo-Phonograph... Hirdetés...

Mignon... Hirdetés...

Hölgyek figyelme... Hirdetés...

Pölnner és Goldschmid... Hirdetés...

Matthäus Kirner... Hirdetés...

DÓCZI M. Hirdetés...

Veszek... Hirdetés...

Zálogcédulát... Hirdetés...

Remek kivitelu... Hirdetés...

Szépírási tanfolyam... Hirdetés...

Nevelőneket... Hirdetés...

ZALA GYÖRGY... Hirdetés...

Az életben... Hirdetés...

sona többé!... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...

Zálogházhoz... Hirdetés...

Cseléd... Hirdetés...

Igen finom nemes kanarít... Hirdetés...

Butor... Hirdetés...

Singer... Hirdetés...

Gazdasági... Hirdetés...

Szabadalmak... Hirdetés...

Weisz Sándor... Hirdetés...

+Sóvanyak+... Hirdetés...

KOPOLO... Hirdetés...

Az aradi vértanúk albuma... Hirdetés...

LAMPEL RÓBERT... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...

Zálogházhoz... Hirdetés...

Cseléd... Hirdetés...

Maroni... Hirdetés...

Butor... Hirdetés...

Singer... Hirdetés...

Gazdasági... Hirdetés...

Szabadalmak... Hirdetés...

Weisz Sándor... Hirdetés...

+Sóvanyak+... Hirdetés...

KOPOLO... Hirdetés...

Az aradi vértanúk albuma... Hirdetés...

LAMPEL RÓBERT... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...

Zálogházhoz... Hirdetés...

Cseléd... Hirdetés...

Maroni... Hirdetés...

Butor... Hirdetés...

Singer... Hirdetés...

Gazdasági... Hirdetés...

Szabadalmak... Hirdetés...

Weisz Sándor... Hirdetés...

+Sóvanyak+... Hirdetés...

KOPOLO... Hirdetés...

Az aradi vértanúk albuma... Hirdetés...

LAMPEL RÓBERT... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...

Zálogházhoz... Hirdetés...

Cseléd... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...

Zálogházhoz... Hirdetés...

Cseléd... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...

Zálogházhoz... Hirdetés...

Cseléd... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...

Zálogházhoz... Hirdetés...

Cseléd... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...

Zálogházhoz... Hirdetés...

Cseléd... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...

Zálogházhoz... Hirdetés...

Cseléd... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...

Zálogházhoz... Hirdetés...

Cseléd... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...

Zálogházhoz... Hirdetés...

Cseléd... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...

Zálogházhoz... Hirdetés...

Cseléd... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...

Zálogházhoz... Hirdetés...

Cseléd... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...

Zálogházhoz... Hirdetés...

Cseléd... Hirdetés...

Mindenkin segítve... Hirdetés...